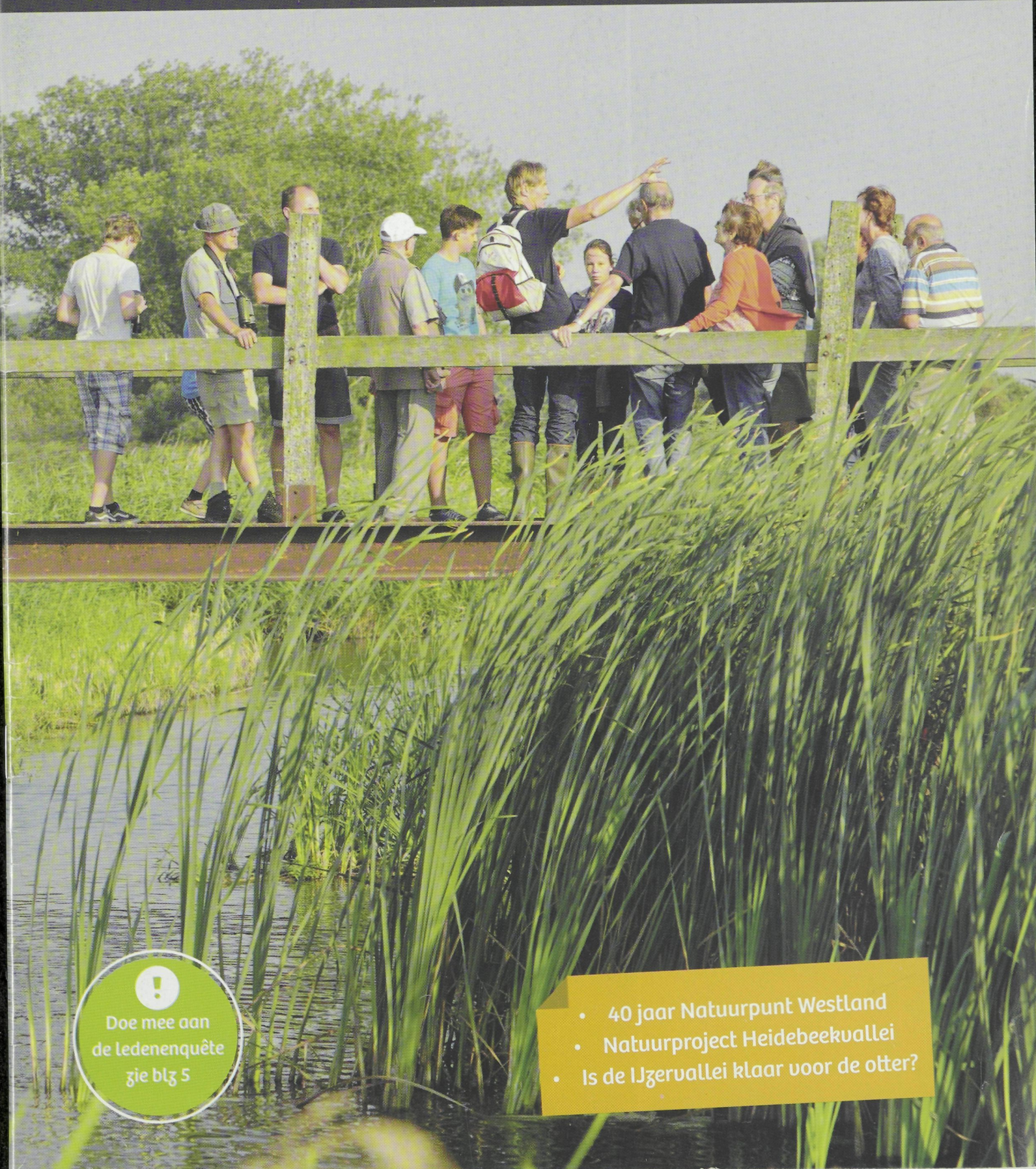

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

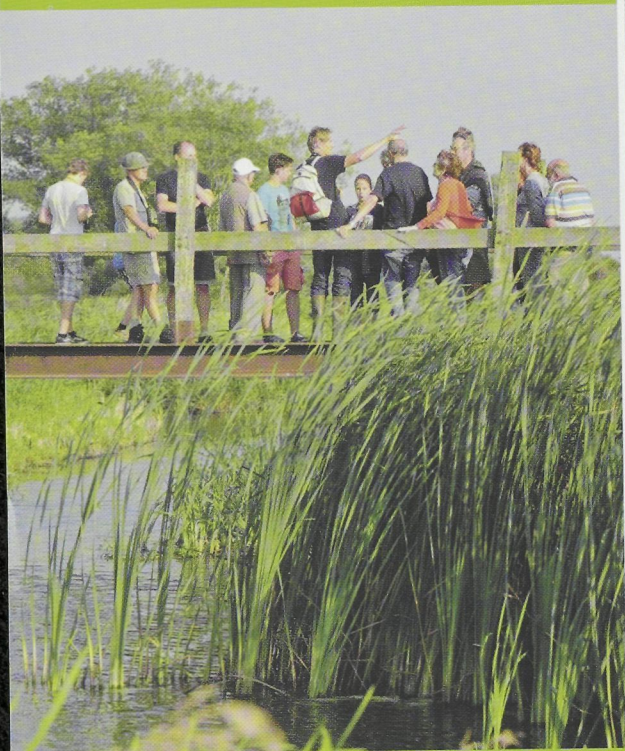
Afgiftekantoor 8900 Ieper 1 • Erkenning: P005548 • V.U.: Iepersteenweg 56 - 8600 Woumen

Jaargang 29, nummer 113, april • mei • juni 2021

Doe mee aan
de ledenenquête
zie blz 5

- 40 jaar Natuurpunt Westland
- Natuurproject Heidebeekvallei
- Is de IJzervallei klaar voor de otter?

WANDELEN IN TIJDEN VAN CORONA

In onze groendomeinen, natuur- en bosgebieden kon je er het hele voorbije jaar niet naast kijken: de ontelbare wandelaars, groot en klein, oud en jong. Nu zoveel bezoekplaatsen gesloten bleven en sociaal contact tot een minimum moest beperkt worden, trokken massaal veel mensen de natuur in.

Ook in de natuurgebieden waar we als Natuurpunt De Bron actief zijn, zagen we nooit eerder zoveel mensen om er te wandelen en te genieten. In het Heuvelland, de Ieperboog, de Blankaart, de duinen, het weidegebied van Lampernisse, ... overall trok men de natuur in. Als je wat nader toekeek, viel het op dat veel van die mensen niet de doorwinterde wandelaars, noch de getrainde natuurliefhebbers waren: lichte schoenen, weinig verrekijkers, jassen die eerder bij een stadswandeling horen dan bij een trektocht door de natuur.

Zijn we daar tevreden mee? Tuurlijk! Het bewijst hoe belangrijk natuur is voor het welzijn van de mens. Het is een bevestiging van een van onze basisprincipes: 'natuur is van en voor iedereen'. Wie de natuur respecteert is er welkom en komt er in de toekomst hopelijk ook verder van genieten.

Anderzijds tonen de vele (zowel letterlijk als figuurlijk) platgetreden bos- en natuurspaden in deze vreemde tijden ook aan dat er grote behoefte bestaat aan méér natuur en méér verbinding. Verbindingen tussen natuurgebieden en bossen, tussen dichte woonkernen en open buitengebied, een fijner uitgebouwd netwerk van wandelpaden in het ruimere landschap.

Corona confronteerde ons keihard met onze kwetsbaarheid als mens. Het toonde ook aan hoe afhankelijk we zijn en blijven van de natuur. Laat ons daar lessen uit trekken voor de toekomst.

Tekst: Peter Bossu

Coverfoto: Wandelaars op het Blankaartpad,

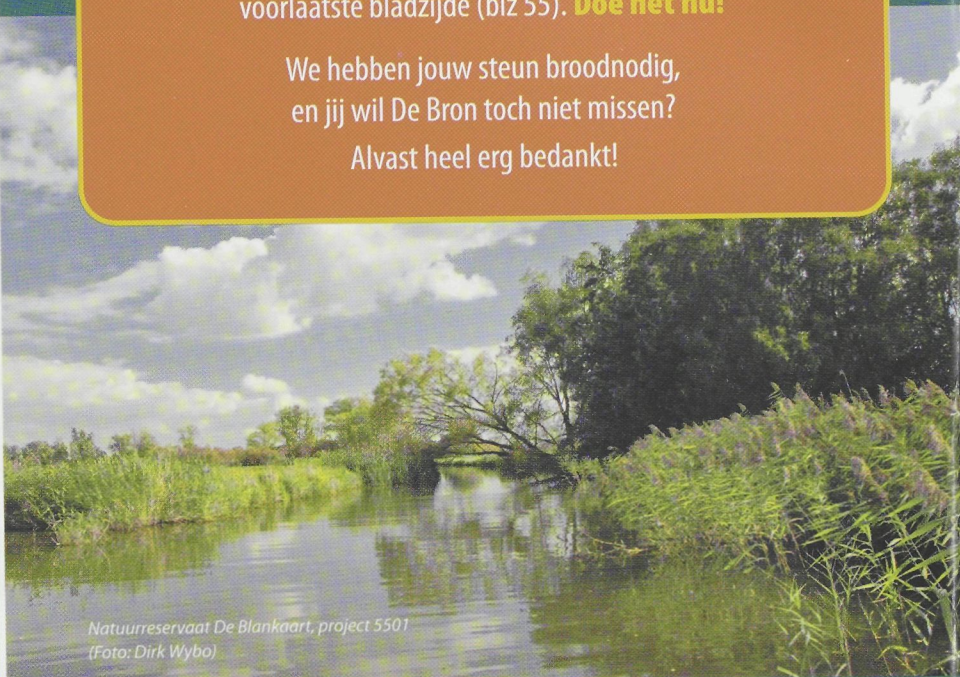
© Yves Adams, VILDAphoto

LIDMAATSCHAP 2021 AL HERNIEUWD?

Dit is het eerste nummer van onze 29ste jaargang. Maar misschien het laatste nummer dat je ontvangt, als je jouw **lidmaatschap voor 2021** nog niet vernieuwde. Alle info om je lidmaatschap te vernieuwen vind je op de voorlaatste bladzijde (blz 55). **Doe het nu!**

We hebben jouw steun broodnodig,
en jij wil De Bron toch niet missen?

Alvast heel erg bedankt!

*Natuurreservaat De Blankaart, project 5501
(Foto: Dirk Wybo)*

ELKE STEUN BROODNODIG

Om de natuur in onze regio echt te kunnen beschermen, heeft Natuurpunt De Bron jouw steun hard nodig. Immers, natuur beschermen en ontwikkelen kost veel geld, zo simpel is het.

Elke gift vanaf 40 euro is fiscaal aftrekbaar.

Steun jouw favoriete natuurgebied met een gift op **IBAN BE56 2930 2120 7588** van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen.

Vermeld in de mededeling steeds het nummer van het project dat je wil steunen. Jouw steun gaat dan rechtstreeks naar dat natuurgebied.

- **Project 5501:** Diksmuide (De Blankaart)
- **Project 5520:** Heuvelland
(Sulferberg, Broekelzen, Scherpenberg, Hellebeek, Breemeersen)
- **Project 5544:** Wervik (Leiemeersen)
- **Project 5547:** Ieper-Boezinge (Fort Saint-Nicolas)
- **Project 5555:** Geluwe (Komerenhoek)
- **Project 5568:** Poperinge (Kerkebeekvallei)
- **Project 5572:** Poperinge (Heidebeekvallei)
- **Project 5586:** Langemark (De Mote en Het Bosseltje)

Bestuurswissel bij Natuurpunt De Bron

Verjonging, verruiming en véél ervaring

Op de jongste algemene vergadering van Natuurpunt De Bron vzw is het nieuwe bestuur van onze organisatie voor de komende jaren opnieuw samengesteld. Onze vereniging werkte de vorige jaren actief aan een verjonging en vervrouwelijking van het bestuur, en dat leidde tot enkele 'wissels van de wacht'. De toetreding van Natuurpunt Westkust tot onze koepelvereniging bracht ook een logische verruiming van het bestuur met zich mee.

NIEUWE VOORZITTER, SECRETARIS, ONDERVOORZITTER

Guido Vandenbroucke uit Woumen geeft als voorzitter de fakkel door aan Kristof Goemaere uit Westouter. Guido volgde in 2005 Piet Hardeman op, onze stichter (Natuurfonds Westland vzw, 1989) en eerste voorzitter. Na 16 jaar voorzitterschap wilde Guido op zijn beurt meewerken aan de verjonging van het bestuur en vond in Kristof een gedreven opvolger.

Natuurpunt De Bron dankt Guido voor die vele jaren inzet, waarbij onze vereniging kon doorgroeien naar bijna 4.000 leden en steeds probleemloos wist te voldoen aan de verplichtingen vanuit de Vlaamse administratie, als gevolg van onze erkenning en betoelaging als regionale koepel. Guido verzorgde de broodnodige samenwerking met Natuurpunt Vlaanderen en instanties als VLM, VMM, PRO-CORO, wat onder meer resulteerde in de enorme landinrichtingswerken binnen het Blankaartgebied. Guido kan zich nu als actieve conservator nog intenser ontfermen over 'zijn' natuurgebied De Blankaart, dat zich in het voorbije decennium ontpopte tot één van de meest indrukwekkende natuurparels in Vlaanderen. We danken Guido ook voor zijn telkens weer parelend-prikkend edito waarmee ons tijdschrift mocht uitpakken.

Om zijn bergen ervaring vlot door te kunnen geven, neemt Guido de functie van ondervoorzitter over van Lieven Stubbe. Lieven was al in 1989 stichtend lid en bestuurder van de vereniging, en bleef 31 jaar lang ondervoorzitter. Lieven blijft actief in het bestuur en, sinds 2000, als redacteur van ons ledentijdschrift De Bron.

Guido Vandenbroucke geeft na 16 jaar de voorzittersstoel door. Foto: Rudy Claeys

Inhoud

- 02 Wandelen in tijden van corona
Elke steun broodnodig
- 03 Bestuurswissel bij NP De Bron
Inhoud
- 05 Ledenenquête NP De Bron
- 06 Omgevormd Zandvoordebos paradijs voor heidesoorten
- 09 Couthofbos 2.0 in de maak
- 14 Stedelijke hottubs en hitte-eilanden
Column Fauve Maertens
- 15 Velduilen broeden opnieuw succesvol
in onze Westkustpolders
- 18 Onrust over megastallen in Ieper
- 20 40 jaar Natuurpunt Westland
- 26 Kansen voor natuurontwikkeling in grensregio
Heidebeekvallei – Poperinge – Aankoopproject
- 29 Flessenpost – column Koen Verschoore
- 30 Herbebossing begint thuis
- 32 Bedrijven blijven bosaanplant steunen
- 34 Stellingname – Natuur voor iedereen?
- 37 Lampernisse, het stille. Nieuw boek
- 40 Uitkijken naar de terugkomst van de otter in de Westhoek
- 44 West-Vlaamse Milieufederatie - voorstelling
- 47 Roofvogeltelling 2021 levert record op
Langsteelgraafwesp
- 48 Kustverdediging – een ongemakkelijke waarheid
- 50 Gouverneur pleit voor klimaatvriendelijk
en -robuust West-Vlaanderen
- 53 Kalender voorjaar 2021
- 55 Colofon

BESTUUR NATUURPUNT DE BRON VZW VANAF 27 OKTOBER 2020

Ons nieuwe kernbestuur wordt bijgestaan door een brede kern van bestuursleden uit de ruime Westhoek:

- Kristof Goemaere, voorzitter Natuurpunt De Bron, Westouter
- Hilde Vandeveldde, secretaris Natuurpunt De Bron, Loker
- Guido Vandenbroucke, ondervoorzitter Natuurpunt De Bron, Woumen
- Miguel Ramboer, penningmeester Natuurpunt De Bron, Moorsele
- Ann Top, bestuurder, werkgroep paddenstoelen, Langemark
- Bart Goudeseune, bestuurder, Veurne
- Chris Develter, bestuurder, Poperinge
- Guido Quaghebeur, bestuurder, voorzitter Natuurpunt Poperinge-Vleteren
- Hugo Jaeken, bestuurder, voorzitter Natuurpunt Wervik
- Koen Verschoore, bestuurder, voorzitter Natuurpunt Westkust, De Panne
- Lieven Stubbe, bestuurder, redacteur tijdschrift De Bron, Ieper
- Rudy Claeys, bestuurder, voorzitter Natuurpunt Westland, Ieper
- Stefaan Deroo, bestuurder, Woesten
- Walter Wackenier, bestuurder, Oostduinkerke
- Peter Bossu, coördinator Natuurpunt De Bron vzw, Lampernisse

Het bestuur van Natuurpunt De Bron vzw kan je contacteren via ons secretariaat:
De Blankaart, Iepersteenweg 56, 8600 Woumen, Tel. 051 54 52 44
E-mail: info@debron.be - Website: www.debron.be

Ook Chris Develter uit Poperinge is er al bij sinds de oprichting van onze vereniging in 1989, toen onder de naam van *Natuurfonds Westland vzw*. Chris werd secretaris, en bleef 31 jaar lang trouw in functie, ook na de transformatie tot Natuurpunt De Bron vzw. Chris geeft nu zijn secretarissen door aan Hilde Vandeveldde uit Loker, maar blijft met zijn enorme ervaring actief in het bestuursorgaan.

Hilde zorgt voor een primeur binnen onze vereniging: de eerste vrouw met een sleutelfunctie in ons bestuur. Hilde werkt al vele jaren mee in het bestuur en is bijvoorbeeld nauw betrokken bij de organisatie van onze succesvolle zomerwandelingen en de fondswervingsacties.

Onze penningmeester Miguel Ramboer blijft op post, en zal met zijn gekende zorgzaamheid de boekhouding, financiële verrichtingen en (niet te onderschatten) paperassen van onze vereniging punctueel blijven opvolgen. De werking van het bestuur wordt dagelijks ondersteund door coördinator Peter Bossu, die in september 2019 deze allround functie opnam.

NIEUWE VOORZITTER KRISTOF GOEMAERE: 'BLIJVEN DROMEN VAN TOPNATUUR IN DE WESTHOEK!'

De Bron verwelkomt onze nieuwe voorzitter en wenst hem alle succes toe. We laten Kristof graag zichzelf voorstellen:

"Ik woon in Westouter, te midden het mooie Heuvelland, samen met mijn vriendin Evy Huys, waar we genieten van een mooie natuurlijke tuin met wilde orchideeën. Daar begint het voor mij: natuur dicht bij huis, en zeker in de eigen tuin."

Kristof Goemaere is de nieuwe voorzitter van Natuurpunt De Bron vzw

Van het natuurkamp naar de Wielewaal

"Mijn natuurverhaal begon al een heel eind terug, als prille tiener. Eind de jaren 1990 volgde ik heel wat natuurkampen die de stad Ieper organiseerde, en maakte er toen al kennis met de huidige 'anciens' van Natuurpunt De Bron, zoals Rudy Claeys, Lieven Stubbe, Dirk Becuwe, en ook Guido Vandenbroucke tijdens de boeiende fietsexcursies naar De Blankaart.

Het waren de eerste jaren na de inrichting van De Verdrongen Weide in Ieper, en we ontdekten er telkens weer nieuwe, verrassende soorten. Maar ook eerder al was ik met dieren en natuur bezig, dus van kleins af aan zat het er al in. Ik was dan ook zeer tevreden wanneer ik bij het toenmalige 'Wielewaal Westland' terecht kwam, en ik als jonge gast mee mocht naar mooie gebieden in binnen- en buitenland en er veel bijleerde. Ik maakte dus geen 'aanloop' via een jeugdnatuurvereniging, maar kon meteen bij de 'grote jongens' beginnen, en dat werden en zijn nog steeds goede vrienden."

Ervaring als vrijwilliger

"In de tussentijd heb ik al enkele watertjes doorzwommen in de natuurbeweging: ik ben al geruime tijd bestuurslid van Natuurpunt Westland,

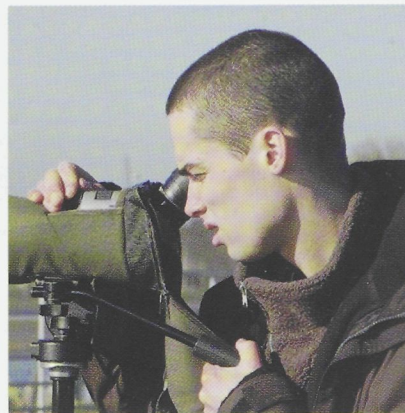
coördinator van de Zoogdierenwerkgroep De Bron, lid van de Gewestelijke Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt, reisgids bij Natuurreizen en lid van het bestuursorgaan van Natuurpunt De Bron vzw. In tussen ben ik ook professioneel actief in de natuur & milieusector als consultant in een milieustudiebureau."

Meer ruimte voor natuur durven maken

Wat me het meest boeit, is unieke, onvervalste natuur: authentieke, pure natuurgebieden zonder veel (of liefst geen) menselijke invloed. De fauna van dergelijke 'complete' natuurgebieden is altijd super, van A tot Z. En als we dan, mits de nodige meeval, ook absolute topdieren zoals wolf, wisent, lammergeier, steenarend, bruine beer, ... , mogen meemaken, kan mijn geluk niet op.

Vandaar dat ik ook in onze Westhoek-regio durf te dromen van dat tikkeltje meer. We hebben de afgelopen jaren gezien hoe er in de Ilzervallei en het natuurgebied De Blankaart, centraal in het werkingsgebied van Natuurpunt De Bron, beslissende stappen zijn gezet. Met mooie natuurinrichting en dito resultaat: broedvogelsoorten die we 20 jaar terug zeker niet verwacht hadden, kan je nu regelmatig waarnemen: grote en kleine zilverreiger, koereiger, roerdomp,... Er is nog een hele weg te

Kristof Goemaere werd als tiener al gebeten door de natuurmicrobe. (Foto: Opname 2007, foto Rudy Claeys)

gaan en hopelijk mogen we nog meer topsoorten verwachten. Dat maakt het plaatje alleen maar completer.

Voor meer en betere natuur moeten we meer ruimte beschikbaar maken. Dat komt trouwens ook andere maatschappelijke belangen ten goede, zeker in het kader van de voortschrijdende klimaatverandering.

Daar hoop ik, samen met de vele gemotiveerde natuurvrienden in de regio, mijn steentje te kunnen toe bijdragen. Nu al, en ook in de toekomst.

Tekst: Lieven Stubbe, met dank aan Guido Vandenbroucke en Kristof Goemaere

Ledenenquête Natuurpunt De Bron vzw

GEEF JOUW MENING OVER DE TOEKOMST VAN ONZE VERENIGING

Op dit moment werken we volop aan het uitstippelen van ons beleid voor de komende jaren. Waarop gaan we de klemtonen leggen in onze werking binnen de Westhoek? Wat moet er meer aan bod komen, welke weg slaan we verder in met ons tijdschrift, onze beleidswerking, onze activiteiten? Hoe maken we werk van meer diversificatie in onze werking en wat kunnen (nieuwe) vrijwilligers bij ons nog meer betekenen? Wat gaan we ondernemen naar lokale besturen, de provincie en de Vlaamse overheid rond onze doelen? Op welke manier kunnen we de natuurgebieden in de Westhoek het best letterlijk verbinden en hoe verbinden we hierrond zoveel mogelijk mensen?

Dat zijn een aantal belangrijke vragen die we straks in ons meerjarenplan willen uitwerken in concrete doelen en acties. De stem, de mening van ieder lid van Natuurpunt De Bron is hierin belangrijk. Met hoe meer mensen we meewerken en onze mening geven, hoe breder onze doelen gedragen worden.

Wil je jouw mening en ideeën met ons delen en zo meebouwen aan ons plan voor de toekomst, surf dan voor 9 april naar: <https://forms.gle/F542BGwYMWtHfiZP7> of link eenvoudig via www.debron.be en vul de enquête in.

Natuurpunt De Bron en de natuur in de Westhoek kunnen er enkel maar sterker door worden.

Als dank voor je medewerking krijg je een persoonlijke uitnodiging voor een gratis geleide excursie in een van onze mooiste natuurgebieden.

Info: Peter Bossu, Coördinator Natuurpunt De Bron
De Blankaart, Iepersteenweg 56, 8600 Woumen, T 051 54 52 44 -
info@debron.be - www.debron.be

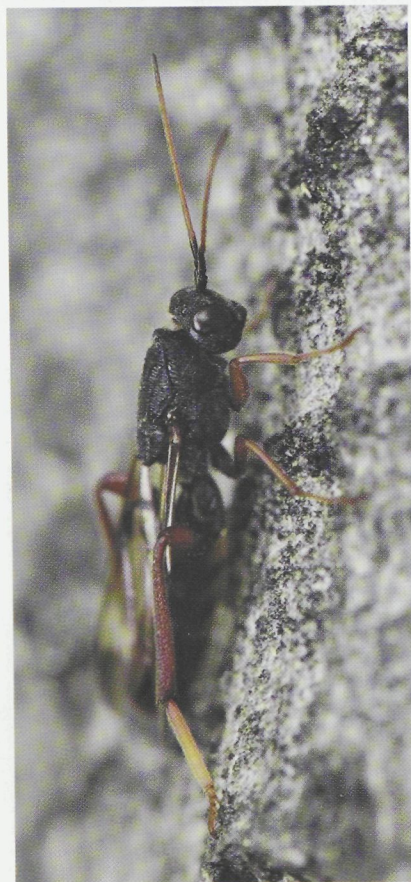

Groene zandloopkever in het heidegebied van Zandvoordebos.
(Foto: Fons Verheyde)

Omgevormd Zandvoordebos paradijs voor heidesoorten

Geregeld krijgen boswachters, natuurverenigingen of terreinbeheerders dezelfde vraag te horen, live of in hun mailbox: waarom gaat men bomen kappen, terwijl de aarde aan het opwarmen is en bomen net zoveel CO² opnemen? Vaak luidt het antwoord dan dat dit belangrijk is om schrale heidegebieden te restaureren of om het uitzicht van onze oorspronkelijke landschappen te herstellen.

Een concreter argument zou echter zijn: om de biodiversiteit te herstellen, om meer soorten extra kansen te bieden die al lange tijd vervlogen waren.

De zwaardwesp 'Ibalia jakowlewi' parasiteert op houtwespen. (Foto: Fons Verheyde)

KAPPEN MET VISIE

Twintig jaar geleden volgde men precies deze redenering bij het afgraven en kappen van een stevige oppervlakte naaldbomen in het Zandvoordebos te Zillebeke. Dit maakte deel uit van een bredere beweging en filosofie, want ook elders in Vlaanderen volgde men deze tendens, bv. in de Vierlingen, maar ook in Beernem (Bulskampveld), in de Brugse regio of de Antwerpse veengebieden. En inderdaad, na enkele jaren verscheen de struikheide terug, en later volgden nog heel wat andere zeldzame planten.

We kunnen echter veel verder gaan. Zo verdroogden de beuken langs de percelen en werden stilletjes aan staand dood hout. Paaltjes rond het gebied om begrazingszones af te bakenen ondergingen hetzelfde lot. Varens en jonge naaldbomen schoten her en der op, waarbij ze schaduwzones creëerden voor bodembewoners en waardplanten werden voor nachtvlinders en bladwespen, enzovoort. Kortweg: langzaam maar zeker ontstond er een nieuwe biotoop.

Deze kleine habitat werd de laatste jaren door lokale vrijwilligers in kaart gebracht. Meer en meer werd duidelijk wat 'biodiversiteit' concreet betekent, en waarom de keuze om hier heide te herstellen ook de juiste was.

BEZIGE BIJEN, KNORRIGE KAKKERLAKKEN, VRIENDELIJKE VLINDERS

'Kapstoksoorten' zijn soorten die een breder publiek meer aanspreken en vaak als doelsoorten in beheerplannen gebruikt worden. Het is dus extra interessant wanneer deze terug verschijnen. Enkele van deze soorten die in of nabij de heide relatief vlug te zien waren, zijn de levendbarende hagedis en de kleine ijsvogelvlinder.

De levendbarende hagedis is wellicht altijd aanwezig geweest in de buurt, zeker nabij de spoorwegbedding, maar palmde het nieuwe gebied dus razendsnel in. De oude boomstompen van de gekapte vlakte vormden natuurlijk een ideale schuilplek. De kleine ijsvogelvlinder kwam dan weer wellicht vanuit Frankrijk en via het Palingbeekdomein en is kenmerkend voor oudere bossen. Door de kapzones kwam er meer mantelvegetatie, waar wilde kamperfoelie, de waardplant van de vlinder, weelderig tiert.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor de keizersmantel, die niet veel later werd gezien. Een andere iconische soort was de wondermooie groene zandloopkever die al vlug terug te zien was op de heidegronden.

In 2016 en 2017 werden enkele zeldzame(re) solitaire bijen waargenomen. De paardenbloembij

Heidezandbij (mannetje), een zeldzame bezoeker van bloeiende heide (Foto: Fons Verheyde)

Bloeiende heide in Zandvoordebos (Foto: Lieven Stubbe)

bijvoorbeeld, die zijn voedsel enkel uit paardenbloemen haalt en nestelt in de steile grachten langs het heideperceel. Maar ook de toepasselijke heidezandbij, die zijn stuifmeel haalt van struikhei en in de Westhoek slechts van enkele gebieden bekend is. Een andere bijzondere soort die recentelijk werd waargenomen is de boskakerlak, één van de weinige soorten kakkerlakken die in onze streken leeft, maar in de streek rond Brugge vaker voorkomt.

ZELDZAME SOORTEN OP DODE BEUKEN

Vanaf 2018 besteden we bijzondere aandacht aan (onder meer) de diverse wespensoorten. We spitsten onze aandacht op het ecosysteem dat zich afspeelt rond de beuken. Zoals hierboven aangehaald, ondergingen verschillende bomen wellicht 'zonnebrand' door de warmte van het naburige heidegebied. Hierdoor takelden de bomen geleidelijk af, sommige zijn intussen volledig afgestorven. Dit is niet erg, integendeel, het vormt mogelijkheden

voor een volledig nieuwe levensgemeenschap.

Rond dit tiental bomen (in Bulskampveld te Beernem gaat het over nog veel grotere hoeveelheden) stapelden de zeldzaamheden zich snel op. Een deel ervan wordt besproken in het laatste nummer van Natuur.Focus van dit jaar.

Alles begint bij de houtwesp *Tremex fuscicornis*, behorend tot de bladwespen. Dit insect gebruikt een schimmel om het verteringsproces van haar larve te vergemakkelijken. Parasitaire soorten kunnen deze schimmels echter opsporen om zo uiteindelijk de larven van de houtwesp te parasiteren. Begin dit jaar werd zo de zwaardwesp *Ibalia jakowlewi* waargenomen, de tweede locatie pas in België. De volledige ontwikkeling van deze insecten duurt enkele jaren.

FOPBLAASKOP

Ook buiten de wespachtigen vonden heel wat (zeer) zeldzame soorten hun zin op en bij de dode

beuken. Zo werd de grote fopblaaskop waargenomen, een zeer zeldzame zweefvlieg die de rottingsholtes van de boom gebruikt om zich voort te planten. Ook in het oog springen de eveneens zeer zeldzame boktorren *Stictopleura scutellata* en de Grijsze wespenboktor *Xylotrechus rusticus*. Van de eerstgenoemde soort is zelfs bekend dat de kever in het bijzonder door de zon beschenen (half)dode beukenstompen prefereert...

Wie weet mogen we hier ooit opnieuw de zwarte specht verwelkomen, die maar al te graag in de buurt van dood hout vertoeft om er naar insecten en hun larven te zoeken. Of verschijnen er de komende jaren nog enkele zeldzame sluipwespen, bv. op de zandgrond in de heide? Het is in ieder geval duidelijk dat zowel de heide als de dode bomen hun plek in de natuur verdienen, en dat de beheerwerken van twintig jaar geleden meer dan de moeite waard waren.

Tekst: Fons Verheyde, Aculea/Insectenwerkgroep NP De Bron

www.dewandelaar.be

DE WANDELAAR
LANDELIJKE LOGIES

landhuis
Molenhof

Lijstermolendreef 4 - 8954 Westouter
T. 057 44 44 77 - www.molenhof.be
maandag, dinsdag & woensdag gesloten

kopieprintdruk **28** carpos.be

Kopie- & printservice
Kantoordrukwerk
XXL-drukwerk

Alles voor kantoor, school & thuis !

CALIPAGE carp-office.be

Carp-Office bvba • Vrouwenweg 46 • 8600 Diksmuide

Tuinaanleg en -onderhoud

**Geert
DELANOTE**

Kooiaardstraat 9
8640 Westvleteren
057 40 07 21

dewulf boomkwekerij
tuinaanleg

diksmuidseweg 501 - 8904 boezinge - tel. 057 42 21 58
www.tuinendewulf.be - info@tuinendewulf.be

Den Heksestoel

BRASSERIE

Den Heksestoel

Veerle, Pieter, Orval en Oeblon
Janssens • Vandenberghe

Douanestraat 1 • B-8958 Loker • Heuvelland

T. +32 (0) 57 44 73 77
info@denheksesstoel.be
info@lachaisedelasorciere.fr
www.denheksesstoel.be
www.lachaisedelasorciere.fr

GERDY'S MUSIC SHOP

Herstellen is beter dan recycleren!
Verkoop, verhuur,
herstellingen, fabricatie
Klank en licht

*Bij een ervaren tech-
nieker kopen is altijd
goedkoper!*

Ieperstraat 49
8940 Geluwe
056 51 73 71

www.gerdysmusicshop.be

VIPE.be
COMPUTERS

Hardware | Software | Multimedia

www.vipc.be | Poperingseweg 323, 8908 Vlamertinge | info@vipc.be

WILLY VERAVERBEKE-ROSSEEL

GRANEN - VOEDERS - MESTSTOFFEN

BRUGSEWEG 22
8920 LANGEMARK-
SINT-JULIAAN

TEL.: 057/488.007
BTW: 704.022.931

EMAIL:

WILLY.VERAVERBEKE1@TELENET.BE

DE HEERLIJKHEID

Hoeve voor authentieke vleeswaren

Lange Limaertstraat 5
8600 Vladslo
0468 23 84 86

www.deheerlijkheid.be

selectair 4 travel
travel your way

Oude Veurnestraat 75b

8900 Ieper

tel. +32(0)57 20 02 11

fax. +32(0)57 20 03 77

4travel@selectair.be

www.selectair.be

open:
maandag tot vrijdag
9u tot 12u & 14.30u tot 18u
zaterdag
9.30u tot 12u & 14.30u tot 17.30u
gesloten op woensdag

FEESTZAAL CARACAS
Café "De Sportman"

Marc Decaestecker
Boezingestraat 115

8920 Langemark-Poelkapelle
Tel. 057/48 82 14

Voor Familiefeesten • Barbecues •
Clubs • Vergaderingen ...

VANDEN BERGHE-CLAERHOUT B.V.B.A.
BIKSCHOTESTRAAT 6 8920 LANGEMARK-POELKAPELLE

INTERIEUR

ONTWERP EN UITVOERING VAN

KEUKEN,
BADKAMER,
SLAAPKAMER,
BUREEL,
WINKEL EN
KANTOOR

VANDENBERGHE-CLAERHOUT@TELENET.BE
057-487147 0495-577147

Bio-bedrijf
**HEBBEN
VAN DRIESSCHE**

t' BIOWINKELTJE
Nicole Van Driessche
Singel 8

8970 Poperinge

tel. 057/33 71 08

nicolevandriessche@hotmail.com

Biologische groenten,
fruit, zuivel, brood
vegetarische producten

basisvoeding

* Openingsuren:

- dinsdag: 8.30 u. - 12.30 u.
14.00 u. - 19.00 u.
- zaterdag: 8.30 u. - 12.30 u.
14.00 u. - 17.00 u.

uitgebreid gamma biologische basisproducten

www.biowinkeltje.be

Couthofbos 2.0 in de maak

Nieuwe toekomst voor adellijk bos ⁽¹⁾

De voorbije eeuwen kregen de bossen in de zuidelijke Westhoek het hard te verduren. Ten noordwesten van Poperinge ontstond er een patchwork van kleine tot zeer kleine bossen, de zogenaamde Sixtusbossen. Dankzij een consequent herstelbeleid door het Agentschap Natuur en Bos, kunnen deze restbossen zich tot waardevolle natuur- en wandelgebieden ontwikkelen. In 2014 kon het Agentschap Natuur en Bos een van de belangrijkste restbossen binnen de regio verwerven: het Couthofbos in Proven, 55 hectare groot. Het bos sluit aan op het gelijknamige kasteeldomein van de familie d'Udekem d'Acoz ⁽²⁾.

Op de publieke ontsluiting van het Couthofbos is het nog even wachten tot het bosherstel en de nodige inrichtingswerken voltooid zijn. Maar onder goedkeurend oog van boswachter Pierre Hubau mocht De Bron al even fijnproeven van deze verrassende natuurparel.

DE TELOORGANG VAN DE POPERINGSE SIXTUSBOSSEN

In de late middeleeuwen bedroeg de oppervlakte van de, toen nog aaneengesloten, Sixtusbossen ongeveer 1.100 ha. Op de beroemde landkaart van Ferraris, opgemaakt rond 1775, werd er zelfs ongeveer 1.500 ha als bos ingekleurd. Tijdens de woelige 16de en 17de eeuw was het bosbestand immers op spontane wijze sterk aangegroeid. Vanaf eind de 18de tot diep in de 19de eeuw leidde

(onder meer) de confiscatie van de eigendommen van abdijen en kloosters tot massale ontbossing, ontginning en verkaveling tot landbouwpercelen. In tegenstelling tot het Ieperse bleef het merendeel van de bossen rond Poperinge tijdens de Eerste Wereldoorlog vrij goed gespaard. Ondanks de massale kapping van bomen voor de aanleg van militaire structuren, konden hier en daar eeuwenoude bosbestanden standhouden. Na de Tweede Wereldoorlog eiste de systematische schaalvergroting en mechanisatie in de landbouw

nog een zware tol op. Overal verdwenen hagen, houtkanten, boomrijen en flinke stukken bos. Het zuidelijk deel van de Sint-Sixtushoek werd volledig ontbost, ter hoogte van het Bardelenbos, tussen Dozinghembos en de Sint-Sixtusabdij, en langs de noordrand van het Canadabos werden nog grote blokken bos gerooid.

Rond 1990 was de oppervlakte van de Sixtusbossen herleid tot slechts 220 ha, tegenover de meer dan 1.000 ha halweg de 19de eeuw.

ANB VERWERFT EN HERSTELT DE SIXTUSBOSSEN

Overheden en grondbezitters stonden daarna wel in voor het herbebossen van enkele gebieden maar door hun beperkte omvang, soortenarmoede en jonge leeftijd waren deze bossen minder waardevol. Heel wat diersoorten kregen het moeilijk en verdwenen, mede door de jachtdruk, uit de streek. Eind de vorige eeuw kwam de kentering op gang. Onder impuls van boswachter Pierre Hubau kocht het Agentschap Natuur en Bos (ANB) bossen en gronden aan om het overgebleven bosbestand voor de toekomst te verzekeren, te herstellen en waar mogelijk uit te breiden.

Fragment van Franse landkaart uit 1730 (Générale des Frontières de Flandre). De Sixtusbossen vormen nog een aaneengesloten woud.

Zo ontstonden de 'Sixtusbossen', de verzamelnaam voor een tiental bossen en domeinen in Proven, Krombeke, Poperinge, West- en Oost-Vleteren tot Woesten. Van zuidwest naar noordoost: Couthofbos, Canadabos, Bardelenbos, Dozinghem, domein De Lovie, Sixtushoek, Sint-Sixtusbos, Wippehoek, Eversambos.

Het sluitstuk van deze enorme operatie wist ANB in 2014 binnen te halen: de aankoop van het Couthofbos in Proven, ruim 55 ha, gelegen tussen de Couthoflaan, de Gravendreef en de Gapaardstraat.

OUDE-BOSPLANTEN

De herkomst van de naam 'Couthof' blijft onduidelijk. Etymologisch staat het Middel-Nederlandse 'cout' voor koud. In samenstelling met 'hof' (hoeve, nederzetting) zou het dus 'koude nederzetting' kunnen betekenen. De bodems in het domein kenmerken zich door de aanwezigheid van een kleilaag op geringe diepte. Deze ondoordringbare laag zorgt ervoor dat er een stuwwatertafel ontstaat: het grondwater zoekt zich een uitweg op de ondiepe klei.

Zoals de meeste bossen in de omgeving wordt de opgaande boomlaag gevormd door zomereik, gewone es, grauwe abeel en populieren. Het hakhout bestaat vooral uit gewone esdoorn, es, zwarte els en hazelaar. De kruidlaag is typerend voor het oude-boskarakter: typische bosplanten als boshyacint, boszegge, gewone salomonszegel, hangende zegge of kleine maagdenpalm komen er talrijk voor.

Eeuwenoude zomereik met stamomtrek van 4,70 meter - De merkwaardige mote met de oude knothaagbeuken (Foto's: Chris Develter)

De ruime aanwezigheid van deze 'oude-bosplanten' geeft een aanwijzing over de leeftijd van het bos. Ze zijn bijna uitsluitend te vinden in zogenaamde Ferrarisbossen: bossen die onafgebroken bestaan sinds de opmaak van de Ferrariskaart, ca 1775. Het fragmentarisch voorkomen van bosanemoon wijst er dan weer op dat delen van het Couthofbos geen Ferrarisbos zijn en dus later werden aangeplant.

DE DIKSTE ZOMEREIK VAN DE WESTHOEK

In het Couthofbos groeien bomen die meer dan 2 eeuwen oud zijn. Sommige behoren tot de zogenaamde 'veteraanbomen', zeer oude exemplaren die langzaam aftakelen maar een grote natuurwaarde bezitten. Midden in het bos pronkt de dikste zomereik van de hele Westhoek. Deze nog steeds vitale eik bezit op borsthoogte een stamomtrek van 470 cm, de indrukwekkende kroon heeft een doorsnede van 25 meter. In 2014 leverde een meting door boomdeskundigen een omtrek van 466 cm op (3). De boom blijft dus groeien, ondanks duidelijke ouderdomskwalen. De schors en de bast zijn zwaar gehavend over 40% van de omtrek.

De specialisten haalden in 2014 met een professionele kernboor een staal met 150 jaarringen uit de stam. De kernboor van 50 cm lengte kwam echter minstens 20 cm te kort om tot de kern van de stam door te dringen. Men besloot toen dat de eik zeker 210 jaar, mogelijks ouder is. De bosbeheerders stellen dan ook alles in het werk opdat dit levende monument nog vele decennia zou blijven leven.

In het Couthofbos staan nog meer bomen met een indrukwekkende stamomtrek: een gewone es haalt 450 cm, een paardenkastanje 390 cm, een cultuurpopulier 480 cm, een beuk 395 cm, een veldolm ruim 300 cm, een winterlinde 360 cm.

'HUYS VAN PLAISANCE', KONIJNENWARANDE OF ONTGINNINGSHOEVE?

Midden in het bos, nabij de grote zomereik, tekent zich een merkwaardige heuvel af, omringd door

DIVERSE BOSTYPES

In het Couthof komen diverse types of 'gemeenschappen' van bosvegetaties voor, wat garant staat voor een grote rijkdom aan soorten.

Essen-Elzenbos met gevlekte aronskelk

Dit bostype van natte zandleembodems is zeer soortenrijk en botanisch uiterst waardevol, met heel wat oud-bossoorten. Gewone es, gewone esdoorn, zomereik, zoete kers en populieren groeien er bijzonder goed. Het Couthofbos kent elf bestanden van dit type. Hazelaar is de dominante struiksoort naast de gladde iep. De kruidlaag telt algemene soorten als speenkruid, bosgierstgras, hondsdrif, kleeftkruid en grote brandnetel, maar in de natte depressies ook zeldzame soorten als grote keverorchis, eenbes of groot heksenkruid.

Eenbes, een zeldzame soort van natte depressies in het Essen-elzenbos (Foto: Rudy Claeys)

Essen-Eikenbos met wilde hyacint, subtype met brede stekelvaren

In het Couthofbos komen 9 bestanden van dit bostype voor, op de iets hoger gelegen en rijkere leembodems met vrij ondiepe stuwwatertafel. Ook dit bostype is rijk aan oud-bossoorten: de kruidlaag wordt gedomineerd door wilde hyacint en gele dovenetel, waarbij ook bramen aspectbepalend kunnen zijn. In het Couthofbos komt de prachtig bloeiende wilde hyacint soms vlakdekkend voor, terwijl de bosanemoon ontbreekt. In de struiklaag domineren hazelaar en gewone esdoorn, in de boomlaag overheersen zomereik en gewone es. Beuken hebben het hier moeilijk vanwege de ondiepe grondwatertafel.

Salomonszegel vind zijn stek in het Essen-Eikenbos (Foto: Rudy Claeys)

Essen-Eikenbos met gewone Salomonszegel en wilde kamperfoelie

Dit bostype komt voornamelijk op drogere standplaatsen voor en is het meest soortenarme type Essen-Eikenbos. De kruidlaag bevat weinig karakteristieke soorten, alhoewel gewone Salomonszegel, wilde kamperfoelie, klimop, aalbes en kleine maagdenpalm er beter gedijen dan in andere Essen-Eikenbossen. Van alle bossen binnen de Sixtusbossen is dit type het best ontwikkeld in het Couthof. De boomlaag wordt hoofdzakelijk ingenomen door zomereik en gewone es, aangevuld met gewone esdoorn en soms cultuurpopulier.

In Couthofbos groeien zeldzame orchideeën zoals de bergnachtorchis (Foto: Rudy Claeys)

Eiken-Beukenbos met bosgierstgras en witte klaverzuring, subtype met brede en smalle stekelvaren

Bostype van zure leembodems dat extreem gevoelig is aan verdere verzuring. Daardoor dreigen bramen te overheersen. Hier zijn beuk en zomereik de voornaamste boomsoorten, terwijl de kruidlaag bijzondere soorten bevat: borstgierstgras, ruige veldbies, witte klaverzuring, lelietje-van-dalen, dalkruid, bosanemoon, ...

Foto: Beekpunge is een zeldzame soort van kwelzones in oudere bossen (Foto Rudy Claeys)

Een goed ontwikkeld bos met veel dood hout! (Foto: Lieven Stubbe)

een kleine walgracht. De flinke bult is omringd door 16 eeuwenoude knothaagbeuken en één knotesdoorn. Ze werden aanvankelijk als hakhout beheerd maar zijn op een bepaald moment geknot. Bij verschillende exemplaren zijn twee stammen van het hakhout vergroeid tot één pseudostam.

Historici dachten eerst dat de heuvel de plaats van het verdwenen 'Huys van Plaisance' was, een buitenverblijf dat de familie van Hoorn, die in de 15de eeuw eigenaar was van de heerlijkheid 't Couthof, in het domein liet optrekken. Scherven uit de 17de eeuw, gevonden in de walgracht, deden terugdenken aan die verdwenen site. Echter, noch de Ferrariskaart (1775), de Hollandse landkaart van de Militaire Verkenningen uit 1820 of de Van der Maelenkaart van 1850 tonen enig spoor van bebouwing op die plaats.

Een andere verklaring kan zijn dat het om een oude konijnenwarande gaat. Vanaf de 13de eeuw werden in Vlaanderen konijnenwarandes aangelegd om wilde konijnen, die toen vanuit Spanje waren ingevoerd, in halve vrijheid te kunnen kweken. Deze konijnenwarandes bestonden uit een opgeworpen heuvel, omgeven door een watergracht. Ze vormden een besloten leefgebied voor de dieren, waar de dames van de lokale adel als jachtvertier een konijntje konden verschalken.

De laatste jaren maakt een derde denkpiste opgang: mogelijks gaat het om een middeleeuwse nederzetting, met een opperhof en een neerhof, die hier werd opgericht tijdens de periode van de grote bosontginningen. Hopelijk kan archeologisch onderzoek hier in de toekomst uitsluitsel geven.

SOORTENRIJK

Na de aankoop in 2014 werkte een aantal natuurvrienden op vraag van ANB mee aan de inventarisatie van het Couthofbos. Dat leverde heel wat interessante waarnemingen op:

Vogels: boomklever, boomkruiper, fitis, grote bonte specht, middelste bonte specht, staartmees, boomvalk, wielewaal, wespendif

Het voorkomen van de zeldzame middelste bonte specht is niet zo verwonderlijk. Enerzijds is de soort bezig aan een opmars in Vlaanderen, anderzijds speelt het ouder worden van onze bossen zeker een rol. Deze spechtensoort verkiest bossen met oude zomereiken en bomen met een ruwe schors, wat in het Couthofbos zeker het geval is.

Vleermuizen: franjestaart met nestkolonie, dwergvleermuis, watervleermuis (zomerkolonie in oude zomereik), rosse vleermuis, bosvleermuis met zomerkolonie.

Oude en dode bomen met afhangende stukken schors zijn voor vleermuizen zeer interessant. Het Couthofbos herbergt dan ook de meeste vleermuissoorten van de streek. Vermits vleermuizen Europese bescherming genieten, houdt het bosbeheer specifiek optimaal rekening met deze kwetsbare zoogdieren.

Insecten: de inventarisatie leverde al mooie soorten op, met onder meer: boerenknooppje, boomblauwtje, oranje, bruin en bont zandoogje, kleine ijsvogelvlinder, landkaartje, keizersmantel en opvalend veel glimwormen.

AUTOCHTONE ROZEN, OUD-BOSPLANTEN EN ORCHIDEEËN

Langs de bosranden van het Couthofbos vind je een ruim bestand aan autochtone soorten van bosroos en hondsroos. De in Vlaanderen erg zeldzame ruwe viltroos komt op drie plaatsen voor. Oud-bosplanten kenmerken eeuwenoude bosgebieden omdat ze zich heel traag verspreiden. In het Couthofbos komen veldjes van wilde hyacint als schoolvoorbeeld van dergelijke kensoorten voor op de schrale bosdrenen en kapvlaktes. Je kan er ook boszegge, eenbloemig parelgras, de zeer zeldzame eenbes, boskortsteel, beekpunge en hemelsleutel ontdekken.

De uitzonderlijke ecologische waarde van het Couthofbos wordt nog sterker onderlijnd door het voorkomen van zeldzame orchideeën als welriekende nachtorchis, bergnachtorchis en grote keverorchis.

Couthofbos (donkergroen: eigendom ANB) en kasteeldomein langs de Couthoflaan in Proven (bron: folder_Sixtusbossen ANB).

Het 19de eeuwse complex 'De Clytte' ligt nabij het kasteeldomein en omvat een smidse met wagenmakerij (1873), een hoeve met herberg, een woning en een feestzaal waar het 'werkvolk' uit de omgeving vertier vond. Dat gaf het kasteeldomein een extra sociale dimensie. (Foto: Chris Develter)

ACHTERSTALLIG BEHEER AANGEPAKT

De ligging te midden het agrarische landschap en het niet steeds even zorgzame beheer uit het verleden zorgt voor enkele knelpunten waar de beheerders de handen vol aan hebben. Het insijpelen van mestrijk water en bestrijdingsmiddelen vanuit de omliggende akkers vormen een probleem voor de waterkwaliteit van de beeksystemen, grachten en poelen. De vroegere houtexploitatie veroorzaakte ernstige sleepschade in de centrale dreef. Hier en daar bleven oude jachtinfrastructuren achter in het domein, meest opvallend is de oude, vervallen boswachterswoning. Symbool voor een afgesloten episode van dit bosverhaal.

Het sluikstorten van tuinafval nabij de bosrand is nadelig voor de vegetatie en leidt tot 'vertuining' van de vegetatie. Door jarenlange bladval en gebrek aan zonlicht zijn de meeste poelen en grachten in het bos dichtgeslibd. Een groot deel werd de afgelopen jaren geruimd, zoals ook de gracht rond de fameuze motte. Er werden ook nieuwe poelen gegraven in een aangrenzend perceel dat recent bebost werd.

Het ontbreken van een getrapte bosrand, met een geleidelijke overgang van de lagere boszoom naar

de hoge bosbomen, vormt voornamelijk een ernstig tekort voor de ontwikkeling van een ecologische bosstructuur. Meerdere bospercelen hebben ook een achterstand in de dunning van jongere bestanden. De voorbije jaren kon ANB het achterstallig beheer al voor een groot deel wegwerken en werden er in het bos ook open plekken gecreëerd ten voordele van insecten, vogels, amfibieën, bloemrijke planten en struiken.

Het Couthofbos werd intussen ook aangeduid als 'habitatrichtlijngebied', waarbij het instandhouden en versterken van kwetsbare soorten voorop staat. Zo moet het bosbeheer erop gericht zijn om de vleermuispopulatie te behouden en het leefgebied voor kam- en vinpootsalamander met nieuwe poelen uit te breiden. Ook de maximale consolidatie van de oude (veteraan)bomen staat hoog op de prioriteitenlijst.

Het is de bedoeling om een deel van het Couthofbos voor het publiek open te stellen via een aantrekkelijk wandelcircuit. Om dat mogelijk te maken, dienen er nog enkele 'missing links' ingericht te worden. Er lopen ook onderhandelingen om de parking van het voormalig restaurant Couthof in te richten als bezoekersparking. Dit alles betekent dat het nog enkele jaren kan duren vooraleer het

Couthofbos toegankelijk wordt. Door de openstelling zal worden aangesloten op een mooie traditie: tussen 1860 en 1870 werd in het Couthofdomein, nabij het bos, een publiek labyrint van hagen aangelegd en nieuw bos aangeplant. De fameuze 'Galge', nu een beschermd monument, was de oriëntatiebaken voor wie zijn weg zocht in het doolhof. Dit doolhof verdween kort na de Eerste Wereldoorlog. We hopen dat de verdere ontwikkelingen in en om het prachtige Couthofbos de lang verhoopde openstelling in het verschiet mag brengen.

Tekst: Chris Develter, met dank aan Pierre Hubau, boswachter ANB en beheerder van de Sixtusbossen, en Lieven Stubbe (eindredactie)

Foto's: Chris Develter, Rudy Claes en Lieven Stubbe

(1): adellijk in beide betekenissen: oorspronkelijk eigendom van adellijke families, maar ook 'van uitzonderlijke waarde'!

(2): Zie de bijdrage in het vorige nummer van De Bron: 'Het Couthof, Schone Slaapster in de tuin van Mathilde' van Hans Vandenbroucke.

(3): zie De Bron jg 22 nr 88, blz 20-25

Bronnen:

- Geïntegreerd beheerplan Sixtusbossen 2014 (Bosgroep Ilzer en Leie vzw en Agentschap voor Natuur en Bos)
- Stageverslag Bert Pattyn, student Vives 2014-2015
- 'In het spoor van de landadel', Verhalen voor onderweg, uitgeave Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels, 2008
- De Bron jg 22 nr 88, blz 26-29, "De adel van 't Couthofbos, ANB verworft oud en natuurlijk bos in Proven"; Lut Demarest (ANB)

woonkrediet
...
Gratis advies, onafhankelijk
en complete begeleiding!
Ronny Beyens
GDV: 14334
Je Makelaar Je beste Verzekering
BELEGGINGEN | VERZEKERINGEN | WOONKREDIETEN
Violtjesveld 19, 8954 Westouter
Tel 057/44.63.15 - Fax 057/44.79.14
www.beyens.info

Outdoor meubilair
Tuinconstructies hout
Deco & geschenken
NIEUW!
Brustor terrasoverkappingen
**drafab
GREEN**
www.drafabgreen.be
Beneluxlaan 7 (industriezone)
8970 Poperinge
+32 (0)57 30 00 41

isisreizen
VAKANTIE ZONDER ZORGEN
.....
G.B. Jacquesstraat 48
8600 DIKSMUIDE
051 51 03 39
isisreizen@jetairpremiumpartner.be
www.isisreizen.be

Boligna
MEUBELN VOOR DAG EN NACHT

Casselstraat 41, B-8970 Poperinge
T057 33 38 81

ONTDEK ONZE PROMOTIES:

www.boligna.be

Low Energy Invest
Bouwen met een hart en oog
voor **energie en natuur**
Passief bouwen met staalframe
www.lowenergyinvest.be

Proef de smaak van welter en geniet van streekproducten bij
Stijn Masson-Stefanie Segers
Hollebekestraat 21
Wijtschate
057 20 14 18
www.lindebos.be

Een GoedBed.be
in Het Woonhuis
Ieperstraat 75 - 8970 Poperinge - 0475/300.697
welkom in de wonderlijke wereld van goede bedden

SELEXION
bvba **ELECTRO BRUNEEL**
Poperingseweg 623 | Tel. 057 33 34 74 |
8968 Vlamertinge | Fax 057 33 39 82 | bruneel@selexion.be

PUUR WONEN & gezond slapen

Six Sense
We nodigen u van harte uit om onze originele, eigentijdse wooncollecties en het genot van gezond slapen te komen ontdekken. Ervaar in onze winkel hoe aangenaam en comfortabel onze natuurlijke matrassen u ondersteunen in elke lighouding.
Puur ontspannen. Puur genieten.

ADVIES BEGELEIDING & INSPIRATIE. OOK BIJ U THUIS!

› duurzame meubelen › 100% natuurlijk slaapcomfort › designverlichting › originele geschenken ...

WWW.SIXSENSE.BE

Surmont de Volsberghestraat 3 | 8900 Ieper | T 0497 326 751
OPEN WOENSDAG-VRIJDAG-ZATERDAG 14-18u OF OP AFSpraak

Stedelijke hottubs en hitte-eilanden

COLUMN FAUVE MAERTENS

Stedelijke hottubs en hitte eilanden? Het klinkt misschien als een slechte reclame voor een nieuw saunabedrijf, maar niets is minder waar. Wie in een stadscentrum woont of een citytrip maakt op een warme dag, kan zichzelf wel even vervloeken wanneer de kleren aan het lijf gaan plakken of het asfalt onder de voeten smelt. Verkoeling voor de warme lentedagen of snikhete zomerdagen, die moet je niet gaan zoeken in de stad. Het is iets wat bijna iedereen van ons al aan den lijve heeft ondervonden. Steden zijn warmer dan het platteland.

De temperatuur kan er zelfs tot vier graden hoger zijn dan het omliggende platteland. Dit fenomeen staat bekend als het hitte-eilandeffect. Recent wordt er ook gesproken over het hottubeffect als men het over riviertjes en vijvers in steden heeft. De steden en hun waterplassen zijn dus zoals de naam al zegt, altijd net iets warmer dan hun omgeving.

Hoewel er de laatste jaren steeds meer aandacht aan wordt besteed is het geen nieuw fenomeen. Het is zelfs al in 1810 beschreven door Luke Howard. Een amateur meteoroloog die voornamelijk bekend is om zijn nomenclatuur voor wolken. Als je ooit al gehoord hebt van cumuluswolken, is dat dus aan hem te danken.

Het effect is niet nieuw en er zijn dan ook verschillende oorzaken. De éne is natuurlijk meer hedendaags dan de andere. Zo heb je in steden minder wind door de huizen, de warmte vanuit de huizen, auto's en machines, het donkere asfalt dat warmte absorbeert, minder planten en dus minder evaporatie.

Nu zou het niet het hitte-eiland of hottubeffect noemen, moest het op zich staan en er geen effecten aan verbonden zijn. Planten en dieren passen zich aan en gaan evolueren. Zo is het groeiseizoen langer door die extra warmte waardoor planten eerder ontkiemen en eerder bloeien. Op zich lijkt dit iets goed. Maar die 'adaptatie' zoals ecologen het noemen, is niet goed voor planten buiten de stad omdat die dan net te vroeg gaan bloeien. Of denk maar aan die muggen die je veel vroeger in het jaar al durven bijten omdat de rivieren al warm genoeg zijn voor hun larven.

Aangezien planten en dieren zich moeten aanpassen, zorgt dit over het algemeen voor minder diversiteit. Je kan dit vergelijken met het verschil in kledijvariatie tussen een frisse lentedag, waar de ene nog rondloopt met winterjas maar een andere al helemaal in zomertenuet gekleed zijn, en een warme zomerdag waar iedereen lichtjes gekleed gaat.

Dit stedelijk effect is uitvoerig bestudeerd door ecologen en met de opwarming van de aarde is dit natuurlijk wel te begrijpen. Onderzoek heeft nu wel aangetoond dat planten en dieren zich kunnen aanpassen aan de warmte maar ook dat dit niet meteen betekent dat de opwarming van de aarde geen probleem is. Zeker niet als die aanpassingen voor minder diversiteit zorgen. Bovendien kunnen zeker niet alle dieren of planten zich aanpassen, dergelijke soorten moeten migreren. Die migraties kunnen leiden tot invasies en ook dat is dan weer niet wenselijk.

Hoe exotisch en sfeervol 'hottub' en 'hitte-eiland' ook klinken, het is een ernstig probleem. Gelukkig wordt er dan ook volop gezocht naar oplossingen. Méér groen in de stad, groendaken en klimplanten aan de gevel, minder asfalt dat de warmte vasthoudt, minder auto's die warme uitlaatgassen produceren, al deze oplossingen maken de stad niet alleen aangener maar zorgen er ook voor dat het verschil in temperatuur tussen stad en om-

Geveltuintjes brengen enig soelaas in onze versteende woonkernen (Bukkerstraat en Houtmarktstraat Ieper, foto's: Rudy Claeys)

geving kleiner worden. Bovendien zijn al deze acties niet alleen goed voor de steden maar ook voor de opwarming van de aarde in het algemeen.

En zeg nu zelf, je bent toch net iets gelukkiger als je na het vloeken over die plakkerige kleren tijdens je citytrip even in een parkje kan afkoelen zonder je in maart al te moeten ergeren aan de zoveelste muggenbeet?

Tekst: Fauve Maertens

Velduilen broeden opnieuw succesvol in onze Westkustpolders

In 2014 was het nog groot nieuws, maar intussen mogen we met enige regelmaat broedverdachte velduilen verwelkomen in de aaneengesloten graslandcomplexen van de Westhoek. We berichtten eerder al over de uitzonderlijke aantallen Velduil in 2014 en 2019, maar ook in 2020 vielen in Diksmuide (Lampernisse) enkele broedgevallen te noteren.

MUIZEN, MUIZEN, MUIZEN

Velduilen zijn uitgesproken zwervers met een zeer opportunistisch voedselgedrag. Zowel in de broed- als overwinteringsgebieden worden de aantallen sterk bepaald door de aanwezigheid van prooidieren, hoofdzakelijk veldmuizen. De populatieopbouw van veldmuizen kent een cyclisch verloop en om de 3 à 5 jaar worden de hoogste dichtheden bereikt. Onder invloed van zachte winters en weinig neerslag kunnen de aantallen lokaal nog verder oplopen. In dergelijke echte 'muizenjaren' kunnen velduilen tot broeden komen in gebieden waar ze normaal gezien veel minder worden waargenomen. Dit konden we in 2014 en 2019 vaststellen in de Westkustpolders.

Een piekjaar wordt stevast gevolgd door enkele jaren met veel lagere dichtheden. Het was dus geen verrassing dat 2020 in heel Vlaanderen, onder invloed van een natte start en een koudere periode tot half mei, een eerder flauw muizenjaar was met veel lagere dichtheden en dus minder en kleinere legfels bij o.a. kerkuil, ransuil en steenuil.

In Lampernisse bleek de muizenstand, na het piekjaar 2019, ook rond de jaarwisseling nog voldoende gunstig. Een tiental velduilen bleef overwinteren, maar verliet het gebied begin februari 2020 onder invloed van de overvloedige neerslag, en het wellicht daaropvolgende lagere voedselaanbod. Begin april doken dan plots heel wat nieuwe vogels op, vaak met een heel uitgesproken en spectaculair baltsgedrag. In de daaropvolgende weken werden niet minder dan 10 territoria ingenomen. Dit doet vermoeden dat er op dat moment, alvast lokaal,

toch eerder een voldoende hoog prooiaanbod was. Eind april ondergingen de hooilanden in het gebied al hun eerste maaibeurt. Heel wat velduilen zagen zo een geschikte broedplaats binnen hun territorium verloren gaan. Daar waar in 2014 na die eerste maaigolf heel wat vogels zich opnieuw vestigden in, onder andere, ongemaaide depressies en verlande grachten, verlieten ze nu stevast het gebied. Was het prooiaanbod dan toch te beperkt?

Naarmate het seizoen vorderde en onder invloed van een lange droge en warme periode, leek het erop dat de muizenstand zich stilaan herstelde. We hoorden vaker muizen in het gras, zagen opnieuw meer muizengaatjes, er pleisterden zowel een blauwe als grauwe kiekendief in het gebied én er dook zelfs een nieuw koppel velduil op. Ook in de twee overgebleven broedterritoria van de velduil bleef het prooiaanbod begin juli nog voldoende hoog. De oudervogels brachten zonder al te veel moeite de ene na de andere muis aan voor hun jongen.

We beschikken op dit moment niet over harde cij-

fers om onze veronderstellingen over het muizenaanbod doorheen het seizoen te onderbouwen. Het zou nuttig zijn om in de toekomst de muizenstand te monitoren aan de hand van 'transecttellingen'. Hierbij worden over de jaren heen en op verschillende momenten in het seizoen steeds dezelfde transecten (een op voorhand vastgelegd 'pad') afgelopen waarlangs alle actieve muizengaatjes worden geteld. De uitbouw van een vrijwilligerswerking hierrond is zeker een te verkennen piste.

BROEDHABITAT

Slechts twee koppels vestigden zich uiteindelijk definitief in het gebied. Eén koppel kwam tot broeden op een perceel hooiland in eigendom van het Agentschap Natuur en Bos (ANB), een ander op een perceel grasland in landbouwgebruik met een VLM-beheerovereenkomst weidevogels, beide met een uitgestelde maaidatum tot 22 juni.

Dergelijke extensief uitgebate graslandpercelen bleken ook in het verleden een geliefkoosde broed-

Velduil brengt een veldmuis naar het nest (Foto: Wim Debruyne)

plaats voor de velduilen. De kans op een definitieve vestiging is op dergelijke percelen ook een stuk hoger. Er is vroeg in het voorjaar immers geen enkele vorm van verstoring op dat soort percelen.

DRONES SPEUREN NAAR NESTEN

Nesten van velduilen lokaliseren is door hun heimelijke broedgedrag een zeer tijdrovende bezigheid. Ondanks de moeilijke omstandigheden spendeerden we in het voorjaar van 2020 opnieuw heel wat uren in het veld. We bepaalden de verschillende territoria en trachten door langdurig te observeren de nestlocaties te achterhalen. De twee overgebleven nestlocaties werden uiteindelijk met behulp van een drone met warmtecamera bevestigd.

Het was ANB die bij wijze van test twee bedrijven aanschreef om de nesten van kwetsbare grondbroeders als velduil, grutto en bruine kiekendief in kaart te brengen. Dit experiment werd als zeer succesvol ervaren. Een vlotte bevestiging van de nestlocaties zorgt er immers voor dat het beschermingswerk een snelle start kent. De verstoring blijft, in tegenstelling tot het actief opsporen van nesten op het perceel zelf, heel beperkt én de kans op predatie wordt op die manier ook aanzienlijk verkleind. Bij het betreden van het perceel laat men immers steeds sporen na die door predatoren kunnen gevolgd worden. Van enige agitatie ten aanzien van de drones was trouwens absoluut geen sprake.

Een nest met vier eieren wordt met behulp van drone en warmtecamera gevonden.
(Foto: Dieter Coelembier)

NESTBESCHERMING

In Vlaanderen broeden velduilen bijna uitsluitend in agrarisch gebied. De grootste bedreiging voor deze grondbroeders is dan ook het accidenteel vernielen van hun nesten door (maai-)werkzaam-

Vliegvlug jong wordt voorafgaand aan het maaien uit het perceel gejaagd
(Foto: Dieter Coelembier)

heden. Zonder actieve nestbescherming is er een zeer beperkte kans op broedsucces, zelfs niet op percelen met uitgestelde maaidatum.

Na het vaststellen van de nestlocaties maakten we afspraken met alle betrokken partijen en landbouwers. Zowel op de eigenlijke nestpercelen als op de aangrenzende percelen werd de landbouwers gevraagd om het maaien verder uit te stellen. De subsidie voor de bescherming van nesten en jongen van de Vlaamse Overheid was hierbij een belangrijke hefboom.

Een bijkomend uitstel van de maaidatum op de nestpercelen en aangelegen graslandpercelen was opnieuw een absolute noodzaak. Velduilkui-kens kruipen na 10 tot 14 dagen immers weg uit het nest en kunnen zich dan tot wel 200 m van de eigenlijke nestlocatie verstoppen. Dit is een goede strategie om predatoren de kans te ontnemen een volledig nest te roven, anderzijds maken ze het de vrijwilligers op die manier ook heel moeilijk om ze te beschermen.

Uiteindelijk werden de percelen pas gemaaid na de eerste week van juli. Hierbij liepen telkens enkele vrijwilligers voor de maaibalk uit om jonge vogels uit het perceel te jagen en hen te behoeden voor een jammere dood. De ganse beschermingsactie mag succesvol genoemd worden, niet minder dan 7 (4+3) jonge vogels bereikten het vliegvlugge stadium.

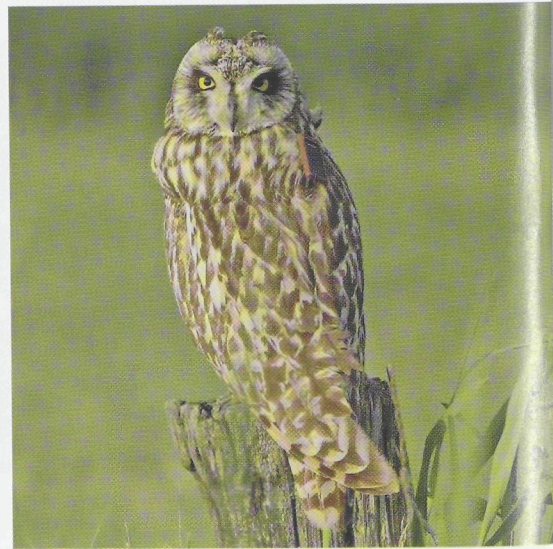
GEZENDERDE VELDUILEN DIETER EN JENNY

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) slaagde er vroeg in het broedseizoen in twee adulte vogels van eenzelfde koppel te voorzien van een GSM-GPS-zender. Het betreft een nieuw type zender die met korte tijdsintervallen coördinaten kan doorsturen. De batterij van de zender wordt gevoed door een klein zonnepaneeltje en het geheel wordt op de rug van de vogels bevestigd.

Aan de hand van de zenderdata kregen we tijdens

de broedperiode een unieke kijk op het eigenlijke broedgedrag, de favoriete jachtterreinen en rustplaatsen van de vogels. Later op het seizoen konden we via de voedselvluchten ook nagaan waar de jongen zich schuilhielden en zo nodig ook daar bijkomende bescherming voorzien.

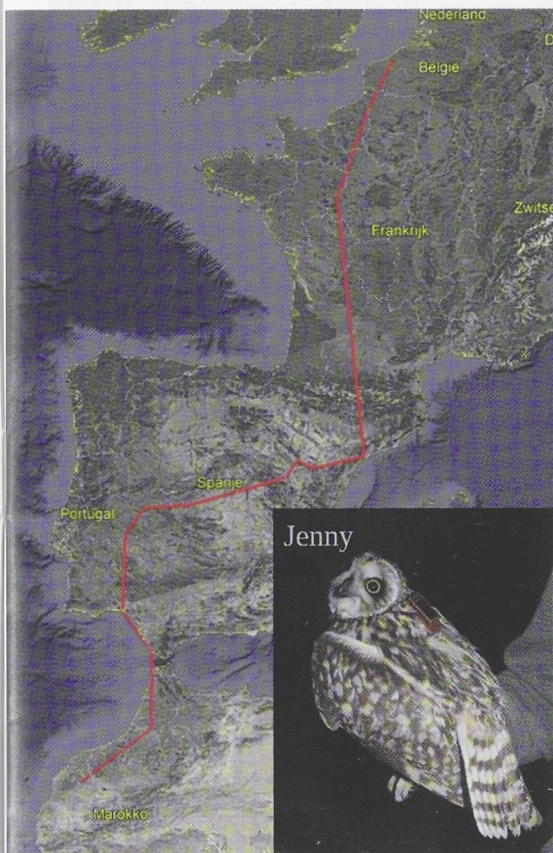
Het mannetje werd de eerste in Vlaanderen geziende velduil en werd "Dieter" gedoopt. Na het uitvliegen van de jongen werd Dieter nog meermaals gezien en onderging hij onder andere een volledige staartrui. De daaropvolgende maanden bleef hij trouw aan Lampernisse tot Kjell Janssens ons op 29 oktober meldde dat onze vogel het niet overleefd had. Nadat de vogel zich al even niet meer verplaatst had, ging Kjell het veld in en vond daar slechts enkele geplukte veren en de zender terug.

Velduil Dieter met GSM-GPS-zender in betere tijden.
(Foto: Wim Debruyne)

Ook het vrouwtje kreeg een zender en werd vernoemd naar Jenny Vanhoutte. Jenny woonde in Lampernisse als dochter van landbouwer Cyriel Vanhoutte, en kleindochter van Romain Vanhove, die in Lampernisse zowel landbouwer, weidebe-waarder als grachtendelver was.

Velduil Jenny bleef zeker tot half september in de directe omgeving van Lampernisse. Daarna

Trektroute gezenderde velduil Jenny.
(Foto's: Kjell Janssens en Geert Spanoghe)

verloren we het contact met de vogel. Op 22 september werd het contact hersteld en bevond ze zich intussen 170 km zuidwestelijker in het Franse Gaillfontaine, een dag later alweer 250 km verder nabij Tours. Op 29 september had Jenny Salou, in Spanje, bereikt en deed daarna nog Barcelona aan, om uiteindelijk de Straat van Gibraltar over te steken. Half oktober bereikte Jenny haar winterstation: Marokko.

Het is gekend dat (sommige) velduilen Afrika aandoen. Eerder bereikten gezenderde velduilen uit Nederland, Schotland en Spanje ook al Afrika. In de Straat van Gibraltar werden ook al meermaals migrerende velduilen gezien over zee.

Op dit moment is er geen contact meer met Jenny en is het niet duidelijk of ze nog in leven is. Als dit wel het geval is, zal ze vroeg of laat opnieuw contact maken met een gsm-mast en kunnen we haar opnieuw volgen.

DANKWOORD

Net als vorige jaren mochten we opnieuw beroep doen op een groep gedreven vrijwilligers die observeerde, informeerde, hielp bij de beschermingsacties. Bijzondere dank gaat uit naar alle betrok-

Juvenile velduil met het kenmerkend "zorromasker"
(Foto: Wim Debruyne)

ken landbouwers, die dit project dankzij hun volle medewerking tot een succes maakten. We danken verder Floris Verhaeghe en Dirk Raes van ANB, Justine Huyghe en Hendrik Mijle van Natuurwerkgroep De Kerkuil voor hun hulp op enkele cruciale momenten, Wannes Dermout van Falcoflight en Stefaan Degryse van Is It A Plane voor hun deskundigheid bij het lokaliseren van de nesten, en Kjell Janssens en Geert Spanoghe van het INBO voor hun inspanningen inzake ringen en zenderen.

Tekst: Dieter Coelembier, Koen Devos,
Wim Debruyne, Wim Bovens

Foto's: Dieter Coelembier en Wim Debruyne

Kaartje: Kjell Janssens en Geert Spanoghe

Hotel
REVERIE www.reverie.be

Ledoux
CHOCOLATERIE
Delfien De Tournier

Boezingestraat 133 • 8920 Langemark
057 48 92 22 • info@choc-ledoux.be
www.choc-ledoux.be

bloemen
ROSA
voor fleurige momenten

info@bloemenrosa.be - www.bloemenrosa.be

'T ZOETE Lande
VAKANTIEWONING

Zoetendaalstraat 8
8970 Reningelst
0496 15 67 56

www.tzoetelande.be
info@tzoetelande.be

AKKERNEST
vakantiewoning Westouter (max. 24 p.)

www.akkernest.be

Aanvraag megakippenstallen in Sint-Elooi zorgt voor onrust bij bewoners en natuursector

Begin februari 2021 werd een aanvraag ingediend voor de bouw van drie mega-kippenstallen langs de Eekhofstraat in Sint-Elooi (Voormezele). Er zouden 144.000 vleeskippen bijkomen, waardoor dit industriële veeteeltbedrijf in totaal 228.000 kippen en 150 runderen zou opkweken. De megastallen komen op het 'Eekhofplateau', de heuvel nabij het Palingbeekdomein, het golfterrein en de Rijselseweg (hoofdweg Sint-Elooi - Wijtschate). De aanvraag veroorzaakte heel wat commotie bij de inwoners van het landelijke Sint-Elooi. Ook de West-Vlaamse Milieufederatie (WMF), Natuurpunt De Bron (NPDB) en andere betrokken instanties maken zich grote zorgen om de aanvraag.

De plannen voor de nieuwe kippenstallen ogen indrukwekkend: 3 nieuwe megastallen van 100 m bij 23 m zullen de heuvel volledig domineren. Deze agro-industriële nederzetting, die eigenlijk nu al grootschalig is, komt te midden het erfgoed-landschap van de leperboog, met haar vele relictten van de Eerste Wereldoorlog en belangrijke groen-, bos- en natuurgebieden (Palingbeekdomein, de golfterreinen, Padhoekbos) die duizenden recreanten, wandelaars en fietsers aantrekken.

Naast de landschappelijke verloedering, zijn er minstens drie hoofdargumenten om deze aanvraag te weigeren: de aanzienlijke geur- en stofhinder, de buitenmaatse mobiliteit en de enorme uitstoot van stikstoffen in de vorm van ammoniak, die nu al een hypotheek legt op zowel de natuurwaarden als de gezondheid, ook van de mens! Buurtbewoners getuigen van de actuele, permanente geurhinder: de stank valt bij momenten niet te harden. Als het aantal kippen van 84.000 groeit tot 228.000 stuks, wat zal dan de geuroverlast worden?

De dagelijkse verkeersdruk van tientallen grote vrachtwagens die kippenvoer aanvoeren en slachtrijpe kippen afvoeren, het mesttransport, en het aan- en afvoeren van runderen, kan onmogelijk gedragen worden door het smalle, landelijke en bochtige Eekhofstraatje, dat trouwens als fiets- en wandelroute erg aantrekkelijk is en vast deel uitmaakt van alle lokale fiets- en wandelnetwerken. Daarnaast rijzen er ook veel vragen over de waterbevoorrading van dergelijke mega-kippenkwekerij. De vrees dat het oppompen van grondwater serieuze gevolgen zal hebben voor de waterhuishouding in de omgeving is zeker gerechtvaardigd.

WMF en NPDB trekken aan de alarmbel. Dergelijke grootschalige, industriële veeteelt hoort niet thuis in een erfgoedlandschap met belangrijke groengebieden. Leper telt nu al 130.000 varkens (10 per hectare), 1 miljoen kippen (70 per ha) en 20.000 runderen (anderhalf per ha). Dat is enorm. Het aantal kippen is er de voorbije tien jaar meer dan verdubbeld. Dit gaat ten koste van het landschap, de kwaliteit van de natuur en de gezondheid van de lokale bewoners. Bovendien is er voor deze aanvraag geen onderzoek geweest naar de effecten van stank of fijnstof voor omwonenden, alhoewel wetenschappelijk onderzoek in Nederland meermaals de negatieve effecten op de luchtwegen heeft aangetoond.

Essentieel is wel dat er belangrijke natuur- en bosgebieden binnen een straal van amper 700 meter liggen: in het noorden het bekende domein De Palingbeek, ten oosten de Padhoekbossen (deelgebied van de Gasthuisbossen), ten westen de beschermde mijnkratersites van Sint-Elooi. Ten oosten liggen de golfterreinen op nauwelijks 500 meter. De reeds aanwezige én toekomstige, bijna verdubbelde stikstofemissie op deze zeer nabijgelegen natuur- en bosgebieden is eigenlijk juridisch al vol-

doende om de vergunningsaanvraag te weigeren.

In de voorbije 20 jaar zagen we deze streek transformeren van een aantrekkelijk, kleinschalig landelijk gebied waar landbouw, natuur en toerisme harmonisch samengingen, naar een monotoon landschap waar grootschaligheid en veeteelt op industriële basis alle evenwichten vermindert. Nabij onze natuurgebieden is een andere, veel minder belastende vorm van landbouw en veeteelt, dan ook noodzakelijk.

NPDB stelt zich ook vragen bij de vergunningen die de provincie verleent in de als 'landschappelijk waardevol' geclassificeerde landbouwgebieden. Dit zijn juridisch wankelende vergunningen. Het Grondwettelijk Hof heeft een bijzondere motiveringsplicht opgelegd voor het bouwen in landschappelijk waardevolle gebieden. Recente rechtspraak, toevallig ook in verband met een vergunningsaanvraag voor mega-kippenstallen, heeft dit bekrachtigd en versterkt. Toch legt de provincie dit in de hele regio systematisch naast zicht neer, hoewel dit wel (voorlopig?) juridisch bindend is. Dat maakt dat de verleende vergunningen, op basis van het artikel 159 van de Grondwet, ongeldig.

Veeteeltbedrijf met 5 megavarkenstallen op de grens van Mesen en Ploegsteert: 1 ha intensieve veeteelt zonder enige landschappelijke integratie. (Foto: Lieven Stubbe)

Als burgers gaan procederen tegen deze vergunningen, is de kans groot dat heel wat landbouwers met een groot probleem zullen zitten. Het is aan de provincie om hierrond een degelijk beleid te ontwikkelen. Zowel NPDB als WMF krijgen meer en meer signalen dat heel wat buurten zich grote zorgen maken over deze overal oprukkende megastallen.

Het weze duidelijk: de draagkracht van landschap

en natuur is overschreden. De overheid moet hier echt dringend ingrijpen. Vele burgers zijn bereid om het voortouw te nemen!

Naast NPDB, WMF en de naburige golfclub hebben heel wat buurtbewoners en andere betrokkenen bezwaar ingediend, samen meer dan 50 bezwaarschriften! Het Openbaar Onderzoek liep af op 6 maart 2021, De Bron houdt je op de hoogte van het verdere verloop!

Tekst: Peter Bossu, Lieven Stubbe

Info: secretariaat De Bron, Tel: 051.54.52.44, mail: Info@debron.be

Foto's: VILT, Lieven Stubbe en WMF

NIEUW BOEK

TIJDELIJK IN VOORVERKOOP

LAMPERNISSE, HET STILLE
WAAR VERLEDEN EN HEDEN ELKAAR ONTMOETEN

- ZIE PAGINA 38 -

FAUNA LEROY

Westvleterendorp 16, WESTVLETEREN
T. 057 40 00 47 - F. 057 40 14 49
fauna.leroy@belgacom.net

Open elke dag van 9-12u. en 14-19u.
Gesloten op donderdag,
zondagmiddag en feestdagen

Grote keus aan kanaries,
parkieten, neerhofdieren, ...

't Made/liefje
Ambachtelijk hoeve-ijs
Zonneteras - ijskarretje

Lieske Vanaudenhove-Vandenbroucke-Martine
051 54 55 41 - 0496 38 42 26
hoeve-ij@made-liefje-ij.be
Vijfhuizenstraat 1 - 8600 Woumen-Dibsmuide

De Teunisbloem

De Teunisbloem Natuurwinkel
Leopold II-laan 42
8670 Oostduinkerke
T 058 51 51 34
info@teunisbloem.com

Uw biowinkel aan de kust!

WWW.TEUNISBLOEM.COM

DAGELIJKS VERS BIOBROOD
Gist & desem, tarwe, rogge,
spelt, haver, glutenvrij

BIO GROENTEN EN FRUIT
Uitgebreid
assortiment

NATUURLIJKE VERZORGINGSPRODUCTEN
WELEDA

VOEDINGSSUPPLEMENTEN
Voor het
hele gezin

Nieuwe samenwerkingen #kooplokaal

IEDERE WOENSDAG:
Gezond snoepen
met de biologische
bessen uit
Beauvoorde

IEDERE VRIJDAG:
Heerlijke biologische
groenten uit
Leisele

**frambiosa
y besos**

LINCELAM
BIOBOERDERIJ

40 jaar Natuurpunt Westland

Van vriendengroep naar sterke Natuurpuntafdeling

Natuurpunt Westland is al 40 jaar actief in de zuidelijke Westhoek: de fusiegemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Zonnebeke en de Henegouwse buurgemeente Komen-Ploegsteert.

De wieg stond in Geluwe bij Eric Vanhee, waar een groep vogelkenners eind de jaren 1970 regelmatig samenkwam in een tot 'clubhuis' ingericht deel van zijn werkatelier, dat de (toepasselijke?) roepnaam 'de Braakbal' kreeg. De natuurvrienden wisselden er ervaringen uit en maakten afspraken voor excursies en meerdaagse uitstappen.

Onder impuls van Ieperling Chris Beel, afkomstig van Roeselare en actief in de Roeselaarse Wielewaalafdeling Mandelstreek, verenigde de groep zich in 1980 tot Wielewaal afdeling Westland. Zo werd de draad opgepakt van de 'Wielewaal afdeling Ieper', die floreerde in de jaren 1950-1965.

Wielewaal Westland groeide en werd een stevige vriendengroep, die in Wielewaalkringen als 'de Bende van Ieper' bekend stond. Er kwam snel een eigen tijdschrift, de Sperwer, en een meer gestructureerde werking. Men besteedde toen veel energie aan de oprichting en het beheer van het schitterende natuurreservaat de Kleiputten van Ploegsteert, onder impuls van de tweede voorzitter (1989), José Tahon.

Wielewaal Westland engageerde zich ook sterk voor de samenwerking met de andere verenigingen binnen de Westhoek. Dat resulteerde in 1989/90 in de oprichting van de koepelvereniging Natuurfonds Westland vzw, met Piet Hardeman van Stichting Marguerite Yourcenar als eerste voorzitter, en de opstart van een nieuw ledentijdschrift over alle deelverenigingen heen: De Bron. In 1992

werd Johan Carpentier voorzitter van Wielewaal Westland, in 1997 opgevolgd door de huidige voorzitter, Rudy Claeys.

Na de nationale fusie van Wielewaal vzw met Natuurreservaten vzw (2002), sprong Westland mee op de kar van de vernieuwing en werd Natuurpunt Westland. De koepelvereniging werd omgedoopt tot Natuurpunt De Bron vzw.

40 jaar onafgebroken engagement voor het natuurbehoud in het Westland (de zuidelijke Westhoek) resulteert op vandaag in een ruim ledenbestand: eind februari 2021 waren er 886 betalende leden-gezinnen. Inclusief de klassieke 'laatkomers' en de te verwachten nieuwe leden, kan dit jaar de symbolische grens van 1.000 leden worden overschreden!

De aankoop en inrichting van de intussen 10 Natuurpuntgebieden binnen Westland is samen goed voor 91,5 ha beschermde natuur, exclusief het private natuurreservaat de Kleiputten van Ploegsteert, dat 150 ha groot is.

BEELDVERHAAL 40 JAAR WESTLAND

40 jaar, dat verdient een feestje ... dat in deze pandemietijden echter niet kon doorgaan. Maar niet getreurd. Voorzitter Rudy Claeys dook in zijn rijke fotoarchief en selecteerde een reeks beelden uit de voorbije 12, bijzonder actieve jaren. Geniet van het gevarieerde beeldverhaal van een sterke vriendenwerking, die meer en betere natuur in eigen streek blijft nastreven!

De foto's zijn van Rudy Claeys, tenzij anders vermeld.

Rudy Claeys waakt sinds 1997 als voorzitter over wel en wee van Natuurpunt Westland. (Foto: Patje Debeur)

April 2008: amfibieën observeren in de Kleiputten te Hollebeke.

3 november 2013: de eerste aanplantingen in Natuurpuntgebied de Sulferberg tijdens de 'Dag van de Natuur'.

Voorjaar 2018: aanplanting in het nieuwe natuurreservaat de Sint-Elooisvlei te Langemark.

26 januari 2019: NPWL organiseert jaarlijks de traditionele Kaas- en Wijnavond van koepelvereniging Natuurpunt De Bron in Ieper.

Paasmaandag 2008: 'Waterdag' langs de leperlee, in de sneeuw!

17 november 2008: landschappelijke fietstocht op het jaagpad langs de IJzer.

1995: Wielewaal Westland plaatst een nestbak voor kerkuil in de kerk van Vlamertinge, met Eric Vanhee, Rudy Claeys, schepen Frans Lignel en Patrick Verhalle. (Foto: archief NPWL)

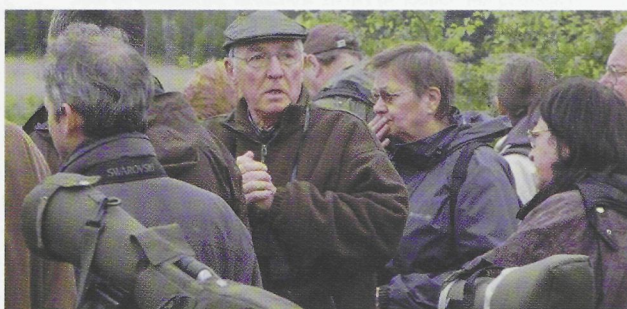
14 januari 2009: met de leperse brandweer worden kunstnesten voor huiszwaluw opgehangen op de gevel van de leperse scholencampus Minneplein.

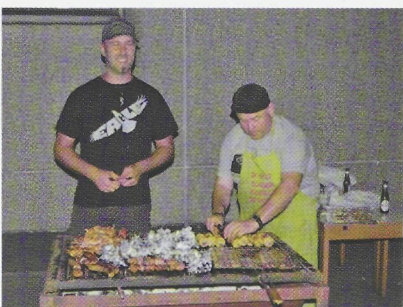
20 april 2010: conservator Piet Hardeman begeleidt een beheerwandeling in 'zijn' Natuurpuntgebieden de Scherpenberg en de Sulferberg.

1 mei 2009: tijdens de jaarlijkse 'Open Bronnendag' ontdekken tientallen natuurvrienden het Natuurpuntgebied De Scherpenberg.

20 juni 2010: conservator José Tahon (voorzitter Wielewaal Westland van 1989 tot 1992) gidst in zijn natuurreervaat De Kleiputten van Ploegsteert.

3 juli 2014: Wim Bovens en Patje Debeuf zijn de braadmeesters op de zomerse barbecue in Ieper.

19 februari 2016: cursus braakballen pluizen in Bezoekerscentrum De Palingbeek.

17 april 2017: Fons Verheyde en Wim Duran op insecteninventarisatie in het nieuwe natuurgebied 'Haneveld' in Zonnebeke

16 juli 2015: zomerwandeling op de flanken van de Kemmelberg onder leiding van Geert Dujardin (Foto: Dirk Tyteca)

23 februari 2013: de 'plantmeesters' van NPWL tijdens de aanplanting en openstelling van de nieuwe natuur in het KTA Ieper.

Vijf actieve Westlanders getuigen

De redactie van De Bron vroeg 5 geëngageerde bestuursleden van Natuurpunt Westland naar hun ervaringen, motivaties en verzuchtingen omtrent het natuur- en milieubeleid in hun Westland. Uit hun persoonlijke getuigenis druipt het engagement om Natuurpunt Westland nog heel lang heel goed te laten meedraaien voor een sterk milieu- en natuurbeleid in haar werkgebied.

1. *Hoe kwam jij terecht bij Natuurpunt Westland en wat was jouw motivatie om bestuurslid te worden?*
2. *Kan Natuurpunt Westland een verschil maken voor de toekomst van natuur en landschap in onze regio?*
3. *Hoe zie jij de aanpak van de grote klimaatproblematiek, hoe kunnen wij onze planeet beter beschermen?*
4. *Wat is de belangrijkste taak van de overheid binnen het natuur- en milieubeleid?*
5. *Welke activiteit of realisatie van Natuurpunt Westland uit de voorbije jaren is u het beste bijgebleven?*

Olivier Dechy, Zonnebeke

1. In 2000 verhuisden wij naar Zonnebeke en werd de Verdrongen Weide mijn nieuwe 'home patch' om naar vogels te kijken. Daar kwam ik regelmatig Natuurpunters tegen. In mijn verleden in het Kortrijkse ben ik lange tijd bestuurslid geweest in de lokale JNM-afdeling en later bij 'De Wielewaal'. Zo was het logisch om mijn engagement verder te zetten in zo'n mooie streek en met zo'n leuke mensen.
2. Zeer zeker! Meer nog, de afdeling heeft al een groot verschil gemaakt! De reservaten in Heuvelland zijn stuk voor stuk toeristische voltreffers. De Kattenputten en het Fort Sint-Nicolas zijn minder toeristisch maar beschermen waardevolle plaatselijke natuur en bijzondere soorten. De organisatie van de zomerwandelingen en andere publieksactiviteiten zorgt voor een steeds groter draagvlak voor natuur in de streek. En juist dat is nodig om politici te overtuigen om (mee) te investeren in grote(re) natuurgebieden en een goede milieukwaliteit. Er is op dat vlak nog altijd veel werk aan de winkel. Veel natuurgebieden zijn te klein of geïsoleerd. Uitbreiden en verbinden zijn nog altijd nodig.
3. Denk globaal, doe lokaal. Ieder kan zijn of haar steentje bijdragen. Er zijn genoeg mensen en bedrijven die er klaar voor zijn, maar er staan nog te veel ouderwetse ideeën in de weg. Natuurpunt zorgt voor langdurige koolstofopslag in bossen, graslanden en moerassen. Natuur dichtbij huis zorgt ervoor dat we te voet of met de fiets een frisse neus kunnen halen in een kwalitatieve omgeving. Daarnaast spelen onze reservaten ook een rol in de waterhuishouding. Veel van onze percelen zijn nat en zorgen in droge zomers voor de aanvulling van bronbeken en slorpen in de winter veel overschotwater op: echte sponzen dus. Hoe groter de natuurgebieden, hoe beter ze gaan werken. Maar ook: hoe beter ze zelf tegen de klimaatverstoring gaan kunnen. Voor de Grote Transitie denk ik wel dat de overheden de Grote Duw gaan moeten geven. Onze Vlaamse en Belgische overheid is helaas niet bij de rapste en dat gaat ons nog zuur opbreken. Er zijn niet alleen massa's kansen voor onze kenniseconomie die ze laten liggen, elk jaar vertraging is een jaar extra met natuur- en humanitaire rampen. Er zijn al heel wat oplossingen mogelijk, laat ons zo snel mogelijk die petroleum vergeten en overstappen op "anders en beter".
4. De overheid moet zorgen voor een degelijke ruimtelijke planning die de natuur voldoende ruimte biedt, geïsoleerde gebieden met elkaar verbindt en die een goede milieuzorg mogelijk maakt. Dat loopt in België niet zo goed. Ze moet haar burgers duidelijk maken wat mag en niet mag, en waarom dat zo is. Natuur- en milieueducatie zijn even belangrijk voor het leven als leren uit de geschiedenis of het leren van een andere taal. Vrijwilligers zijn onbetaalbaar. Daarom werkt Natuurpunt zo efficiënt: veel van de 'daguren' zijn gratis. Daarom geeft de overheid veel subsidies aan Natuurpunt. Die moeten blijven komen. Elke euro voor Natuurpunt is goedkope natuur! Dat is niet zo bij het Agentschap voor Bos en Groen dat zelf veel natuurterreinen beheert met eigen personeel. Maar vrijwilligers kunnen niet alles en kunnen niet overal zijn. Zo'n beherende overheid is dus ook nodig, en dat zeker voor de grote of afgelegen gebieden waar je professionele medewerkers voor nodig hebt. Provinciedomeinen hebben ook een grote meerwaarde voor natuur, maar dienen ook om grote aantallen mensen in het groen te laten ontspannen. Daar liggen de natuurnormen soms wat lager, maar in onze regio zitten er toplocaties tussen met heiderelicten, bloemrijke graslanden en waardevolle bossen. Dat zijn dan ook publiekstrekkingen bij uitstek. Om het natuurbeleid te doen slagen, moet het milieubeleid mee. De vermessingsdruk moet omlaag, de waterkwaliteit beter, het klimaatprobleem moet aangepakt worden en nieuwe verspreide bebouwing in de open ruimte een halt toegevoegd. Samenwerking tussen diensten en doelgroepen is de toverformule om dat allemaal gedaan te krijgen.
5. Goh, er zijn er zoveel. Het is een leuke bende enthousiastelingen en daarom is elke activiteit het onthouden waard. Elke nieuwe aankoop is memorabel want je weet dan dat de natuur op die plek een mooiere toekomst heeft. En na een paar jaar zie je dat dan ook gebeuren, dat is het mooiste.

Conny Dubois, Vlamertinge

1. Ik kwam in de natuurbeweging terecht via mijn man. Dirk was al vanaf 1986 actief binnen de leperse milieuraad en nauw betrokken bij de oprichting van Natuurfonds Westland vzw, de voorloper van Natuurpunt De Bron vzw. Dirk deed veel beheerwerk in de Heuvellandse natuurgebieden ('Bronnen van het Heuvelland') en belandde zo bij Natuurpunt Westland. Ik trok samen met de kinderen op naar de activiteiten en kwam in contact met een groep toffe mensen, elk met een hart voor de natuur. Onder impuls van Linda Jacques begon ik ook de vergaderingen bij te wonen en belandde ik ook in het bestuur. Linda stond in voor de praktische dingen, zoals de organisatie van natuurweekends. Ik hielp haar graag en kreeg er een goede vriendin bij. We hebben vele jaren samen heel wat georganiseerd, tot het noodlot eind 2011 toesloeg. Ik was mijn maatje en voorbeeld kwijt. Haar plaats innemen kon en wilde ik niet, maar ik bleef wel meewerken. Nog steeds zet ik mij in binnen de fondsenwerkgroep, de organisatie van fotoavonden, de 'klassieke' kaas en wijnavond, promotie-stands, enzovoort.
2. Natuurpunt Westland maakte een groot verschil door haar actieve ondersteuning van veel natuurprojecten in de streek. Daarbij speelt de goede samenwerking met het leperse stadsbestuur een grote rol. Ook de vele inventarisaties van vogels, insecten, paddenstoelen, amfibieën, ..., zijn erg belangrijk om onze natuurwaarden op Vlaams niveau te onderkennen. Af en toe een speciale vinden helpt daaraan mee en toont aan dat onze streek nog heel veel natuurpotenties bezit!
3. De klimaatverandering is een enorm probleem. Om onze aarde te beschermen moeten wij allen beginnen bij onszelf en onze eigen omgeving. Laat ons een voorbeeld zijn voor onze kleinkinderen.
4. Er zijn zoveel activiteiten en realisaties die bijblijven: de werking rond de Verdrongen Weide in Ieper, het Fort St Nicolas in Boezinge, de Katteputten en nog zoveel meer. Zonder onze voorzitter Rudy Claeys, het ganse bestuur en hun wederhelften zou dit allemaal niet lukken.
5. Bedankt dat ik deel mag uitmaken van deze toffe bende!

Johan Carette, Leher

1. Mijn vrouw Hilde Vandeveldde (nvdr: huidig secretaris van NP De Bron) en ik werden lid van Wielewaal Westland kort na ons huwelijk omdat wij graag wandelen in de natuur en graag allerlei natuurwaarnemingen doen in gezelschap van een toffe bende...De verlengde weekenduitstappen werden door ons altijd graag bijgewoond. Door bestuurslid te worden hoopte ik om effectief te kunnen zorgen voor meer natuur in eigen streek. Door vaak deel te nemen aan natuuractiviteiten hoopte ik ook mijn praktijkkennis over de natuur te verhogen om dit dan door te kunnen geven aan mijn studenten Groenmanagement in VIVES Roeselare.
2. Jazeker! Sinds ongeveer 1990 heeft Natuurpunt Westland alleen al in Heuvelland ongeveer 90 ha natuurgebied kunnen aankopen en inrichten. Deze gebieden zijn voor de toekomst veiliggesteld als natuuroases in ons landschap en dienen als belangrijke stapstenen voor de biodiversiteit. Een grote groene pluim voor onze aankoper en conservator Piet Hardeman!!!
3. Hier en daar zorgen voor bosuitbreiding met het nodige respect voor de plaatselijke landbouw en het behouden van doorkijkjes in het mooie Heuvellandse landschap. Deze bosuitbreiding kan zorgen voor meer koolstofopslag (vertragen van de opwarming van de aarde), gezondere lucht (o.a. vastlegging van fijn stof), verhogen van de biodiversiteit, een mooier en gevarieerder landschap om te recreëren, een afkoelend effect door verdamping...
4. Op allerlei manieren zorgen dat de biodiversiteit opnieuw verhoogt en de wereld leefbaar blijft.
5. Bosaanplant De Trog op 15 februari 2020! Met een grote groep enthousiaste personeelsleden en de bedrijfsleiders van Biobakkerij De Trog uit Ieper en een groepje Natuurpunters samen een nieuw bos aanplanten van anderhalve hectare was een opmerkelijk Natuurpuntmoment! Dit Bos De Trog zal op lange termijn een wezenlijk verschil uitmaken voor de Sulferberg. Met hun financiële steun kunnen we dergelijke aankopen en bebossingsprojecten sneller afbetalen, zodat er weer ruimte is voor volgende aankopen. De zeer lekkere en gezellige afsluitende receptie in de Pleute was de kroon op deze plantactie! Smaakt naar nog: letterlijk en figuurlijk!

Christa Couchuyt, Zonnebeke

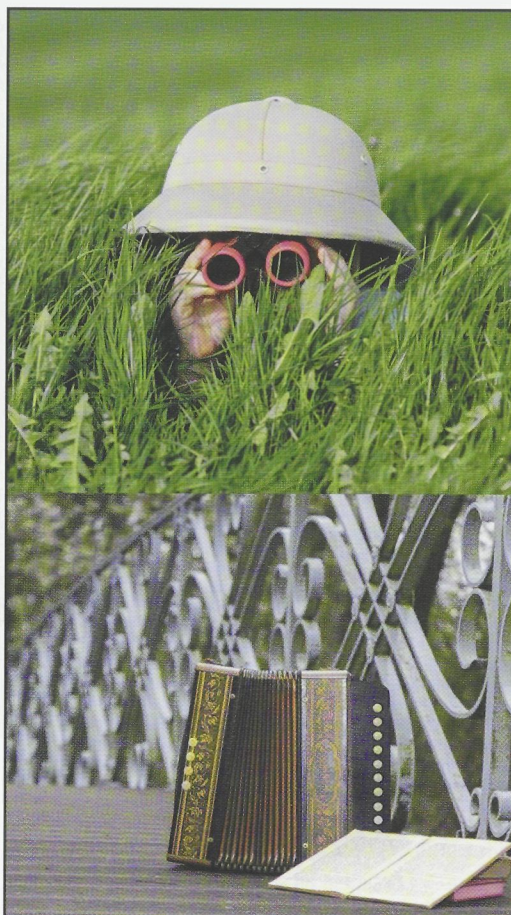
1. Toen ik voor het eerst hoorde van Wielewaal Westland woonde ik nog in Geluwe. Op een zondagnamiddag vroeg Eric Vanhee ons mee om vogels te spotten in de IJzerbroeken. Zo zag ik aan Knokkebrug mijn eerste bergeend. Waw, hoe mooi met die kleuren! Het gevoel van 'zot zijn van vogels' heeft mij nooit meer losgelaten. Ik wou bewust iets doen voor de natuur en zo kwam ik terecht in het bestuur van Wielewaal Westland waar ik o.a. mee hielp aan ons toenmalig tijdschrift 'De Sperwer'. In augustus 1982 ging ik voor het eerst mee op natuurreis naar de Franse Argonne.
2. Jazeker! Door het aankopen van grond (akker, weide en bos) waarborgen we ook het behoud ervan. Dat laat ons toe zelf te beslissen wat we met de grond doen. Een akker bebossen en een poel graven is altijd een goed idee. Een weide laten we best onaangeroerd want er worden al genoeg graslanden gescheurd. Sensibiliseren is ook nodig. Hoe meer leden, hoe meer kracht om druk uit te oefenen. Het is onze taak om de mensen en vooral de jongeren laten inzien hoe belangrijk het is om "groen" te hebben en er zeker goed zorg voor te dragen. Natuur in zijn totaliteit heeft immers zoveel voordelen!
3. De uitstoot van CO2 moet naar beneden om klimaatopwarming tegen te gaan. Dat kan bijvoorbeeld door fossiele brandstoffen te vervangen door zonnepanelen en windturbines, maar dan in grotere aantallen dan op vandaag. Er moet zwaar geïnvesteerd worden in nieuwe technologieën die klimaatvriendelijke energie leveren. Vervuulende steenkoolcentrales zoals in Polen en India moeten zo snel als mogelijk gesloten worden, de verbranding van zware stookolie door vrachtschepen en cruiseschepen dient vervangen door propere, hernieuwbare energie. Steeds meer reislustigen zijn bereid om hun vliegtuigreis te compenseren met aanplant van bos, maar wat met de vele populaire cruisereizen? Ontbossing dient wereldwijd gestopt, (veel) meer bomen slaan trouwens enorme hoeveelheden CO2 op. De veeteelt dient grondig hervormd. Nu is 'vleesproductie' gelijk aan 'grootschalige vleesindustrie'. Het grootste deel van ons varkensvlees is bestemd voor het buitenland. Grote herkauwers (runderen) produceren grote hoeveelheden methaan, hun opkweek vereist enorm veel water. Als we daar bewuster mee omgaan, zou dat zeker een verschil maken! Lokaal produceren én consumeren helpt ook: zo beperken we de vervuulende logistiek, denk maar aan het steeds toenemende internationale vrachtvervoer.
4. Wat we hebben aan natuur en open ruimte moet zonder verder verlies zeker behouden blijven, daarnaast moet er zoveel mogelijk nieuw bos worden aangeplant. Het gebruik van sproeistoffen moet op meer actieve manier beperkt en gestopt worden, hier dient de handhaving een flink tandje bij te steken. Gebruik van FSC-gelabeld hout dient de regel te worden. In de landbouw is er nog heel veel te doen om bodemerosie efficiënter te bestrijden en de instroom van mest en sproeistoffen vanuit akkers naar de waterlopen te stoppen.
5. Stukken grond aankopen is altijd een goeie realisatie omdat deze dan echt gevrijwaard worden. Het is dan onze taak om de juiste beslissing te nemen inzake beheer met als doel de biodiversiteit te verhogen! Zo zorgen we dat dieren en planten zich goed voelen. En als de mogelijkheid bestaat om een (goed doordacht!) wandelpad aan te leggen, zonder al te veel verstoring, is dat zeker een pluspunt.

Sofie Butaye, Peperinge

1. Ik leerde de afdeling NP Westland kennen toen ik in 2007 begon als coördinator bij NP De Bron in het Blankaartkasteel. Aangezien ik in het werkingsgebied van de afdeling woonde en lid was, groeide de goesting om toe te treden tot het bestuur. Ik had de idee om ook in eigen gemeente Langemark Natuurland op de kaart te zetten, kenbaar te maken bij de lokale bevolking via allerlei acties of misschien zelfs ooit een inrichting of beheer van een natuurgebied.
2. Zeer zeker. Als je nu terugkijkt op 40 jaar werking, dan zie je dat de natuurgebieden enorm gegroeid zijn, goed beheerd worden, we mensen bewust maken van wat leeft in hun achtertuin of in de natuurgebieden, ook de vrijwilligerswerking groeit. De stem van natuur en landschap is vertegenwoordigd in allerlei adviesraden en wordt gehoord door de politiek. Vele uren vrijwilligerswerk resulteren in een groener landschap in eigen regio. Net daar waar de rest van de bevolking stopt, gaan wij als vrijwilligers nog net iets verder voor het 'groene goed'.
3. Een moeilijke, ik ben eerder een doener dan een denker op dat vlak. Zelf proberen we thuis zoveel als mogelijk bewust te leven: zoveel als mogelijk eigen kweek eten, ons transportmiddel is de fiets, we werken in de buurt, we kopen zo lokaal als mogelijk en zoveel als mogelijk milieubewust, en corona dwingt ons in ons kot te blijven en te genieten van natuur en landschap in eigen streek. Lokale acties dus, maar er is uiteraard veel meer nodig om onze planeet Aarde te redden ...
4. Natuur aankopen, inrichten, beschermen en waar mogelijk openstellen voor de bevolking, hen bewust maken van de waarden en kwetsbaarheden.
5. Eigenlijk twee: de aankoop van het natuurgebied De Sint-Elooi in Langemark, met daaraan gekoppeld het ontstaan van de beheerwerkgroep, bestaande uit een toffe bende vrijwilligers die om de 2 weken de handen uit de mouwen steekt, niets ontziet, leute maakt en uitgroeit tot een hechte ploeg moeten. Zo voelt elke 'werkdag' aan als een feestdag!

Tekst en samenstelling: Lieven Stubbe, Rudy Claeys, met dank aan Olivier, Sofie, Conny, Christa
Foto's: Rudy Claeys

WELKOM IN HET PROVINCIAAL BEZOEKERSCENTRUM DE BLANKAART

west-vlaanderen
de gedreven provincie

NATUUR@ELIER VOOR KINDEREN

woensdag 7 april van 9 tot 16 uur: *Als Lente komt*

woensdag 5 mei van 13.30 tot 16.30 uur: *Stapje natuur*

woensdag 9 juni van 13.30 tot 16.30 uur: *In de ban van de bij*

HET VOGELKIND

dinsdag 15 juni van 16 tot 18.15 uur

muzikale vertelwandeling met Yves Bondue

Voor meer en actuele info omtrent de activiteiten ikv corona, nieuwsbrief en openingsuren: www.blankaart.be

Provinciaal Bezoekerscentrum De Blankaart

Iepersteenweg 56, 8600 Woumen, blankaart@west-vlaanderen.be - 051 54 59 48

www.blankaart.be

[f westvlaanderen](#) [ig provincie_wvl](#) [tw @provinciewvl](#)

WELKOM IN PROVINCIEDOMEIN DE PALINGBEEK

DE PALINGBEEK IN DE BAN VAN DE RANGERS

15 Rangers nemen je mee doorheen de schitterende wereld van dieren en planten in de Palingbeek. Laat je verrassen door leuke bosproefjes en opdrachtjes. Lekkers klaarmaken op een zelf-gemaakt vuurtje, sporen zoeken, keutelkunde, wat is eetbaar en wat is giftig, hout snijden, een shelter bouwen, communicatie tussen bomen en nog veel meer staan op het programma.

Op stap gaan met een Ranger is steeds verrassend en voor kinderen vanaf 6 jaar, jongeren en volwassenen. Spot alle activiteiten en info op de website.

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Meer info:

Bezoekerscentrum De Palingbeek

Vaartstraat 7, 8902 Zillebeke-Ieper

bc.palingbeek@west-vlaanderen.be - 057 23 08 40

www.west-vlaanderen.be/palingbeek

[f Domein De Palingbeek](#) [ig depalingbeek](#) [tw @provinciewvl](#)

Kansen voor natuurontwikkeling in grensregio

Meer geelgors in de Heidebeekvallei

De Heidebeek ontspringt op de Kasselberg in Noord-Frankrijk. Deze nog sterk meanderende beek vormt 6 kilometer lang de grens tussen Frankrijk en Poperinge. Ze mondt in de IJzer uit tussen Haringe en Roesbrugge. Het Vlaamse stroomgebied van de Heidebeek omvat 31,9 km² en ligt integraal binnen de gemeente Poperinge.

Uitzonderingen bevestigen de regel: de voorbije decennia verdwenen overal in Vlaanderen enorm veel heggen, hagen en houtkanten, maar nabij de Heidebeek bleven nog verrassend veel groene landschapselementen overeind. Ze dienen er als levende perceelafscheiding, als oeverversteving langs de waterlopen en als traditionele maar zeer efficiënte maatregel om erosie te bufferen op de steilrand van de vallei.

Onze lokale Natuurlandpuntafdeling Poperinge-Vleteren (NPPV) ontfermt zich al vele jaren over dit fraaie landschapsrelict. Door gericht beheer en nieuwe aankopen wil ze haar 'project Heidebeekvallei' een nieuw élan geven. Mits uw steun kunnen we hier samen wonderen verrichten!

ERKENDE NATUURGEBIED

De combinatie van het uitgestrekte stroomgebied, de meanderende trajecten, een behoorlijke waterkwaliteit en het goed bewaarde 'bocageland-schap' staat garant voor een uitzonderlijke biodiversiteit in de Heidebeekvallei. In vergelijking met andere agrarische landschappen in de Westhoek, blijft er hier nog heel veel waardevols overeind. Om dit te behouden én te ontwikkelen is er wel een pak werk aan de winkel.

De beste garantie om natuurbehoud en -herstel in de Heidebeekvallei duurzaam aan te pakken, is en blijft de verwerving van de meest waardevolle, meteen ook kwetsbare deelgebieden. Zowel de overheid (ANB, VLM, stad) als Natuurlandpunt kunnen hier een rol in spelen. NPPV nam het voortouw en startte enkele jaren geleden een aankoopproject op. Intussen konden er vier percelen worden aangekocht, samen goed voor bijna 5 ha:

- een weiland (0,79 ha) langs de Heidebeek in Haringe

- een groot hooiland (3,20 ha) net aan de grensovergang in Watou (Houtkerkestraat)
- aankoop van twee kleine perceeltjes hooiland samen goed voor (0,29 ha) in Haringe
- Eind 2020 werd er een perceel hooiland aangekocht (0,57 ha) in Haringe

Deze inspanningen resulteerden eind vorig jaar, op 22 december 2020, in de erkenning door Vlaams minister Zuhair Demir van 2 percelen als 'privaat natuurreserveaatnr. E-427 'Heidebeekvallei', goed voor een oppervlakte van 3,87 ha.

De meanderende Heidebeek in Haringe (Foto: Guido Quaghebeur).

Brede houtkant in Natuurlandpuntgebied de Heidebeek in Watou (Opname 2020, Foto: Guido Quaghebeur)

*De geelgors is de symboolsoort van het natuurproject langs de Heidebeek
(Foto: Catherine Sergooris)*

GEELGORS EN KLEINE MODDERKRUIPER

Als symboolsoort voor het project koos NPPV voor de geelgors, een even aantrekkelijke als zeldzaam geworden broedvogel die bekend staat als een 'kwaliteitslabel' voor kleinschalige bocageland-schappen. Ook een aantal vissoorten gelden als belangrijke indicator van de natuurkwaliteit en de zuiverheid van een waterloop. In 2019 bevestigde wetenschappelijk visonderzoek de natuurwaarde van de Heidebeek, toen onder meer de kleine modderkruiper en zelfs het bierpje gevangen werden. Deze kritische soorten komen in West-Vlaanderen slechts in een beperkt aantal beken voor (1).

Naast de een- en tweestijlige meidoorn en sleedoorn, vind je in de houtkanten van de Heidebeekvallei ook Spaanse aak, haagbeuk, gewone vlier en wilde rozen. Een aantal van deze houtkanten herbergt een schatkamer aan autochtone genenbronnen.

De bomenrijen bestaan meestal uit knotwilgen en knotpopulieren. Ter hoogte van de monding van de Heidebeek in de IJzer werden in het verleden zwarte elzen aangeplant.

In de houtkanten vinden kleine zoogdieren, insecten en vogels voedsel-, schuil- en nestplaats. Naast de geelgors als één van de meest bedreigde soorten, telt het lijstje broedvogels van de Heidebeekvallei onder meer: zomertortel, grote lijster, rietgors, blauwborst. Onder de zoogdieren zijn hermelijn, en zeldzame soorten als dwergmuis en eikelmuis zijn al waargenomen.

BEEKBEHEER EN 'PLAN GEELGORS'

Zowel in het Provinciale als het Gemeentelijke Structuurplan werd de Heidebeekvallei ingekleurd als 'natuurverwevingsgebied'. NPPV zoekt dan ook naar een structurele oplossing om er natuur en landbouweffectief met elkaar te verweven. De beekvallei kan versterkt en ontwikkeld worden door het behoud, het herstel en de aaneenscha-

keling van de kleinschalige natuurwaarden en landschapselementen, zoals de natte weilanden ('meersen'), de specifieke oeverbegroeiing, de hagen, houtkanten en bomenrijen.

Erosie kan vermeden worden door eerherstel voor de natte valleigraslanden of meersen en beplantingen op de oeverstroken. Verder is het vrijwaren van bebouwing een belangrijk aandachtspunt.

Het 'Plan Geelgors' van NPPV wil zich, naast de Heidebeekvallei in Haringe-Watou, ook ontfemen over de IJzervallei en haar zijbeken in Roesbrugge-Haringe. In essentie willen we de 'ecosysteemdiensten', zeg maar de oorspronkelijke functies van deze beekvalleien, in ere herstellen en versterken: weiden, hooilanden en natte graslanden kunnen er als overstroombaar valleigebied grote hoeveelheden water bufferen en laten insijpelen, de meanderende beeklopen met oevervegetaties zorgen voor een natuurlijke waterzuivering. En dat kan de drinkwaterproductie in het Blankaartstation enkel ten goede komen.

Door de aanplanting van meer kleine landschapselementen willen we de beekvalleien met elkaar verbinden en zorgen voor sterkere en robuustere natuur. Niet alleen de geelgors, maar ook vele andere dieren en planten zullen meegenieten van de inrichting van de vallei van de Heidebeek.

KANSSEN OVER DE GRENS?

Langs de Franse zijde, nabij de monding van de Heidebeek in de IJzer en ter hoogte van de 'Wyn-gaert', liggen enkele jagersplassen. In de buurt van het smokkelbrugje in Haringe werd recent zelfs een nieuwe jagersplas aangelegd. Deze waterpartijen lokken allerlei water- en weidevogels, zoals eenden en watersnippen. Deze 'loerjacht' is bij ons verboden maar blijft toegelaten in Frankrijk. Tal van watervogels die bij ons wettelijke bescherming genieten, worden net over de grens neergeknald. Een blaam voor de Europese natuurbescherming: die zal pas volwaardig zijn wanneer de jachtregels voor alle lidstaten gelijkvormig worden.

De Westhoek biedt unieke kansen om via de inrichting van een Nationaal Park of Landschapspark de diversiteit aan natuurgebieden en beschermde landschappen met mekaar te verbinden en op te waarderen. Een ideaal momentum om op basis van de ervaringen en ontwikkelingen van de voorbije jaren (vb. natuurinrichting De Blankaart, landschapsherstel Handzamevallei, bescherming Komgronden Lampernisse, werking Regionaal Landschap Westhoek, Natuurlandgebieden en parkgebieden in Heuvelland en de Ieperboog, ...) en met de actuele noden als waterschaarste, water- en klimaatbuffering voor ogen, een plan uit te werken dat zowel voor inwoners, landbouwers, als voor landschap en natuur een enorme meerwaarde kan bieden.

De ligging langs de Franse grens biedt mogelijkheden om op termijn samen met Frankrijk een grensoverschrijdend 'Parc National' in te richten. Letterlijk op de grens met de West-Vlaamse Heuvels liggen het unieke domein Marguerite Yourcenar en de prachtig hellingbossen van de Zwarteberg, die jaarlijks duizenden wandelaars aantrekken. De vallei van de Heidebeek langs de Franse grens, de Kemmelbeek en Vleterbeek kunnen blauwgroene aders worden die de grensoverschrijdende heuvelzone verbinden met de IJzervallei.

De hermelijn (in winterkleed) vindt voldoende prooien en schuilplaatsen in de Heidebeekvallei (Foto: Rik Clique)

De bijzonder zeldzaam geworden zomertortel vindt in het natuurgebied een ideaal biotoop (Foto: Yves Adams, Vildaphoto)

De mooi meanderende Heidebeek vormt de kronkelgrens tussen Frankrijk (links) en België. (Foto: Miguel Milleville)

AANKOOPPROJECT HEIDEBEEKVALLEI

Door terreinen aan te kopen langs de Heidebeek in Poperinge (Haringe, Watou) willen we natuur en landbouw duurzaam met elkaar verweven tot een prachtige beekvallei waar het in de toekomst heerlijk zal zijn om er te wandelen en van natuur en landschap te genieten.

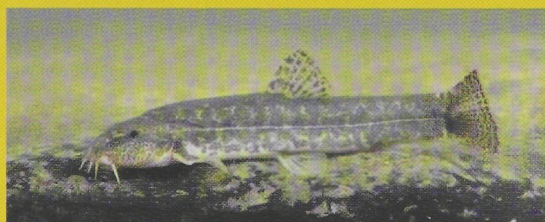
NPPV kon tussen Watou en Haringe al vier gebieden langs de Heidebeek verwerven, samen goed voor 5 ha pure valleinatuur. Via het Dode IJzer-wandelpad kan de bezoeker de vallei ontdekken. Het landschap vormt er een lappendeken van kleinschalige graslanden afgewisseld met hagen en houtkanten. Met gerichte aanplantingen en aangepast beheer hoopt NPPV ook de verworven percelen verder te ontwikkelen. Het streefdoel is om in de toekomst de andere waardevolle gebieden langs de Heidebeek te verbinden tot een groter geheel.

OOK JIJ KAN STEUNEN!

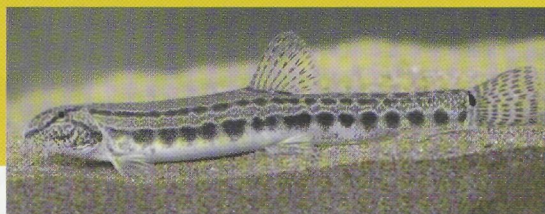
Bij elke aankoop van natuurgebied moet Natuurpunt flink wat euro's zelf bijeenzoeken. Steun van diverse overheden volstaan niet om de aankoopsom te financieren. Enkel met jouw steun kunnen we de restfinanciering betalen.

Stort jouw bijdrage op IBAN BE56 2930 2120 7588 - BIC GEBABEBB en vermeld project 5572 Poperinge-Heidebeek.

Met een gift vanaf 40 euro kan je deze prachtige beekvallei mee helpen beschermen. Je ontvangt een fiscaal attest en geniet een belastingvermindering van 45% op uw gift.

Bermpje (boven) en kleine modderkruiper zijn bijzonder zeldzame vissoorten die kunnen overleven in de Heidebeek. (Foto's: Rollin Verlinde, Vildaphoto)

Tekst: Guido Quaghebeur (conservator), Peter Bossu

Foto's: Miguel Milleville, Catherine Sergooris, Yves Adams, Rollin Verlinde (Vildaphoto), Guido Quaghebeur

(1): Bron: Visstandsonderzoek in Poperinge: Vleterbeek, Winterbeek en Heidebeek, Vanpoucke M., Boets P., Dillen A., Poelman E. (2019)

De Nieuwe Weeldernis

Ecologische tuinaannemingen
& bouwtechnische organismen

- bouw botanische constructies
- specialist in het onderhoud en snoeien van fruitbomen
- groene speeltoestellen

Willem Goemaere
Belfiedreef 5, 8970 Reningelst
T 0474 76 98 30
info@denieuweweeldernis.be
www.denieuweweeldernis.be

FLESSENPOST (4)

COLUMN KOEN VERSCHOORE

Hoeveel pech kun je hebben als Vlaamse overheid? Je smeert een brede campagne over Vlaanderen uit om de droogte te gaan meten op een moment dat de helft van het land zijn laarzen nodig heeft om bij zijn brievenbus te geraken. Op het moment van dit schrijven regent het al bijna een hele maand, op een paar droge tussenpauzes na. Overal liggen de weilanden er glinsterend bij en de broeken lopen mooi vol, tot vreugde van de vogelliefhebbers, die gewapend met telescoop en verrekijker speuren naar ganzen, eenden en steltlopers.

Toevallig lees ik in de krant dat de wijk Diependaele uit Leupegem bij Oudenaarde klaagt dat er daar al jaren wateroverlast is en "dat de overheid er niets aan doet". Diependaele? De naam alleen al doet mij spontaan naar mijn laarzen grijpen. Voor alle mensen die van plan zijn om ergens te bouwen of iets te kopen: snuffel in oude (staf)kaarten en zoek naar de plaatselijke toponiemen van het goed dat je op het oog hebt. Is er in het toponiem sprake van -broek, -voort, -drecht, -monde, -waas, -goor, -panne, -poel, -lot, -muide, -beer, -meers of -zele, hou er dan rekening mee om in de koopakte zeker vast te leggen dat er ruimte voorzien wordt voor een goeie droogkast.

Van de kust tot elders in de diepe Westhoek werd er jarenlang toegestaan om te bouwen in overstromingsgebieden. Aan de kust werd er in het verkavelde duinenlandschap gebouwd waar het maar kon, ongeacht de aard van het terrein. De vissers van het vroegere Jozefsdorp (De Panne) bouwden hun huisjes op de zandruggen. Zonder nadenken werden vroegere duinpannes verkaveld en volgebouwd. Zo zijn we in een situatie beland dat, wanneer de waterwinning van de intercommunale IWVA in Oostduinkerke haar activiteiten zou stoppen, een groot deel van het dorp zou onderlopen.

Nog een ander berichtje trok mijn aandacht: Knokke-Heist is van plan om 27 ha bosgebied aan te leggen voor haar inwoners. Ook hier weer de eeuwige mantra dat West-Vlaanderen toch wel karig bedeed is als het om bos gaat. Hoe vaak lees je niet: "het bosarme West-Vlaanderen", met verwijzing naar enkele knullige procenten?

Hoe erg is dat eigenlijk? Dat weet ik zo nog niet.

Als het de bedoeling is om elke groep bomen als een bos te beschouwen, begrijp ik de visie. Maar in mijn ogen is een bos iets heel anders: een grote oppervlakte met een eigen ecosysteem en een eigen levensgemeenschap

van typische bossoorten, zowel bij planten, vlinders, zoogdieren als vogels. Wat is er mis met de typische open ruimte die dan wel overvloedig aanwezig is in ons West-Vlaamse landschap? Dat die op vlak van biodiversiteit onderontwikkeld is, zal ik niet ontkennen. Maar het zal minder moeite en tijd kosten om die open natuurgebieden te herstellen dan ze te ontwikkelen tot een heus bos.

Zou het dan niet beter zijn dat de overheid zich voor haar bebossingsprojecten vooral concentreert op plaatsen waar er nu nog min of meer grote oppervlaktes aaneengesloten bos is? Op die manier kan eventueel een begin worden gemaakt van de ontsnippering van het huidige bosareaal.

Begrijp me niet verkeerd: ik heb niets tegen initiatieven als die van Knokke-Heist. Maar het zou geen slecht idee zijn om voor de hele regio een plan uit te tekenen waar we naartoe willen met onze natuurlijke ruimte.

Tekst: Koen Verschoore, Natuurpunt Westkust

Foto: Luc David

WWW.ROFCO.BE

BAKOVENS OP STEEN - DEEGKNEDERS
GRAANMOLENS - RIJSKASTEN

T. 056 21 06 88 - info@rofco.be

L'Avenir

Innovation
that excites

www.nissan-lavenir.be

Gastvrouw Hilde Decoene hielp bij de aanplanting van het Heldenbos
(Foto: Willy Lievens)

Herbebossing begint thuis

West-Vlaams Heldenbos in domein Zonne-arc

Sinds mensenheugenis spelen bomen en bossen een belangrijke rol in ons dagelijks leven. Onze voorouders vereerden bomen. Er speelde zich van alles af in de nabije omgeving van bomen. Zo was de eik het symbool van onsterfelijkheid en eeuwig leven. Onder zijn brede kroon hielden onze voorouders hun raadsvergaderingen of 'geding' en werd er recht gesproken. De Romeinse geschiedschrijver Tacitus schreef dat de Germanen geen tempels kenden, alleen heilige wouden. Indo-Germaanse volken hadden het over de wereldboom die als wereldkolom de hemel ondersteunt, zodat die niet op de aarde kan vallen. Volgens de Kelten zal de wereld in chaos storten bij het vallen van de wereldboom. Daar steken we dus beter een stokje voor.

HELDENBOSSEN IN ELKE PROVINCIE

De enorme crisis van de coronapandemie, die na een dramatisch 2020 ook in de prille lente van 2021 nog steeds niet voorbij is, bracht natuurorganisatie BOS+ op het idee om in elke Vlaamse provincie een levend monument te creëren voor de 'helden van de coronacrisis': een Heldenbos. Het eerste Heldenbos werd onderdeel van het Wullebos in Moerbeke in Oost-Vlaanderen. Voor West-Vlaanderen viel de keuze op Poperinge, meer bepaald op het domein van de Zonne-arc(*) in Proven.

Elke deelnemer aan de campagne die 5 euro doneert, plant een boom, eert een coronaheld en zorgt voor meer groen. Iedere boom is dus een eerbetoon. Er worden in totaal 17.700 nieuwe bomen aangeplant, goed voor bijna 10 hectare nieuw bos, de oppervlakte van 15 voetbalvelden.

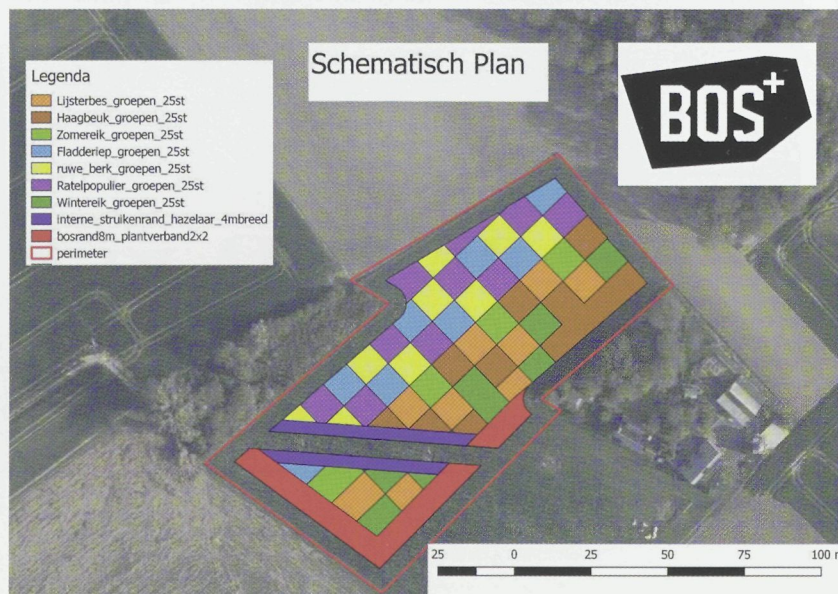
Voor het Heldenbos op het domein van de Zonne-arc werd 5.400 euro gereserveerd voor het plantgoed en de aanleg. Sinds eind november 2020 wordt er al één hectare nieuw Heldenbos. We mochten 1.700 jonge bomen en struiken verwelkomen. Biodiversiteit is behalve mooi, ook van onschatbare waarde voor bodem en fauna. BOS+ stond in voor het aanplantingsplan, de aanvragen voor subsidie en vergunningen en de contacten met de aanneemers, waarvoor onze dank en waardering.

HET MASTERPLAN VAN BOS+

Na een plaatsbezoek van een BOS+ medewerker werd een plantschema en een timing opgesteld. Rondom het perceel werd overal 6 meter vrije ruimte voorzien, conform de regels van het veldwetboek. Dankzij het bodemtype van vochtige tot natte zandleem konden we kiezen uit een rijk assortiment aan inheemse boomsoorten. Het aanplantingsplan houdt ook rekening met de klimaatverandering door voor een groot deel droogte-tolerante soorten te kiezen zoals winterlinde, wintereik, haagbeuk en lijsterbes.

Om op lange termijn zoveel mogelijk soorten over te houden, werd gekozen voor een groepsgewijze menging: groepjes van ongeveer 25 stuks per soort. Per groep van 25 planten werden er 5 hazelaars als onderetagesoort gemengd. Het plantverband is 2 op 2 meter, elk groepje beslaat dus 100 m², dat is de uiteindelijke kroonomvang van een volgroeide boom.

Met deze zeer hoge diversiteit aan boomsoorten doen we aan risicospreiding, creëren we snel veel structuur door de menging van trage en snelle groeiers, combineren we schaduw- en licht-

"Wie met een boom kan praten, hoeft niet naar de psychiater. Al denken de meeste mensen het tegenovergestelde" (Phil Bosmans, Belgische pater en schrijver, 1922 - 2012)

boomsoorten, makkelijk en moeilijker verteerbaar strooisel. Langs de zuidrand wordt een 8 meter brede bosrand voorzien van bloemrijke struiken zoals meidoorn, Gelderse roos, Europese vogelkers, wilde kardinaalsmuts en hondsroos, ideaal voor insecten, vogels en andere lichtminnende soorten. Het perceel helt lichtjes af richting zuidwest, vochtminnende soorten zoals zwarte els, ratelpopulier en fladderiep krijgen dan ook een plaatsje op dat laagstgelegen gedeelte. Hogerop gaat dat dan over in een menging van lijsterbes, zomereik, wintereik en haagbeuk. In de schaduw van de aanwezige bomen naast de woning komt enkel haagbeuk.

Op landschappelijk vlak creëert het bos een aanvulling op het aangrenzende en ecologisch zeer waardevolle Teethbos (15 hectare) en de Couthofbossen (70 hectare), onderdeel van de Sixtusboscluster van 220 hectare, wat de ecologische meerwaarde van deze bebossing zeker positief beïnvloedt. (Zie ook de bijdrage over het Couthofbos in dit nummer). De Sixtusbossen herbergen zowel zeldzame diersoorten zoals de rode bosmier als de grootste reëenpopulatie van de Westhoek. Deze fijnproevers smullen van knoppen, jonge blaadjes, jonge scheuten en bramen. Daarom werd rondom de jonge beplanting een wildbescherming uit prikdraad en schrikdraad geplaatst.

ECONOMISCHE WAARDE?

Is bosland economisch minder waard dan akkerland? Misschien wel op korte termijn, vanuit een eenzijdig financieel standpunt. Maar er is meer, veel meer.

Bossen zorgen voor jobs en inkomens. Bossen herbergen 80 procent van alle biodiversiteit op het land. Bossen zijn van vitaal belang voor onze gezondheid. Bossen schenken ons zuurstof. Bossen staan in voor 75 procent van het zoetwater en reguleren de neerslag wereldwijd. Bomen en bossen vormen natuurlijke koelsystemen. Bossen remmen de opwarming van de aarde en behoeden ons voor rampen. Bossen en bomen zorgen voor vruchtbare bodems. Bossen zuiveren bodem, water en lucht en dragen bij tot ons welzijn en brengen ons tot rust.

Maar ... ze doen dit allemaal gratis en precies dat breekt hen economisch zuur op. 'Ecosysteemdiensten' noemt men dit, en die zijn even broodnodig als onbetaalbaar!

"Het beste moment om een boom te planten was 20 jaar geleden, het tweede beste moment is nu!" (Chinees gezegde)

De aanplantingswerken werden ondersteund door BOS+ (Foto's: Willy Lievens)

Tekst: Willy Lievens, projectleider de Zonne-arc

(*): De Zonne-arc vzw is een experimenteel educatief bezoekerscentrum, opgericht in 1984. Doelstelling is de promotie van duurzame energietechnologie en ecologische processen, o.m. door publicaties met technische richtlijnen. De Zonne-arc ontvangt en begeleidt ook groepen.

Info: De Zonne-arc vzw, Couthoflaan 38, 8972 Proven, tel: 057/33.84.19, e-mail: zonnearc@yucom.be; Website: www.zonnearc.be

BOS+ is een Vlaamse organisatie die zich specifiek inzet voor bosbehoud, beter bos en meer bos in Vlaanderen en de wereld. Alle info over het project 'Het Heldenbos': bart.carlier@bosplus.be; tel: 0474/29.75.70; website: Heldenbos.be

CAMPUS IEPER

GRACHTSTRAAT 13-1A
8900 IEPER

UITBATER KLEINSCHALIG LOGIES-B&B
WIJNBOUWER - WIJNMAKER
WIJN LEREN PROEVEN
BEROEPSBEKWAAMHEID MASSEUR

BASISCURSUS MAKE-UP
PRAKTIJKCURSUS BOEKHOUDEN
ADMINISTRATIEF BEDIENDE

TEL. 057 35 29 00

CAMPUS VEURNE

SINT-IDESBALDUS-
STRAAT 2
8630 VEURNE

FIETSHERSTELLER
HONDENFOKKER
HONDENTRIMMER
HONDENINSTRUCTEUR
BEROEPSBEKWAAMHEID MASSEUR
GESPECIALISEERD VOETVERZORGER
MOTO- EN BROMFIETSHERSTELLER

HONDENGEDRAGSDESKUNDIGE
ZADELMAKER
REGIOGIDS WESTHOEK

TEL. 058 62 28 00

OOK VOOR DIVERSE VERVOLMAKINGEN
EN OPLEIDINGEN OP MAAT
KAN JE BIJ ONS TERECHT.

leren. durven. doen.

Schrijf je nu in op www.syntrawest.be

ISO 9001:2014 - wu. J. De Nieve Spoorwegstraat 14, 8200 Brugge

Bedrijven blijven bosaanplant steunen

Nieuw 'Bos Suzuki' in de Broekelzen, 'Bos De Trog' in Sulferberg uitgebreid

Op 17 en 18 december 2020 werd Bos Suzuki coronaproof aangeplant door de professionele werkploeg van Natuurpunt uit Oostende. Dit nieuwe bos zorgt voor uitbreiding van het oude Broekelzenbos in Westouter, onderdeel van ons Natuurpuntgebied 'Bronnen van het Heuvelland'.

Deze nieuwe bosaanplant ging door op een grasland dat al tientallen jaren niet meer bemest wordt, tussen het oude beekbegeleidende bos en een recent aangeplante houtkant van ruim 200 meter, bestaande uit 2 rijen lage struiken en 2 rijen hoge struiken of lage bomen. Die wordt dus de boscantel van dit nieuwe bos.

Het grotendeels natte grasland wordt gedomineerd door eerder banale soorten als gestreepte witbol en pitrus. Daar zowel het Europese als het Vlaamse beleid ijveren voor meer bos in onze regio, koos Natuurpunt Westland ervoor om dit extensief grasland te bebossen. Op de nattere delen werd elzenbroekbos aangeplant (habitattype 91E0: bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*), op de drogere delen komt essen-eikenbos (habitattype 9130: Eiken-haagbeukenbossen met wilde hyacint).

Plaatselijk is er in dit perceel veel klei aanwezig waardoor er zich stuwwatergronden vormen. Die zijn in de winter kletsnat, we hebben de boomkeuze dan ook aangepast: zwarte els, zachte berk, Europese vogelkers, boskers, winterlinde, haagbeuk en gladde iep verdragen een vochtige bodem en zijn op deze stuwwatergronden de beste keuze. Liefhebbers van drogere gronden zoals beuk, ruwe berk en grove den moesten uitwijken naar een strook die gekarteerd staat als drogere zandleembodem.

In het oude elzenbroekbos komen ook heel wat essen voor, maar vanwege de essenziekte planten we deze soort nog niet aan. Zomereiken komen

vanzelf in deze aanplant dankzij de gaai en de rode eekhoorn, die eikels in de grond stoppen als wintervoorraad en niet allemaal consumeren tijdens de eerste winterperiode. Deze gezaaide zomereiken zijn beter dan aangeplante zomereiken, omdat ze een diepere penwortel ontwikkelen waarmee ze beter water kunnen opnemen in droge zomers en goed bestand zijn tegen zware stormen.

De verschillende boomsoorten werden uitgeplant in groepsverband: telkens een blok van 50 of 100 bomen van dezelfde soort. Zo zullen binnen vele tientallen jaren in iedere blok van een bepaalde soort enkele bomen volwassen kunnen worden, terwijl de andere soortgenoten weggeconcentreerd of gedund zullen worden. Zo zijn we zeker dat er zich binnen 100 jaar een gemengd, biodivers bos zal kunnen ontwikkelen.

In totaal werden ongeveer 860 stuks autochtoon plantmateriaal aangeplant op 0,4 ha, die vanaf nu, samen de al aangeplante bosrand, 'Bos Suzuki' wordt, met een totale oppervlakte van 0,7 ha.

Op 30 november 2019 werd het aangrenzende 'Bos Unilin' (0,7 ha) aangeplant met als hoofdsoort zwarte els. Samen met nog een aansluitende kleine jonge bosaanplant met daarin een korte bosdreef is dit een afgewerkt nieuw bebossingsproject van ruim 1,63 ha.

Ook Minister van Natuur Zuhair Demir zal blij zijn met deze bijdrage tot het streefgetal van 4.000 ha effectieve bosuitbreiding binnen deze legislatuur!

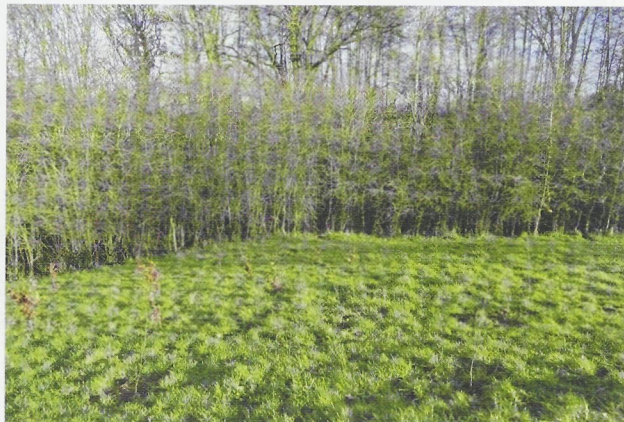
BOS SUZUKI

Een infobord van Natuurpunt naast het Heuvellands wandelnetwerk (tussen knooppunt 8 en 14) geeft wat uitleg over bovenstaande aanplanting Bos Suzuki en vertelt waarom het bedrijf Suzuki dit project sponsorde.

"Voor Suzuki is het klimaat en het milieu een zeer belangrijke zaak. Sinds jaren wordt er zwaar geïnvesteerd om zowel de productie als onze voertuigen zelf zo clean mogelijk te maken. Sinds kort is het hele autogamma van Suzuki uitgerust met Mild-Hybrid technologie en onlangs werd de eerste buitenboordmotor voorgesteld die micro plastics uit het water filtert. Met het aanplanten van dit bos wil Suzuki Belgium meehelpen aan de vergroening van onze maatschappij en onze planeet veiligstellen voor de volgende generaties."

Vanwege de aanhoudende coronadreiging kon de bosaanplanting niet als event georganiseerd worden voor het personeel van Suzuki Belgium, met Belgische vestiging in Kontich. Hopelijk lukt het begin mei 2021 om deze werknemers uit te nodigen voor een voorjaarswandeling in de Heuvellandse natuur met een bezoek aan hun jonge Bos Suzuki. Natuurpunt blijft als grondeigenaar in de toekomst verantwoordelijk voor een goed beheer van dit 'Bos Suzuki'. Eigenlijk is het een extra mooi gebaar van het bedrijf, dat gelegen is in de bosrijke provincie

De reeds aangeplante houtkant wordt de nieuwe bosrand van het 'Bos Suzuki'

Aanplanting van jonge beuken op de drogere delen

Antwerpen, dat ze haar bos sponsoring schenkt aan een project in de meest bosarme provincie van Vlaanderen!
Bedankt!

FINALE AANPLANT IN BOS DE TROG

In december 2020 kregen onze natuurgebieden in Westouter er nog meer nieuw bos bij. Op 22 december werd het laatste deel van Bos De Trog aange-

plant in ons Natuurpuntgebied De Sulferberg. Dit nieuwe bos werd in meerdere keren aangeplant, de totale oppervlakte bedraagt 1,74 ha. Deze keer werd het laatste deel coronaproof aangeplant met noodgedwongen een kleine delegatie van Biobakkerij De Trog uit Ieper en enkele Natuurpuntvrijwilligers. Wat een verschil met de grotere aanplant van 15 februari 2020, toen meer dan 110 enthousiaste medewerkers en hun familie meewerkten. Wat hebben we de aansluitende receptie gemist...

Deze keer werden ruim 500 bomen aangeplant, de

vorige keer ruim 1.000 (zie De Bron jg 28, nr 109, 2020/1, blz. 34-35). Nogmaals bedankt voor de stevige sponsoring vanwege De Trog, een bedrijf uit eigen regio! Laat dit jonge bos nu maar groeien en helpen zorgen voor een beter klimaat, meer biodiversiteit en meer wandelplezier!

Tekst en foto's: Johan Carette, mede-conservator Natuurpuntgebieden Heuvelland

ECOTECHNIEKEN
ecologische oplossingen voor energie, bouwen & wonen

**VERWARMEN
VENTILEREN
ISOLEREN
PLEISTER
HOUT
VERF
OLIE**

ECOTECHNIEKEN BVBA
Fabriekstraat 15
8600 Diksmuide
+32 51 50 68 00
info@ecotechnieken.be
www.ecotechnieken.be

ECOBOUWINKEL.be
[wereldwijd voor duurzaam bouwen & wonen]

**VERZEKERINGSKANTOOR
SOENEN**
GASTHUISSTRAAT 81 TER WAARDE 66
8970 POPERINGE 8900 IEPER
TEL. 057 33 41 41 - FAX 057 33 74 02
WWW.SOENEN-VERZEKERINGEN.BE

LOUWAGIE BVBA
**VERWARMING
SANITAIR
VENTILATIE**
Reningelststraat 9 • 8956 Kemmel
Tel. 057 44 64 97
www.bvbalouwagie.be

Huis Anahata

**Niet zomaar
een huidverzorging**
**Maar een totaalbeleving
van lichaam en geest.**
Ga mee met de kracht van de natuur.
Puurheid - Schoonheid - Gezondheid

Holistisch Schoonheidsinstituut
www.huisanahata.be
Poperingestraat 16
8954 Westouter

STELLINGNAME

De Bron staat graag open voor originele, persoonlijke maar relevante stellingnames omtrent natuurbeleid en milieuzorg in onze regio, de Westhoek van Leie tot Westkust. Daarom deze nieuwe rubriek: "STELLINGNAME". De auteur is inhoudelijk verantwoordelijk voor zijn of haar stellingname, die wellicht nieuwe inzichten kan opleveren, maar ook reacties kan opwekken. Wie wil reageren kan een bericht sturen naar info@debron.be. We sturen uw reactie dan door naar de auteur.

De beperkende maatregelen tijdens de pandemie lokken ongeziene aantallen wandelaars naar de Natuarpuntgebieden (Foto: Natuarpunt)

Natuur voor iedereen?

Nee, bedankt!

"Een druk wandelweekend is een betoging voor meer natuur," schreef onze nationale Natuarpunt-voorzitter Lieven De Schampelaere in volle lockdown-periode in de Standaard. "De voorbije dagen was het over de koppen lopen in veel bossen en natuurgebieden, met volle parkings, bermen en ... parkeerboetes tot gevolg." En verder: "Er kunnen nooit te veel natuurliefhebbers zijn, maar er kan wel te weinig natuur zijn. Een betere spreiding van het aantal natuurbezoekers en meer (al dan niet tijdelijke) natuur zijn dan twee hapklare oplossingen."

EEN WOORDEKE VAN ONZE VOORZITTER

Onze voorzitter is een mens van goede wil. Wij zagen in onze reservaten dichte drommen luid kleppende kletsmeiers die alle natuurlijke geluiden overstemden, en die vooral hun verveling kwamen verdrijven. Want laten we wel wezen, mijnheer De Schampelaere, een groot deel van de wandelaars die onze natuurgebieden overspoelden, was niet aan het betogen voor meer natuur, maar was er schaamteloos van aan 't profiteren, en was niet van plan daar veel voor terug te geven. Gelukkig konden we ons met vrolijk leedvermaak verstrooien, als we zagen hoe sommige dames op het schoeisel waarmee ze doorgaans door winkelstraten en esplanades struinen, als sukkelende veldrijders in de modder ploeterden. Op de koop toe klonk her en der weer de roep om betere toegankelijkheid, om verharding van modderige paden. Dat horen wij niet graag. Een natuurbezoek is geen gratis wandeling in het park. Het mag moeite kosten. Voor ons moet er geen beton op de jaagpaden langs de IJzer.

TE VEEL VOOR TE WEINIG

Onze voorzitter is een echte mensenvriend. Niet alleen maakt hij zich zorgen over de parkeerboetes

van de natuur(be)zoekers maar ook hun gezondheid wekt zijn bekommernis:

"Met 10 procent van Vlaanderen als bos (...) is er onvoldoende wandelplezier voor meer dan 6 miljoen Vlamingen. Je kunt niet op die beperkte oppervlakte én de bedreigde natuur redden, én bufferen tegen klimaatverandering én voor voldoende recreatie in functie van ieders gezondheid zorgen." Hij weet ook wat eraan te doen:

"Daarom roep ik alle steden en gemeentes op om meer reclame te maken voor de nog onbekende, vergeten of verborgen natuurparels. Via aanplakborden, nieuwsbrieven en sociale media kunnen ze de Vlaamse, provinciale en lokale natuurgebieden meer promoten." De schrik slaat ons om het hart als we dat lezen. Wij kennen nog enkele verborgen natuurparels in de IJzervallei waar overwinterende ganzen nog van relatieve rust genieten en waar we geen horden 'recreanten in functie van hun gezondheid' willen zien.

De overrompeling van onze schaarse en kleine natuurgebieden tijdens de lockdown toont aan dat er stilaan iets schort aan ons motto 'Natuur voor iedereen'. Er bestaan, echt waar, mensen die zonder recreatie in de natuur gezond en gelukkig blijven. Wij kennen er zelfs. Tevreden en gezonde mensen van alle leeftijden, die nog nooit een morzel reservatengrond onder hun zolen hebben gehad. Wie zien dan ook geen redenen om die met aanplakborden,

nieuwsbrieven en sociale media naar natuurgebieden te lokken. Want is er niet 'te veel iedereen voor te weinig natuur'? Rond nieuwjaar gingen zelfs de Hoge Venen op slot. 4.500 hectare natuur was te weinig voor eenloedgolf aan wandelaars, die te dicht op elkaar en zonder mondkapje door de sneeuw banjerden.

Wij mijden in het weekend het Blankaartpad als de Brusselse ring tijdens het spitsuur en naar wij vrezen doen steeds meer vogels hetzelfde. Maar dan elke dag.

HET SPOKENKOOR

'In de natuur vertoeven is goed voor onze gezondheid', weet ook onze voorzitter. Maar hoe die heilzame invloed precies werkt, is nog een raadsel. We ervaren natuur met al onze zintuigen, we ruiken het bos, zien het landschap en horen allerhande geluiden, zoals zingende vogels. Een team Amerikaanse wetenschappers van de California Polytechnic State University onderzocht de invloed van die vogelzang op ons welzijn. Ze verstopten een tiental luidsprekers langs twee wandelpaden in een natuurgebied in Colorado. Gedurende tien weken, de ene week wel en de andere niet, vergastten ze onwetende wandelaars op een ongewoon rijk vogelconcert. Het experiment vond plaats in de tweede helft van de zomer, als alle zangvogels stiller zijn dan in het be-

gin van het broedseizoen. Ze selecteerden een 'spokenkoor' van 11 plaatselijke soorten en jaagden het op zorgvuldig gekozen plekken door de speakers.

GELUKKIG ZIJN

In een week met playback hoorden bezoekers niet alleen meer gezang, maar waren er ook gemiddeld zes soorten meer waar te nemen. Aan het eind van het pad kregen de wandelaars een uitgebreide vragenlijst die, volgens een psychologische standaard, naar hun ervaringen peilde.

De resultaten waren verbluffend. Wandelaars die tijdens de week mét playback het parcours hadden gewandeld en ongeveer tien minuten op een extra vogelconcert waren vergast, meldden systematisch een groter gevoel van welzijn. Volgens de wetenschappers was het niet alleen de klank van het vogelkoor maar ook het (misschien onbewuste) vermoeden van een grote biodiversiteit die voor een groter geluksgevoel zorgden.

De studie lijkt erop te wijzen dat een betere biodiversiteit van een gebied ook voor een beter gevoel van de bezoeker zorgt. De vorsers pleiten er voor geluidsvervuiling uit onze natuurgebieden te weren, en roepen op om ook de werking van de reuk en het zicht bij het waarnemen van natuur nader te onderzoeken. Maar de studie toont ook nog iets anders aan...

OOK NAMAAK IS GEZOND.

Zowat de helft van de vogeltjes die de wandelaars zoveel deugd deden waren nep. Digitale zangertjes. Dat opent nieuwe perspectieven. Nu in veel gebieden de biodiversiteit dramatisch daalt, kunnen we met opgenomen gezang toch nog de gezondheid van onze bezoekers op peil houden. Met verborgen luidsprekers. Waarom geen meerstemmig concert van, pakweg, nachtegalen, boomleeuwieriken en wiewelwalen in het Blankaartpark en van grote karekieten in het riet?

En er is nog meer mogelijk. Ook buiten onze natuurgebieden kunnen we wandelaars een heilzame ervaring bieden, en zo onze reservaten wat minder belasten. Misschien kunnen de luchtwassers van de grote varkens- of kippenstallen een snuif bosgeur aan hun uitlaat toevoegen, terwijl uit de aanpalende maisakkers een vrolijk vogelkoor weerklinkt?

De natuur en de volksgezondheid zullen ons dankbaar zijn.

Tekst: Sancho Vanherck

De uitstoot van stikstofverbindingen (vooral ammoniak) uit de megastallen verstikt de natuurwaarden in ons landschap (foto: VILT)

MEGASTALLEN VERSTIKKEN LANDSCHAP EN NATUUR

Als wij moeten kiezen, gaat de gezondheid van Moederke Natuur, die zelfs in onze reservaten stilaan aan de beademing moet, vóór op die van haar bezoekers. Het dutske heeft vele belagers, maar deze is minder bekend: stikstof!

Jan Schoenmakers, kampioen megastallen

Hebt u al eens van Jan Schoenmakers gehoord? Het is een Nederlander, maar niemand heeft in Vlaanderen meer mestvarkens dan hij. Zo'n 46.000, verspreid over zes megastallen, waarvan één in Wijschate. Jan heeft een kweekbedrijf met duizenden zeugen in Nederland, maar de biggen vermesten doet hij in ons land. Dat komt omdat onze noorderburen zich beter dan wij aan de Europese regelgeving houden. In de Europese 'Natura 2000-gebieden' moeten kwetsbare soorten beschermd worden en moeten natuurwaarden die er slecht aan toe zijn, verbeteren. Maar in 80 procent van de Vlaamse Natura 2000-gebieden overschrijdt de neerslag van stikstof de kritische drempel om die bedreigde soorten in stand te houden.

Die stikstof komt vooral uit de veeteelt en, in mindere mate, uit het verkeer, de huishoudens en de industrie. Per jaar valt in Vlaanderen zo'n 23,4 kilogram stikstof neer per hectare. In de omgeving van de reuzenstallen, zoals die van Jan, loopt dat lokaal op tot meer dan 40 kilogram. In Nederland leidde gelijkaardige stikstofcijfers tot hevig maatschappelijk debat, tot een snelheidsbeperking tot 100km per uur op autosnelwegen en tot een stop op de bouw van megastallen. Want in Nederland telt men de uitstoot van alle stallen in de omtrek van een natuurgebied bij elkaar op. Bij ons krijgen bedrijven, waarvan de stikstofdepositie minder dan 5% boven de kritische drempel van een natuurgebied gaat, nog steeds een vergunning. Er worden steeds meer vergunningen voor megastallen aangevraagd. Meest recent (februari 2021) is de aanvraag voor 3 nieuwe megastallen met samen 228.000 kippen, langs de idyllische Eekhofstraat in Sint-Elooi, op amper 700 meter van het Palingbeekdomein en het Padhoekbos (Gasthuisbossen) (Zie verder in dit nummer, blz. XX).

Groeien of ten onder gaan, heet het in de moderne landbouw. Veel van de aanvragen blijven, zeker op papier, nét onder die 5%. Maar wanneer twintig bedrijven in de buurt van een natuurgebied elk 5% boven de grenswaarde gaan, geven ze samen een overdruk van 100 procent.

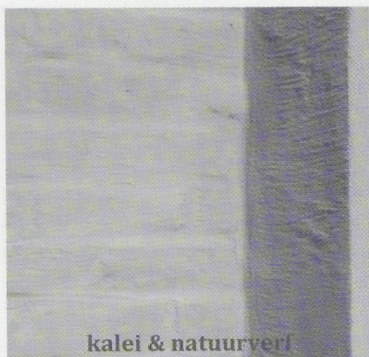
Als wij het niet doen...

In een diepgravende reeks over megastallen in de Standaard interviewt onderzoeksjournaliste Ine Renson een bezwete Stan Geysen, vrijwilliger bij Natuurpunt, die samen met enkele collega's woekerende bramen en netels weghaalt uit een bos in de vallei van het Merkske, in de Noorderkempen. "Een haast zinloze strijd... Wat heeft het voor zin aan natuurbeheer te doen, als alle interessante vegetatie wordt overwoekerd? (...) Heide wordt overwoekerd met gras en bloemrijke planten verdwijnen uit de graslanden, waardoor ook vlinders en andere insecten onder druk komen. De kwetsbaarste soorten verdwijnen eerst, maar op termijn gaat alles kapot. Voor de biodiversiteit is dit een ramp."

Toch ziet Vlaams minister voor landbouw Hilde Crevits nog een toekomst voor megastallen: "De vraag naar vlees blijft groot. Als wij het niet produceren, zullen anderen het doen. Dan voeren we vlees in uit landen waar het in veel slechtere omstandigheden wordt geproduceerd."

Vreemd, vinden wij dat. In 2018 produceerde Vlaanderen 1,07 miljoen ton (!) varkensvlees. Twee derde daarvan ging naar het buitenland. Over welke invoer maakt Crevits zich zorgen?

gezond (ver)bouwen & inrichten met advies

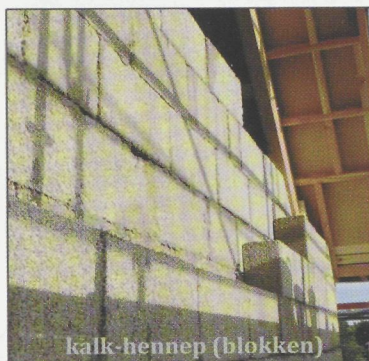
kalei & natuurverf

buitenhout & parket

natuurlijke isolatiematerialen

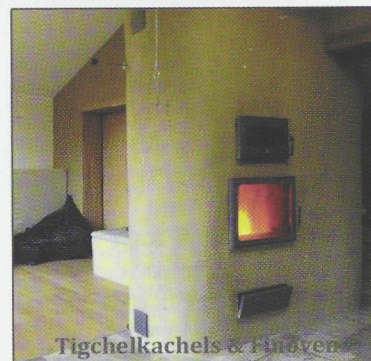
kalk-hennep (blokken)

ecologisch
(ver)bouwen & decoreren

bezoek vrijblijvend
onze toonzaal

**peter
steen &
co**
natuurlijke materialen

Tigchelkachels & Fûrôven

www.petersteen.be - 057 48 68 42 - toonzaal : 100 Av. de la Houblonnière Godewaersvelde Fr. (op grenspost Poperinge-Steenvoorde)

Portemankijkers.be
SPECIAALZAAK & SITE VOOR VERREKIJKERS & TELESCOPEN

Swarovski - Leica - Zeiss - Kite - Bynolyt - Steiner - Bushnell
Statieven - Loepes - Cameravallen - Digiscoping

Tot 10% op adviesprijs

Porteman steunt tot 10% de Hellebeek in Heuvelland

Rijselstraat 10 & 12 - IEPER

Volg @Portemankijkers

Massages Katrien

Relaxerende lichaamsmassage
Diepgaande rug- en nekmassage
Zorgmassage

Robert Buylestraat 37
8670 Oostduinkerke
0485 17 87 63
www.massageskatrien.com

De geperste zaligheid
The pressed passion
Le plaisir pressé

Lombarts TUINSAPPEN Calville

Artisanale biosappen en -cider op basis van appel
Traditional organic apple based juices and cider
Jus et cidre bio artisanal à base de pommes

www.tuinsappen.be

BR

Bram Reekmans
Schomminkelstraat 33
8954 Westouter
0485 508 633
bram.reekmans@telenet.be

maatwerk in massief
meubelrestauratie
parket vloeren

DE ZEEKAMEEL

De Zeekameel Holiday Accomodation
Bart en Lieslotte Soete-Cavyn
Lombardsijdelaan 235 - 8434 Lombardsijde-Westende
Tdl. 058 24 13 19 - info@dezeekameel.be
www.dezeekameel.be

GÜNTHER

BOOMVERZORGING

Aanplanten & verplanten
ook van grote bomen,
begeleidingssnoei,
onderhoudssnoei, knotten, ...

Kroonverankering, advies,
boomveiligheidscontrole,
standplaatsverbetering.

Bomen beschermen op
werven, inventarisatie,
opmaak beheersplan.

Fracture pruning/ecologische
snoei, velling.

0477 217 684
claesgunther@hotmail.com

OMNI LOKER

Als kleurpassie wordt...

Bonte Marijke
Dikkebusstraat 190
8950 Loker-Heuvelland
057 44 43 72
www.omniloker.be

Woningdecoratie
Houten speelgoed
Geschenken

Lampernisse, zicht op het kleine dorp vanuit de uitgestrekte komgronden.
(Foto: Peter Bossu)

'Lampernisse, het stille'

Peter Bossu stelt de komgronden van Lampernisse te boek

De 'Oudlandpolder van Lampernisse', een aaneengesloten weidegebied van duizend hectare, is één van de grootste resterende open ruimten in Vlaanderen. De voorbije eeuwen is het landschap er nauwelijks veranderd. Alle graslanden worden omzoomd door perceelgrachten, poldervaarten doorkruisen het uitgestrekte gebied.

In 1993 werden de 'Komgronden van Lampernisse' geklasseerd als beschermd landschap. Deze bescherming doorkruiste de plannen voor de doortrekking van de A19 en voor een ruilverkaveling. Zo werd voorkomen dat de Oudlandpolder zou degraderen tot een biljartvlak, monotoon productielandschap.

EEN MONOGRAFIE OVER LAMPERNISSE

'Lampernisse, het stille' is geen geschiedkundig relaas, geen naslagwerk over lokale fauna en flora, geen kadastrale inventaris of oplijsting van recreatiemogelijkheden. Dit boek zal de geïnteresseerde lezer wel prikkelen om Lampernisse te verkennen en er sporen van de geschiedenis te ontdekken, genietend van de waardevolle natuur. Met de focus op opmerkelijke plaatsen en enkele belangrijke gebeurtenissen in de tijd, neemt het boek je mee naar het verleden en het heden van dit oude, rijke dorp.

'Lampernisse, het stille' is een uitgave van Uitgeverij De Bok en Natuurpunt Westkust, in samenwerking met Natuurpunt De Bron vzw. Het boek telt 144 pagina's met tientallen prachtige foto's, kaarten en andere illustraties. Tal van deskundige natuurgidsen en fotografen verleenden hun medewerking.

BESTELLEN/KOPEN

Het boek is beschikbaar vanaf 20 april 2021.
Wie bestelt voor 15 april geniet de voordeelprijs

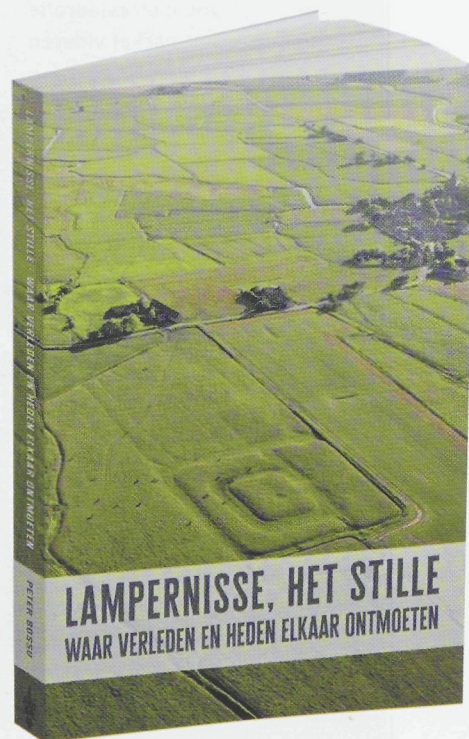
van 15 euro. Na 15 april kost het boek 20 euro. Voor eventuele verzending per post betaal je 3 euro extra. Bestellen kan op rekeningnummer BE66 7380 0450 2943 van Natuurpunt Westkust, met vermelding 'Lampernisse, het stille'. Vanaf 20 april kan je jouw besteld exemplaar afhalen op een van de onderstaande adressen.

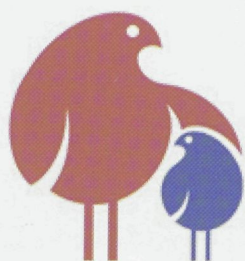
- Café-restaurant Zannekin, Lampernisse
- Bezoekerscentrum kasteel/natuurreservaat De Blankaart, Woumen
- 4AD-muziekclub, Diksmuide
- Supermarkt 'De Platse', Dorp 28, Alveringem
- Dagbladhandel 't Gazetje, Kaaskerkestraat 41/A, Kaaskerke
- Walter Wackenier, Koksijde, Walter.wackenier@scarlet.be

Bij het afhalen breng je een kopie mee van de betaling of toon je de digitale betaling op smartphone, of geef je naam en adres af op een gehandtekeningd briefje.

Vanaf 20 april is het boek op deze plaatsen en ook in de boekhandel te koop aan 20 euro.

We wensen je alvast veel lees- en kijkplezier toe bij de ontdekking van dit unieke Westhoeklandschap!

SENEGAMBIA BIRDING

Natuur- en fotografiereizen in Gambia en Senegal
www.senegambiabirding.com contact@senegambiabirding.com

Wij zorgen voor een onvergetelijke ervaring. Ontdek de schoonheid en diversiteit van Gambia en Senegal. Wij bieden betaalbare excursies en reizen aan voor vogelaars, natuurliefhebbers en fotografen. Laat ons ervaren team u begeleiden door de smiling coast van Afrika. Kies waar je heen wilt en wanneer je wilt vertrekken. Wij bieden op maat gemaakte reizen voor koppels en groepen van maximaal 8 personen. Senegambia birding is aangesloten bij de Vlaamse Associatie van Reisagenten.

8 DAGEN

Gambia introductie

8-daagse reis, inclusief gids, transport, 7 overnachtingen, excursies, drank en alle maaltijden ...

12 DAGEN

Gambia in 12 dagen

12-daagse fotografiereis, inclusief professionele gids, 11 overnachtingen, maaltijden en alle excursies

15 DAGEN

Het beste van Gambia

15-daagse fotografiereis, inclusief gids, chauffeur, transport, 14 overnachtingen, drank, maaltijden en excursies

<https://nl.senegambiabirding.com>

Groepsreizen en privéreizen in Senegal en Gambia - in samenwerking met ov-optics (Jim Oostvogels)
 Senegambia birding is aangesloten bij de Vlaamse Associatie van Reisagenten.

Uitkijken naar terugkomst otter

Is de IJzervallei er klaar voor?

In elk nummer van vorige jaargang van De Bron trakteerde zoogdierenkenner Kristof Goemaere ons op een originele bijdrage over de 'grote' zoogdieren in onze regio. Ze zijn dan wel niet zo soortenrijk en moeilijker te zien dan bijvoorbeeld vogels, toch krijgen zoogdieren in onze regio steeds meer aandacht.

We besluiten deze reeks met een absolute topsoort: de otter. Otters zijn niet enkel de toppredatoren van waterrijke landschappen, maar ook het topsymbool voor het natuurherstel in de IJzervallei. De terugkeer van de otter zou, net als de bever, de absolute kroon zijn op de aangehouden inspanningen van velen om natuur en landschap in de IJzervallei te herstellen.

De otter is dankzij het Plan Otter (1992) goed gekend in het Blankaartgebied en ruim daarbuiten. De soort op zich hoeven we dan ook niet meer voor te stellen, in dit artikel gaan we wel op zoek naar de huidige status van de otter in de ruime regio rondom ons: Vlaanderen, België, Nederland, Frankrijk. Wat beweegt er op ottergebied en waar? Anderzijds richten we de blik ook op de eigen regio: wat zijn de biotoopvereisten, waar moeten we ons vooral op richten om een comeback van de otter naar de Westhoek, en in het bijzonder de IJzervallei, mogelijk te maken? De otter geldt sowieso als één van de meest spectaculaire faunasoorten die in een waterrijk gebied zoals de Blankaart kan voorkomen.

SITUATIE IN VLAANDEREN EN AANGRENZENDE REGIO'S

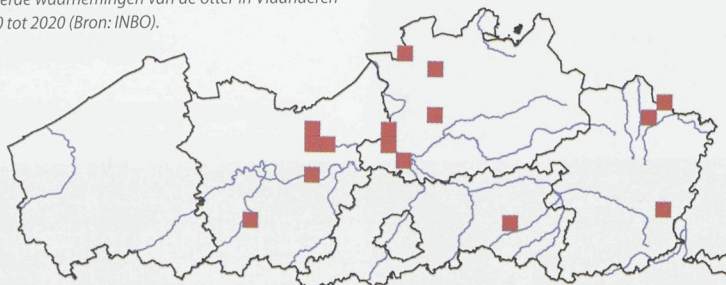
Om een nieuwe toekomst voor de otter in onze Westhoek goed voor te bereiden is het belangrijk om te kijken naar wat er beweegt op ottervlak ver daarbuiten. Goed nieuws is alvast dat de otter is al enige tijd terug is in Vlaanderen! Het jaar nadat de soort als uitgestorven verklaard werd, vingen cameravallen beelden van de soort op in de Scheldevallei. De otter is sowieso een soort die in zeer lage dichtheden voorkomt en waarvan het vaststellen van aanwezigheid niet erg evident is. Maar dat is ook niet altijd een bewijs van afwezigheid.

Niettemin leverde de zoektocht naar de otter gedurende vele jaren slechts vage indicaties op. Een uitgebreide Vlaamse zoekcampagne naar ottersporen in 2010 leverde niets op, en ook de volgende jaren wees niets op (permanente) aanwezigheid of voortplanting van otters. Niettemin werd de soort nooit formeel als uitgestorven verklaard, gezien tijdelijke aanwezigheid van individuele, al dan niet zwervende dieren nooit uitgesloten kan worden. Er werd wel gesteld dat de soort op populatieniveau vermoedelijk uitgestorven was. Een kleine tien jaar geleden doken dan toch nieuwe waarnemingen op in Vlaanderen, voornamelijk in de Beneden-Schelde (polders van Kruibeke en omgeving). Daarbuiten zijn er recente waarnemingen in de Durme- en Moervaartvallei rond Lokeren.

Op vandaag is er nog geen enkel spoor dat kan wijzen op de aanwezigheid van de otter in de IJzervallei, ook niet van migrerende dieren. Maar de mogelijke migratie over vele tientallen kilometers maakt dat otters wel eens op onverwachte plaatsen kunnen opduiken en evengoed terug verdwijnen. Deze situatie is al tientallen jaren zo, wat in de Scheldevallei werd aangetoond. De soort kan na een hervestiging vele maanden onder de radar blijven, tot er betrouwbare sporen, waarnemingen of beeldopnames opduiken. Echter (nog) niets van dit alles op heden bij ons.

Voor het noordwesten van Frankrijk, de grenszone met Vlaanderen, en dus onze regio, zijn er actueel geen otterregistraties bekend. De trend in Frankrijk

Gevalideerde waarnemingen van de otter in Vlaanderen van 2010 tot 2020 (Bron: INBO).

Een zwemmende otter houdt oren, ogen, neus en mond net boven water. Ondanks zijn forse afmetingen, weet het roofdier zich goed te verbergen in zijn leefgebied.
(Foto's: Yves Adams, Vildaphoto)

mag dan wel positief zijn voor de soort, het bastion van de otter in Frankrijk is voornamelijk het westen en zuiden van het land. Het noord/noordoostelijk deel van het land is voornamelijk grotendeels 'ottervrij'. Een snelle migratie vanuit Frankrijk is dan ook minder waarschijnlijk, maar verrassingen zijn nooit uit te sluiten. Onder gunstige omstandigheden kan de otter ook sneller dan verwacht zijn areaal uitbreiden.

In Nederland is de situatie anders. De soort doet het daar relatief goed, waarbij het allemaal begonnen is met herintroductie. Vanaf 2002 werden 31 buitenlandse otters uitgezet in het Wieden-Weerribben-gebied in Overijssel. Mogelijk is daar intussen ook terug interactie met populaties uit Duitsland. De aantallen over heel Nederland werden in 2020 geraamd op ca. 450 volwassen dieren.

Feit is wel dat de biotopen in Overijssel/Friesland/Groningen, het bastion van de otter in Nederland,

vele malen groter en kwaliteitsvoller zijn dan in Vlaanderen. Voor ons is er nog werk aan de winkel, maar niettemin moet het opbouwen van een levensvatbare otterpopulatie in Vlaanderen haalbaar zijn; al zal dat steeds in relatie met de omliggende regio's gezien moeten worden.

In Nederland wordt een populatie van minimaal 400 dieren gehanteerd als drempelwaarde om op langere termijn levensvatbaar te blijven. Deze waarde is er intussen bereikt. Van de dieren die in Vlaanderen voorkomen, werd al een genetische link met de Nederlandse populatie aangetoond.

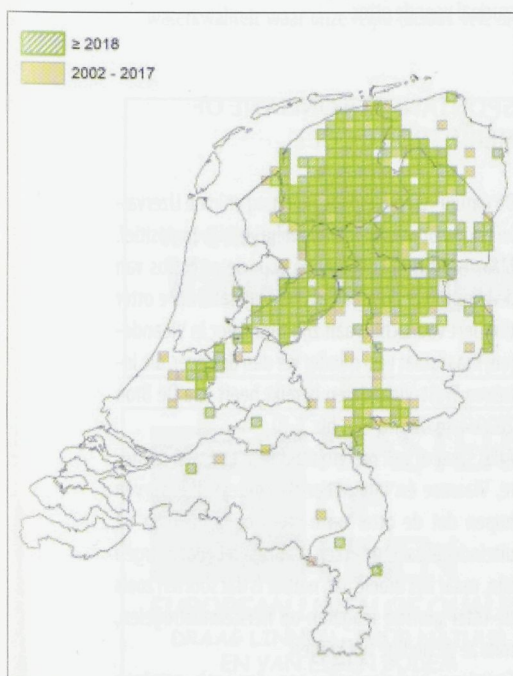
ECOLOGISCH PROFIEL VAN DE OTTER

De otter is een 'paraplusoor'. Om de otter terug te krijgen moeten water- en habitatkwaliteit sterk verbeteren. Daar vaart het hele gebied wel bij: vispo-

pulaties doen het beter en ook insecten, amfibieën, vogels en andere soorten in of nabij de waterlopen herleven. Ook de mens vaart er wel bij: meer bescherming tegen wateroverlast, beter bufferen en zuiveren van water, meer mogelijkheden tot ontspanning en toerisme. Dat was ook al het opzet van het plan Otter in de IJzervallei, 30 jaar geleden, en dat blijft het nog steeds.

De kwaliteiten waar een habitat voor de otter moeten aan voldoen, omvatten vooral: het verbeteren van de waterkwaliteit en het visbestand, het verminderen van de gifstoffen in vissen (hoofdvoedsel voor de otter), het verbinden van de leefgebieden en maatregelen om verkeerssterfte te vermijden.

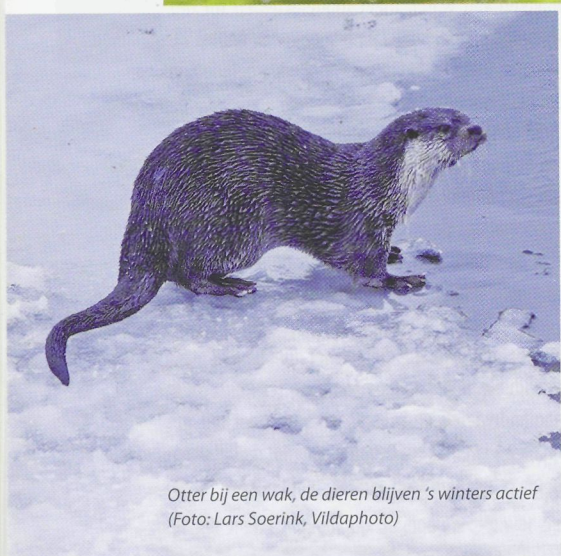
Otters zijn territoriale dieren met opmerkelijk grote individuele 'home ranges' (omvang territorium). In laaglandrivieren en moerasgebieden gaat het gemakkelijk over 20 km oeverlengte met de bijhorende oeverzones, of over enkele tientallen km² moe-

De huidige verspreiding van de otter in Nederland van 2002 tot 2020 (hok: 5 x 5 km) Bron: WUR - Wageningen University & Research, 2020

Volwassen otter, bemerk de zwemvliezen aan de voorpoten (Foto: Rollin Verlinde, Vildaphoto)

Otter bij een wak, de dieren blijven 's winters actief (Foto: Lars Soerink, Vildaphoto)

rasgebied. Concreet betekent dit dat één volwassen mannetje makkelijk de volledige omgeving van de Blankaart en een ruim stuk van de omliggende IJzerbroeken nodig heeft. Het grotere territorium van een mannetje overlapt wel met het kleinere territorium van één of enkele vrouwtjes. Ecologisch gezien is het dan ook meteen duidelijk dat een potentiële populatie van enkele tot een tiental dieren in de IJzervallei en het poldergebied niet op zichzelf kan staan, maar dient deel uit te maken van een grote metapopulatie. Een populatiekern van 10 otters heeft ongeveer 100 km² geschikt habitat nodig. Een reservaat van 100 hectare (1 km²) kan hier natuurlijk een belangrijk onderdeel van vormen, maar blijft een radertje in het geheel. Werken op landschapsschaal is hier echt een noodzaak. Otters kunnen zich wel vlot verplaatsen, waardoor de habitat niet continu van hoge kwaliteit moet zijn. Ook territoriaal gevestigde otters verplaatsen zich vlot, desnoods via het land,

over relatief grote afstanden (kilometers) tussen verschillende deelgebieden in. Een otterterritorium kan dus bestaan uit een mozaïek van gunstige en minder gunstige zones.

En hiermee slaan we meteen de brug naar de oprichting van een landschapspark of nationaal park voor de Westhoek. Werken op landschapsschaal is noodzakelijk. Ook voor de toekomst voor de otter zou dat een mooi kader zijn om de samenwerking te laten lonen.

WATERKWALITEIT ONDERMAATS

Naast de blik op landschapsniveau is de lokale milieukwaliteit erg belangrijk. Een belangrijk knelpunt voor de otter, maar ook heel wat andere soorten, blijft de slechte waterkwaliteit in een groot deel van het Blankaartgebied. Heel wat waterlopen hebben een ondermaatse kwaliteit met een geringe helderheid van het water, wat zeker voor een zichtjager als de otter problematisch is.

Een laatste heikel punt is het mobiele karakter van de otter en zijn gevoeligheid voor autoverkeer. Otters leggen tijdens het foerageren grote afstanden af. Ze kunnen op één nacht gerust kilometers afleggen – zowel in het water als over land. In een versnipperde regio zoals de onze, moeten ze hierbij zeker autowegen dwarsen. Alleen al in de IJzervallei zijn er tientallen gevaarlijke locaties. Otters volgen namelijk ook waterlopen vanop de oever en zullen bij betonnen duikers geneigd zijn om deze te passeren via het land i.p.v. erdoor te zwemmen. Dan

komen ze al vlug op de weg terecht, met alle gevolgen van dien.

Hoe ernstig het probleem van verkeersslachtoffers kan zijn in Vlaanderen, tonen de resultaten in Nederland aan. Van de 150 doodsvondsten van otters in 2020, werden er 135 als verkeersslachtoffer geïdentificeerd. Van de geraamde populatie van 450 volwassen dieren komt er dus jaarlijks bijna 1/3 om als verkeersslachtoffer!

Dit zal voor Vlaanderen en meer specifiek voor de IJzervallei niet anders zijn. Ontsnippen is dan ook cruciaal voor de otter.

SPONTANE KOLONISATIE OF HERINTRODUCTIE?

De natuur- en milieukwaliteit ging er in de IJzervallei enorm op vooruit en de evoluties blijven positief. Maar is dit nu al voldoende voor de otter, los van de kans om er op eigen kracht te geraken? De otter timmert voorzichtig aan zijn terugkeer in Vlaanderen, maar staat veel minder ver dan de bever, die intussen West-Vlaanderen bereikt heeft (zie De Bron 2020/4, jg. 28, nr. 112, blz. 5-8).

Alles staat of valt met de situatie in een veel ruimere, Vlaamse én internationale context. We durven hopen dat de otter onze regio blijft naderen en uiteindelijk zal ontdekken. Het zal niet voor morgen zijn, maar het mooie aan natuur is dat soorten zoals de otter gunstig reageren op herstelmaatregelen, mits ze de nodige tijd krijgen.

Spontane herkolonisatie zou dan ook getuigen

Vooraleer ze gezien worden, verraden otters hun aanwezigheid vaak door een pootafdruk, (Foto: Rollin Verlinde, Vildaphoto)

In Schotland, waar veel otters voorkomen, verwittigen verkeersborden voor overstekende dieren. Het verkeer werd de grootste vijand van de otter! (Foto: Yves Adams, Vildaphoto)

van een voldoende milieukwaliteit, minder migratieknelpunten en een betere habitatkwaliteit in andere delen van Vlaanderen. Als de otter terugkomt, betekent het ook dat hij/zij het er naar zijn zin heeft, wat bij herintroductie in de huidige onzekere omstandigheden en risico's zeker geen garantie is. Herintroductie is trouwens iets wat enkel overwogen kan worden op bovenregionale/nationale schaal zoals in Nederland gebeurde en waar alle omstandigheden gunstig waren om de slaagkans voldoende hoog te houden. Dat is helaas bij ons zeker nog niet aan de orde.

Maar los van het al/niet terugkomen van de otter is het uiterst belangrijk om proactief verder te werken aan de kwaliteit én kwantiteit van de leefgebieden in onze regio.

In tussentijd is er verder werk aan de winkel voor een integraal waterbeleid en vooral voor de otter twee heel belangrijke zaken:

- Werken aan een belangrijke verbetering van de waterkwaliteit waar onze regio (alsook vele an-

dere gebieden in Vlaanderen) serieus achterop-hinkt door lozingen vanuit landbouw, industrie en in mindere mate ook huishoudens. De waterkwaliteit van de Blankaartvijver is structureel onvoldoende, maar ook in andere delen van de IJzervallei met name de aanvoerende beken/ vaartjes is de waterkwaliteit niet goed. Afgelopen droge zomers hebben daar dit pijnpunt eens te meer blootgelegd.

- Proactief in beeld brengen van potentiële knelpunten inzake verkeer en de kansen grijpen om migratieknelpunten aan te pakken. Als die eerste otter de weg naar de IJzervallei zou zetten, maar snel sterft in het verkeer, mag de biotoopkwaliteit er nog zo goed verbeterd zijn ... Ook andere soorten zoals bunzing en steenmarter worden vaak verkeersslachtoffer bij het kruispunten ter hoogte van waterlopen. Zowel in Nederland als geheel West-Europa blijft het verkeer de belangrijkste doodsoorzaak voor otter.

Verspreid binnen de IJzervallei zijn er intussen heel wat gebieden waar de soort rustig zijn gang

zou kunnen gaan. We zien dit alvast positief in en durven ook te hopen dat de Vlaamse overheid bij de opmaak van het soortbeschermingsplan voor de otter ook de IJzervallei voldoende belicht en de knelpunten ook hier proactief worden weggewerkt. Op korte termijn moet er ingezet worden op de locaties waar de otter zich actueel lijkt te hervers-tigen op Vlaamse bodem: de Scheldevallei en de Maasvallei. Een toename van de populatie daar is sowieso noodzakelijk voor een herkolonisatie van de IJzervallei en een levensvatbare populatie bin-nen Vlaanderen.

We hopen dat de bever het pad verder effent en de weg toont voor de otter, richting IJzervallei! En in afwachting: opmaak van een 'Plan Otter 2.0'?

Bronnen: INBO, Wageningen universiteit Nederland

Tekst: Kristof Goemaere, zoogdierenwerkgroep De Bron

Foto's: Yves Adams, Lars Soerink en Rollin Verlinde (Vildaphoto)

Verf & Advies
Vandenberghe
Since 1921

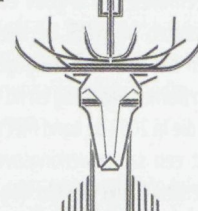
Ieperstraat 137
8970 Poperinge
T 057 33 31 01
www.vandenbergheverf.be

**MASTERS
OF
LINEN**
EUROPEAN LINEN OF QUALITY
DRAAG LINNEN - PUUR NATUUR
EN VAN EIGEN BODEM

VERVAEKE
FIBRE N.V.
Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuumbe
Tel 056 71 20 55
Fax 056 70 53 20
e-mail: antoine@telenet.be

VERVAEKE FIBRE NV
Flax for the industry since 1892

**SINT
HUBERTUS**

DEET- & KOFFIEHUIS
HERBERG SINDS 1779

Sulferbergstraat 2, 8954 Westouter
057 44 64 21

Elke dag open vanaf 16u. en op zondag
vanaf 11u. Gesloten op maandag en dinsdag

De volledig drooggetrokken Broenbeek in Langemark, opname 3 augustus 2018. De droogteperiodes van de voorbije 3 jaar dwingen tot een versnelde én drastisch vernieuwde aanpak van het waterbeleid en onze waterhuishouding (Foto: WMF)

West-Vlaamse Milieufederatie

bundelt de krachten voor een straffer milieubeleid

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) is een provinciale koepelvereniging van natuur- en milieuverenigingen waar ook Natuurpunt De Bron vzw bij aangesloten is. Omdat WMF vooral aan de basis, vanuit het achterplan werkt, komt de vereniging niet zo vaak in beeld. Hoog tijd om WMF even voor te stellen.

'TEVEEL VARKENS ONDER ONS'

West-Vlaanderen telt zowat 90 actieve natuur- en milieuverenigingen: afdelingen van Natuurpunt, Velt en JNM, lokale milieugroepen, thematische en gewestelijke verenigingen, samen goed voor ongeveer 30.000 leden en 1000 kernvrijwilligers.

Nu al 30 jaar bundelt, stroomlijnt en steunt de WMF de West-Vlaamse natuur- en milieukrachten.

De vereniging ontstond spontaan toen de pioniers van de West-Vlaamse milieubeweging elkaar vonden midden de jaren 1980. Eén van de beruchtste wapenfeiten toen was de stickeractie 'er zijn teveel varkens onder ons'.

In 1996 werd een vzw opgericht om juridische acties met rechtspersoonlijkheid te kunnen ondernemen en ook financieel sterker te staan. Met de steun van Bond Beter Leefmilieu kon in 2001 een halftijdse medewerker starten bij WMF. De koepel groeide stelselmatig en het was toenmalig gedeputeerde van milieu, Jan Durnez (leperling en lid van Natuurpunt De Bron) die in 2002 de band met de Provincie versterkte met een samenwerkingsovereenkomst. Deze samenwerking blinkt jaarlijks nog in de West-Vlaamse Natuurstudiedag. Dit jaar is het thema van de Natuurstudiedag trouwens 'te nat, te droog': héél actueel (info: www.westvlaamsemilieufederatie.be/natuurstudiedag).

In 2008 werd WMF erkend door de Vlaamse overheid als milieuvereniging. Momenteel werken er 2 mensen (Katty en Bart), maar net als bij andere natuur- en milieuverenigingen steunt haar werking

op de inzet van geëngageerde vrijwilligers.

WERKEN AAN EEN STRAFFER BELEID

Door samenwerking tussen de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen via samenkomsten, uitwisseling van informatie, vorming, overleg, inname van standpunten, werkt ze aan een straffer natuur- en milieubeleid. WMF geeft ook ondersteuning op maat, zoals bij de opmaak van bezwaarschriften, persberichten, waterbeleid, ... en neemt grotere dossiers mee naar hogere beleidsniveaus, steeds in afspraak met de regionale koepelvereniging en/of lokale vereniging. Het zijn steeds de lokale vrijwilligers die problematieken en kansen aanbrengen.

Zo is er momenteel een stijgende vraag naar extra grondwaterwinning bij landbouwbedrijven of zijn er kansen voor meer biodiversiteit in de grote West-Vlaamse tuinen. Daar gaat de WMF dan mee aan de slag: op welke schaal gebeurt het? Welk beleid wordt er gevoerd? De situatie wordt aangekaart bij de administratie, politici en sectoren. Eerst constructief met de bedoeling een aanvaardbare oplossing te vinden. Als dit niet lukt, wordt de druk verhoogd. Dit kan via koepels als Natuurpunt, Velt of BBL, maar ook via de media of beide.

WMF trok onder andere de kar op een Green Deal tuinen rond te krijgen en zette de megastallen mee op de kaart. Geregeld haalt WMF de media, zoals Focus WTV, de Krant van West-Vlaanderen, soms

ook de nationale pers. Google eens 'West-Vlaamse Milieufederatie' en ga naar 'nieuws', zo vind je enkele artikels.

FOCUS OP LANDBOUW, ENERGIE, WATERBEHEER EN ZOVEEL MEER

'Gezonde ecosystemen als basis van een welvarende rechtvaardige samenleving met focus West-Vlaanderen': daar doen ze het voor. Typische West-Vlaamse problematieken worden met de leden en de Vlaamse koepels uitgewerkt. Dat is zo voor de voortdurende uitbreidingen van de intensieve veeteelt met megastallen en bijbehorende stikstofuitstoot, mest- en waterproblematiek en gezondheidsrisico's voor de omwonenden. Duurzame alternatieven voor de intensieve landbouw worden dan binnen Voedsel Anders verkend en gepromoot. Ook voor het behoud van waardevolle landschappen, zoals de kustpoldergraslanden, of de bescherming van diersoorten, zoals de bruinvos of zeehond, springt de WMF mee op de barricaden.

West-Vlaanderen is ook zee, strand, duin en kustpolders. Binnen de kustwerkgroep van Natuurpunt, maar ook met WWF, Greenpeace, BBL en de Proper Strand Lopers, Horizon Educatief en het Marien Ecologisch Centrum vormt de WMF een tandem voor het behoud van natuur aan en op het strand, ook in functie van de natuurlijke kustbescherming. Binnen verschillende provinciale adviesraden tracht ze het beleid te bewegen naar een werkelijk duurzaam

Aanpak van de kustverdediging of knoeiwerk in de zeereepduinen? (Foto: WVMF)

Megastallen zonder enige landschappelijke integratie: de intensieve veeteelt ontkeedt steeds meer het agrarische landschap (Foto: WMF)

ruimtegebruik (betonstop) en een verduurzaming van het toerisme en recreatie (binnen Westtoer). EN op Vlaams niveau zetelt ze namens BBL in het overleg ikv het Mestactieplan. De laatste twee jaar trekt WMF het overleg met BBL en Natuurpunt als het gaat om de aanlanding van de windenergie op zee en de versterking van het elektriciteitsnet in West-Vlaanderen (Ventilus).

West-Vlaanderen is ook de droogste provincie. Dit voelen we al drie zomers op rij. Het watersysteem kraakt onder de druk van het klimaat, maar ook bebouwing en drainage. Daarbovenop zijn onze bedrijven heel waterintensief. Kijk maar naar de groenteverwerkende industrie, maar ook de textiel en de betoncentrales. Meer ruimte voor natuur en water is noodzakelijk. Natuur in en om het water is van belang om water te bufferen, maar ook te zuiveren. Recent heeft de WMF de afspraak kunnen maken met de Provincie om het beheer van de oevers van de provinciale beken, in afspraak met de Natuurverenigingen, lokaal te gaan evalueren en eventueel aan te passen. Daarover later meer.

De West-Vlaamse Milieufederatie staat midden in de Westhoek. Vroeger, nu en in de toekomst. Aan de kust werken we met Natuurpunt Westkust samen om de evoluties aan de jachthaven van Nieuwpoort

(Rechtereover) heel nauw op te volgen. We zitten aan tafel met de ontwikkelaars om de effecten op de IJzermonding zo dicht mogelijk bij nul te brengen. Wat meer landinwaarts staat de Luchtmachtbasis van Koksijde op de planning. Het laatste grote open gebied moet een waardevolle duinpolderovergang worden, met ruimte voor herstel van poldergraslanden. De druk van de groenteverwerkende industrie in combinatie met de veeteelt, bijvoorbeeld op de kleine landschapselementen, trachten we samen met bijvoorbeeld Natuurpunt Poperinge –Vleteren aan te pakken. Net als de illegale mestopslagplaats in Watou. Naar aanleiding van dat dossier hebben we de fraude in de mestverwerking, samen met Natuurpunt en Bart Caron op de kaart gezet. Ruimte voor meer bos, ook buiten de provinciale domeinen als de Palingbeek, moet in de provinciale agenda komen. En dat zijn nog maar enkele van de dossiers in onze regio.

Over deze en andere thema's en dossiers vind je alle informatie op www.westvlaamsemilieufederatie.be.

Tekst: Bart Vanwildemeersch, beleidscoördinator
West-Vlaamse Milieufederatie
Foto's: WMF, Bart Vanwildemeersch

Bart Vanwildemeersch informeert over de gevolgen van intensieve veeteelt in West-Vlaanderen (Foto: WVMF)

MEDEWERKERS WELKOM

De West-Vlaamse Milieufederatie kan alle handen en hoofden gebruiken om de natuur- en milieubeweging van West-Vlaanderen nog sterker te maken. Een sterk netwerk, maakt een sterk beleid. Heb je kennis over of interesse in onze werkthema's, wil je meehelpen om de communicatie in vorm te kneden, heb je ervaring als organisator, dan zoeken we jou! Voor elke gemeente hebben we ook vrijwilligers nodig om ons omgevingsloket te informeren.

Ben jij geïnteresseerd? Eén adres: katty.de.wilde@west-vlaamsemilieufederatie.be. Informeren blijft altijd vrijblijvend.

Je kan West-Vlaamse Milieufederatie ook volgen op www.facebook.com/wmfkoepel en [@WMF_Bart](https://twitter.com/WMF_Bart) op Twitter. Je kan ons ook gewoon contacteren met vragen over natuur- en milieuthema's.

Samen sterk voor meer natuur en een gezond leefklimaat!

SELEXION PC

PAGE COMPUTERS

Casselstraat 212 - 8970 Poperinge - T: 057/34.67.67
info@page.be - www.page.be

**Bank &
Verzekering**

KBC Westkust

Leopold II laan 12
Oostduinkerke-Dorp
058 51 12 58
Sluitingsdag: woensdag

Slagerij

Lefere - Vandenbroucke

NATURAL COCOONING

Luc Bau

/KALK
/LEEM
/MEUBELEN
/SCHILDERWERKEN
/INTERIEUR

info@naturalcocooning.be
0475 74 52 96

www.naturalcocooning.be

shiatsu
massage praktijk Sanso

Zandberg 41 8954 Heuveland-De Klijte
0476 89 11 41
www.shiatsu-massage-sanso.be
Erkend door de Belgische Shiatsu Federatie.

B&B én vakantiehuis

Terrierstraat 5
8956 Kemmel
info@fika.one
www.fika.one

Belflor

De Baene-Jengember
Zuidlaan 3a
8970 Poperinge
Tel. 057/33 55 09
Fax 057/33 73 06

www.Jan Dequidt.be

Natuurlijk hekwerk & omheiningen Hout voor de tuin - terrassen

Ooststraat 71 - 8647 Lo-Reninge
0476/75 19 42

Groothandel en invoer
- Franse wijnen -
- wereldwijnen - biowijnen -

Jan Barbry
Kerkstraat 26 - 8900 Dikkebus

vina.sana@skynet.be
0476 200 968

**BNP PARIBAS
FORTIS**

KANTOOR LOKER

Dikkebusstraat 158 - 8958 Loker
T. 057 45 21 40 - F. 057 45 21 48
loker@bnpparibasfortis.com

WILDLING

BOOMVERZORGING | ARBORIST

advies | aanplanting |
verzorging | snoeien | vellen

.....
www.wildling.be

Vakantiehuisje en gastenkamers met ontbijt
Groene charme-oase op flank van de Rodeberg

De Pleute

Mireille Pynaert
Hellegatsstraat 8 - 8954 Westouter
057 44 71 48 - 0477 68 66 00
info@depleute.be - www.depleute.be

Roofvogeltelling 2021 levert record op

229 vogels, 8 soorten, 1 nieuweling

De jaarlijkse roofvogeltelling, gespreid over 27 gebieden in onze streek, werd dit jaar georganiseerd in het weekend van 9 en 10 januari. Dat weekend lagen grote delen van de Westhoek echter onder een dikke laag mist. Daarom gingen sommige tellers ook het volgende weekend, 16 en 17 januari, op pad.

Misschien heeft dit dubbele vogeltelweekend er wel iets mee te maken, maar voor het eerst gingen we over de magische grens van 200 getelde roofvogels. In beide weekends samen werden er maar liefst 229 geteld!

De verdeling, van meest naar minst, was als volgt.

Buizerd:	107
Torenvalk:	86
Bruine Kiekendief	13
Sperwer	12
Slechtvalk	5
Blauwe Kiekendief	4
Havik	1
Grijze Wouw	1

Het meest in het oog springende is natuurlijk de grijze wouw die op 13 januari (tussen de beide telweekenden in) in de buurt van Stavele verscheen en na 31 januari even plots weer verdween. De grij-

ze wouw is een vogel van (hoofdzakelijk) Afrika en Azië. Hij breidt zich gestaag uit over Zuid-Europa en begint ook steeds meer bij ons in de buurt op te duiken, zoals deze waarneming bewijst. Dit is dan ook meteen één van de meest bijzondere roofvogels ooit op onze roofvogeltelling!

De **buizerd** steeg met 19 exemplaren tegenover vorig jaar, terwijl het aantal **torenvalken** omzeggens gelijk bleef. De **sperwer** is bij ons op zich geen zeldzame roofvogel. Gezien zijn gedrag en jachtwijze, die op de verrassing speelt, wordt hij echter nooit in grote aantallen gespot tijdens het telweekend. Dit jaar deden we het met 12 exemplaren toch een stuk beter dan het normale aantal van ongeveer 7.

Sinds lang werd er tijdens het telweekend nog eens een **havik** gezien, en dan nog baltsend. Olivier Dochy kon de zeldzame roofvogel waarnemen in de buurt van de Gasthuisbossen. Het toont aan dat deze machtige rover stiltejes aan ook als broedvogel bij ons terug aan het keren is.

De **slechtvalk** lijkt zijn plateau bereikt te hebben en stagneert nu al enkele jaren rond de vijf exemplaren. Ook de toename van overwinterende **bruine kiekendieven** en het afnemend aantal **blauwe kiekendieven** blijft zich doorzetten.

De zeldzame grijze wouw, op doortocht in Stavele. (Foto: bovenzicht: Guido Quaghebeur, onderzicht: Hans Vandenberghe)

Een dikke merci aan alle vrijwilligers voor de gewaardeerde medewerking!

Tekst: Wim Duran, coördinator Vogelwerkgroep De Bron

Foto's: Hans Vandenberghe, Guido Quaghebeur

Kirby's langsteelgraafwesp in leperse vestingen

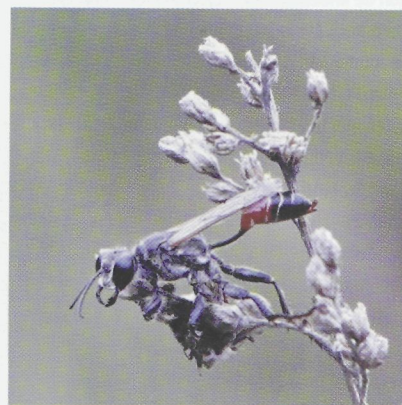
Nieuwe soort voor België!

Een dag nadat ik mijn artikel had ingediend over de ontdekking van een nieuwe langsteelgraafwesp in Nederland, trok de insectenwerkgroep op inventarisatie naar de leperse vestingen. Toen we op een schrale stukje kwamen, in de buurt van enkele onteigende vestingtuintjes, werd er mij plots een potje getoond met een bijzondere wesp. Zou het? Kan het? Jazeker, precies diezelfde soort graafwesp als de vondst in Nederland. En nu dus ook nieuw voor België!

Het diertje gebruikt sprinkhanen voor haar nestbouw. Die sprinkhanen zijn wellicht vooral in de buurt van het oude goederenstation te vinden, maar ook in de schrale vegetatie langs de Oudstrijderslaan.

Bijzonder is dat deze langsteelgraafwesp oorspronkelijk beschreven werd door een Vlaamse entomoloog, Pierre Léonard Van der Linden. Deze ietwat vergeten figuur werd in het begin van de 19de eeuw de eerste Belgische hoogleraar in de zoölogie en specialiseerde zich in graafwespen. Jammer genoeg overleed hij al op 33-jarige leeftijd. Hij noemde 'zijn' soort naar een andere en meer befaamde entomoloog: de Brit William Kirby (1759-1850) die nog tot de oude generatie van de priester-naturalisten behoorde.

Meer lezen: Verheyde F., Waanders B. & Theite H. Kirby's langsteelgraafwesp *Prionyx kirbyi*, een zoveelste nieuwkomer (Hymenoptera: Sphecidae). Entomologische Berichten 80(5): 165-169.

Tekst: Fons Verheyde – *Aculea*/Insectenwerkgroep NP De Bron

Foto: Bas Waanders

Kustverdediging een ongemakkelijke waarheid ...

Het jargon dat men gebruikt om allerlei activiteiten rond kustverdediging te duiden, wordt met de dag diverser: stormvloedkering, duizendjarige storm, harde en zachte duinvoetversteving, kusteilanden, zandmotor, strandophoging en zandsuppletie vormen nog maar een kleine greep. De bedoeling is duidelijk: België wil haar kustlijn verstevigen om het risico van een 'dijkdoorbraak' te minimaliseren.

Hier en daar worden lokale, maar ingrijpende acties uitgetoetst.

BOUWEN TOT BIJ DE VLOEDLIJN

U herinnert zich ongetwijfeld nog de alarmscenario's die in de pers de ronde deden rond mogelijke overstromingen. Als natuurvriend zit ik meteen met een dubbel gevoel: puur ecologisch gezien is er niets mis met het onderlopen van het hinterland. Wie kan het de krabben kwalijk nemen dat ze ook eens een terrasje willen doen op de Grote Markt van Veurne? Overal in de wereld zijn er voorbeelden van marine estuaria met steeds wisselende inname van kustgebieden.

Aan de andere kant is er het maatschappelijk-sociaal aspect. Mensen hebben al honderden jaren lang gebouwd aan de kust. Eerst bleef men eerbiedig op veilige afstand, achter de intacte duinengordel. Later, met het opkomen van toerisme en de ontwikkelaars, verkavelde en bouwde men steeds dichterbij de kustlijn toe. En dan wordt het natuurlijk uitkijken als de eerste gebouwen zich op amper honderd meter van de vloedlijn bevinden.

Veel marge om een stevige vloedgolf te counteren, blijft er dan niet over.

EERSTE VLOEDGOLF

Intussen is de eerste vloedgolf al binnengekomen: die van rapporten, congressen, meetings, studiebu-reaus, consortia, meerjarenplannen en andere ui-

tingen van stijgende onzekerheid. En ja, ook vanuit Natuurpunt willen we graag meedenken over het beveiligen van onze kustlijn. Maar is het toegestaan om enkele vraagtekens te plaatsen bij de manier waarop de overheid momenteel met onze kustlijn laat omspringen?

Met de Kustwerkgroep van Natuurpunt vzw lijsten wij af en toe de 'activiteiten' op langs de kustlijn en op de stranden. Wat er gebeurt is soms effenaf hallucinant.

Neem nu het strand van De Panne, begin februari

2021. Gealarmeerd door enkele wandelaars, trok ik naar het strand om met eigen ogen de ravage te bekijken. Ter hoogte van camping Zeepark, een vrij intact duinenlandschap van enkele hectaren dat binnenkort verkaveld wordt, werd er door de gemeentelijke diensten zand afgegraven van de zeereep, om het wat verderop weer op te hopen. De zeereep is de eerste strook duinen die grenst aan het strand en functioneert als natuurlijke zeewering. En die werd hier afgegraven ...

Op het strand rijdt er al zeer lang een bulldozer rond om te ... ja, wat eigenlijk? Officieel luidt de uitleg:

Afgegraven strook zeereep op het strand van De Panne

“om zwerfvuil te verzamelen”. Voor het Westhoekreservaat is het verboden, maar over de Franse grens mag ... ja wat mag eigenlijk?

BOVENGEMEENTELIJKE BELANGEN

Lokale mandatarissen geven ruitelijk toe dat ze op deze activiteiten geen vat hebben. Persoonlijk denk ik dat we op een punt gekomen zijn dat de verantwoordelijkheid voor elke vorm van beheerwerken en ingrepen op het strand en de zeeerende duingordel niet meer bij de gemeenten mag liggen.

In een onzalig verleden werden in een Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) per kustgemeente de zones vastgelegd die bestemd werden voor ‘recreatie’ als hoofddoel, verder was er een overgangszone met ‘recreatieve beperkingen’ en dan pas kreeg je de zones met hoofddoel ‘natuur’. Kustveiligheid is een te belangrijk gegeven om aan de lokale besturen over te laten.

Dat wil niet zeggen dat er niets meer mogelijk kan zijn. Alle menselijke activiteiten dienen wel afgewogen en ondergeschikt te worden aan de hoofdfunctie ‘kustveiligheid’. Dan zou het gedaan zijn met wegscheppen van de groeiende duinen voor de zee-

dijk om het zicht van op de terrassen te vrijwaren. Dan is het afgelopen met het machinaal reinigen van het strand met een aanzienlijke meerkost voor de verwerking van tonnen zand(!).

ZANDBANK AFGRAVEN?

Dan pas kan ook het effect worden afgemeten van de strandophopingen. Ondanks het feit dat De Panne een potentieel aangroeiend strand bezit, werden in 2017 niet minder dan 220.000 m³ en in 2020 nog eens 150.000 m³ zand aangevoerd, afkomstig van een zandconcessie op de ... Kwintebank, gelegen op 10 km voor Nieuwpoort.

Ben ik dan de enige die zich verwondert over het feit dat zand kan worden weggeschept van op een natuurlijke zandbank, wanneer twee studiebureaus verder rapporten worden opgesteld over de wenselijkheid om eilanden op te spuiten voor de kust?

Welke politicus neemt in deze het voortouw om ons te bewijzen dat kustverdediging echt op de agenda staat en niet als dekmantel dient voor allerlei gegarandeerde geldstromen?

Tekst en foto's: Koen Verschoore, Natuurpunt Westkust

broker

En nu een uiltje knappen...

Gouverneur Carl Decaluwé pleit voor klimaatvriendelijk en -robuust West-Vlaanderen

Op het einde van elk jaar houdt de West-Vlaamse gouverneur traditioneel een toespraak over maatschappelijk relevante thema's. Eind 2020 benadrukte de hoogste ambtenaar van onze provincie in ongewoon duidelijke taal de pijnlijke gevolgen van de klimaatontwrichting en ieders verantwoordelijkheid om die aan te pakken: "Dit is een ingrijpend en urgent probleem. Ondertussen liggen we al van alle kanten onder vuur. West-Vlaanderen staat in het oog van de storm. Er is immers de grote, reële dreiging van de zeespiegelstijging en van de verzengende zomerdroogtes met grote impact op onder meer onze veiligheid, landbouw en waterbeheer. Als de hoge CO₂-emissies blijven, komen we in zeer ongunstige scenario's, er komen fundamentele veranderingen op ons af."

DE NATUUR ALS UITGANGSPUNT

In het hoofdstuk 'De helpende natuur én de natuur als uitgangspunt' benadrukt de gouverneur dat het hoog tijd is voor een inclusieve visie "waarin rivieren, bossen en dieren ons heilig zijn en hun waarde en betekenis niet alleen ontleen aan economisch rendement of CO₂-krediet. Onze wereld wordt ecologisch kwetsbaarder. (...) De belangrijkste uitdaging is het gebied tussen basisbehoeften en het ecologisch plafond. Er is maar één oplossing: de motor van de planeet schoon laten draaien."

De gouverneur roept iedereen op om ook de waterproblematiek zeer ernstig te nemen: "We zijn dé kust- en landbouwprovincie. Water is hier bijzonder cruciaal. Ook in een robuust waterstelsel met meer buffercapaciteit moet verder doordacht worden geïnvesteerd. (...) De klimaatontwrichting beïnvloedt alles, niet alleen weerpatronen, ecosystemen, ijsplaten en kustlijnen, maar ook de drinkwatervoorziening en de gezondheid en veiligheid van onze en de komende generaties."

MEER ONTHARDING, MEER BOMEN

De West-Vlaamse gouverneur zet zijn pleidooi kracht bij met concrete aanbevelingen: de ontharding van onze tuinen, waar nu te veel steenpartijen, terrassen en opritten liggen die het hemelwater versneld afvoeren naar de riolen, en een massale aanplanting van bomen. "Bomen zijn krachtige CO₂-stofzuigers. De Europese Green Deal is een

belangrijk startpunt. Er zijn de Burgemeesterconvenanten en het Vlaams klimaatplan om één boom per Vlaming te planten tegen 2030."

De gouverneur onderschrijft het grondig wetenschappelijk onderzoek van de voorspelde oceanografische veranderingen. De Blauwe Economie, met de offshore windturbines en de geplande zeeboerderij, verdient alle steun: "Ondertussen zitten we nog steeds dicht bij de business as usual-emissies. De risico's zijn groot dat we voorbij diverse kantelpunten gaan. Als gevolg van heviger stormen en de stijgende zeespiegel komt onze kustbescherming hoe langer hoe meer onder druk te staan. Nu is er nog wat tijd om een goed plan uit te werken."

RENOVATIE VAN GEBOUWEN VERSNELLEN

De gouverneur pleit er verder om door externe en vlot toegankelijke financiering de renovatie en isolatie van oudere woningen en de installatie van energiebesparende toestellen (verwarming, sanitair) te versnellen. Gelijktijdig moet er maximaal ingezet worden op hernieuwbare energiebronnen: in vijf jaar tijd moet de capaciteit minstens worden verdubbeld: "In West-Vlaanderen wordt amper 3,8 % van het zonnepotentieel van de daken benut. Met 95 grote windturbines begin dit jaar blijft er in West-Vlaanderen nog veel windpotentieel. Zowat alle windmolenprojectontwikkelaars kijken naar het vrij open en zeer windrijk gebied langs de E40. Samenwerking is noodzakelijk."

De overstromde IJzervallei op 2 januari 2014: overstrombare val-leien zijn cruciaal voor een veilige waterhuishouding in West-Vlaanderen (Foto: Rudy Claeys)

In deze eindejaarsrede 'Klimaatvriendelijk en -robuust West-Vlaanderen' verwoordt de gouverneur perfect hoe ook wij, vanuit de natuur- en milieubeweging in de Westhoek, aankijken op de (zeer concrete!) aanpak van onze meest prangende milieuproblemen.

Hopelijk hebben ook onze politieke verantwoordelijken, voor wie deze rede bedoeld is, goed geluisterd.

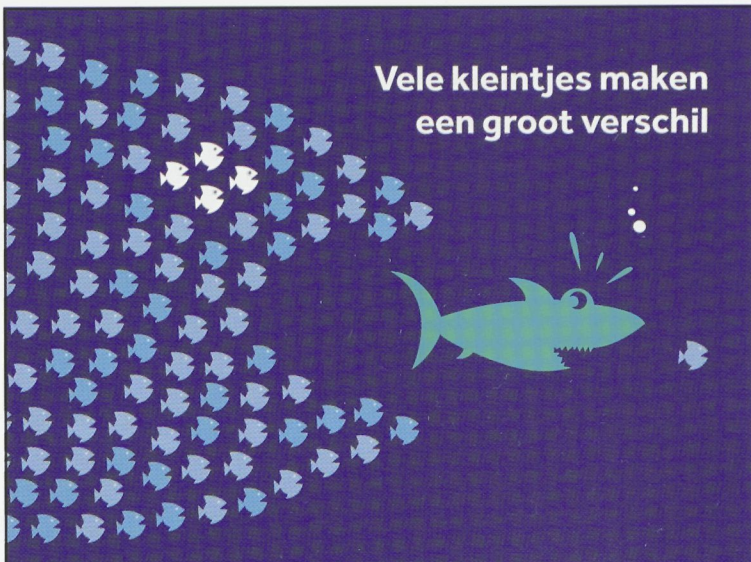
Link naar de volledige toespraak: <https://www.gouverneurwest-vlaanderen.be/content/rede-2020-%E2%80%98klimaatvriendelijk-en-robuust-west-vlaanderen%E2%80%99>

Wie een gedrukt exemplaar wenst, kan dit aanvragen via ASgouverneur@west-vlaanderen.be

Samenvatting: Lieven Stubbe

Foto's: Rudy Claeys en Peter Bossu

Vele kleintjes maken een groot verschil

Ook wij kunnen veel meer bereiken als we samenwerken. Via de groepsaankoop autoverzekering dingen we de beste prijs af bij verschillende maatschappijen en samen halen we de mooiste kortingen binnen!

Groepsaankoop autoverzekering nodigt je uit om de premie van je autoverzekering te laten herberekenen. Wij doen het nodige om voor jou het voordeligste tarief uit de brand te slepen.

Wacht dus niet langer om vele euro's te besparen. Teken vrijblijvend in en ontvang een voorstel dat je waarschijnlijk niet kan afslaan.

Samen maken we het verschil.

Groepsaankoop autoverzekering is een initiatief van Flexor byak.
KED-0506.639.512, FSMA nr 114193A

HOE GAAT HET IN Z'N WERK?

- 1 Intekenen
- 2 Veiling
- 3 Uw aanbod
- 4 Uw nieuwe premie

- Vrijblijvend aanbod
- Wij regelen de overstap
- 10 deelnemende verzekeraars

www.groepsaankoop.be

GROEPSAANKOOP AUTOVERZEKERING

Nieuwsgierig naar wat we samen kunnen doen?

Check snel:

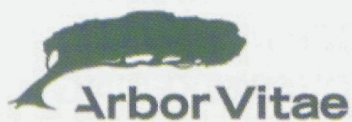
www.groepsaankoop-autoverzekering.be

De brochure 'Hout stoken: hoe doe je dat?' kost 7,5 euro en telt 52 bladzijden. Verzendkosten voor zowel 1 als 2 brochures: 3,5 euro (BE) en 9 euro (NL).
Alle info: www.zonnearc.be

Hout stoken: hoe doe je dat?

Hout is onze enige lokaal beschikbare en CO₂-beperkende, nagroeibare brandstof. In deze nieuwe brochure restylen we de houtstoker naar een heer in het vurig verkeer. We gaan resoluut voor een knettergezellig en brandschoon houtvuurtje. De voordelen van een nieuwe stookcultuur zijn ronduit royaal zowel voor de houtstoker, het milieu als voor de burelen. Elke houtstoker gromt tevreden bij een 40 % lager houtverbruik, 90 % lagere fijnstofemissie is dan weer goed voor het milieu. En als klap op de vuurpijl worden we beloond met een hoger warmtecomfort en tevreden burelen. Deze brochure wordt ondersteund door een YouTube afspeellijst op Zonne-arc TV met zelfgemaakte filmpjes of gevonden op het web en te goed om te laten staan.

Kim Reekmans

+ 32(0)485 56 39 32
Zoetendaalstraat 3, 8970 Reningelst
arbor_vitae@telenet.be
www.arborvitae.be

gps **4** all

Wim Blomme

0478/572351

www.gps-4all.be

BAKKERIJ

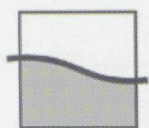
TYTECA

ZEELAAN 22
KOKSIJDE

MARC VANSTEENLAND

GARAGE • TAKELDIENST • GOLFWAGENS • AANHANGWAGENS
KONINGSTRAAT 13 OOSTDUINKERKE 058 51 45 81
WWW.GARAGEVANSTEENLAND.BE

JAN FERYN BVBA
milieuconsulent

info@ferynjan.be • www.ferynjan.be

't Fruithuis

Groot- & kleinhandel

dagverse groenten
& fruit

Krombeekseweg 60 Poperinge
057 334041 www.tfruihuis.be

GRILL

The Sailors
BVBA

Specialiteiten op het houtvuur
Spécialités au feu de bois

Kaai 7
8620 Nieuwpoort
058 23 45 80

Gevogelte

Leopold II Laan 230
Oostduinkerke

Filip & Nele

058 51 26 43
www.filipennele.com

Traiteur

De activiteitenkalender is op het moment dat dit nummer naar de drukker gaat onzeker door de ontwikkelingen rond de coronacrisis. We weten niet hoe de evolutie en de daaraan gekoppelde maatregelen de komende maanden verlopen. Hou dus de richtlijnen van de overheid verder goed in het oog en contacteer bij twijfel de verantwoordelijke van de activiteit. Blijf vooral veilig en zorg voor elkaar. Hou vooral ook onze website in de gaten voor veranderingen en/of bijkomende activiteiten.

Tot nader order gelden de volgende maatregelen voor onze excursies:

- Vooraf inschrijven is verplicht
- Deelnemers zijn welkom als ze geen verdachte symptomen vertonen (neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest, verhoging tot 38 °C) of samenleven met personen met COVID19 of kenmerkende symptomen als koorts (vanaf 38 °C) of benauwdheidsklachten.
- Deelnemers vanaf 12 jaar brengen verplicht hun eigen mondkap met mee en dragen deze.
- De afstandsregel van 1,5 meter moet in acht worden genomen.
- Deelnemers raken geen objecten aan.

Activiteiten van JNM Westland

Alle info vind je op www.jnm.be/afdeling/westland/activiteiten

Bubbel-wandelingen, exclusief voor leden Natuurpunt

Op stap met een natuurgids waar en wanneer jij het wil! Corona blijft ons leven bepalen en heel wat activiteiten zijn afgelast. Als lid van Natuurpunt kan je een eigen bubbelwandeling in het werkingsgebied van afdeling Westkust reserveren en dit tijdens de hele maand april! De bubbel-grootte wordt bepaald door de overheidsmaatregelen die dan van kracht zijn, maar zal nooit samen met de gids kunnen overschreden worden. Op www.natuurpuntwestkust.be vind je een lijstje van het aanbod! Neem via mail contact met de gids, die zal je bellen en maak samen concrete afspraken! Veel plezier!

Zondag 21 maart: Wintergasten spotten op het kijkplatform

Vogels spotten vanop het kijkplatform is een lust voor elke natuurliefhebber. De telescopen van ervaren vogelaars staan klaar om de wintergasten te spotten. Ontdek de vaak verrassende vogelwereld van de IJzerbroeken. Afspraak vanaf 13.30u aan het Vogelkijkplatform, Noordbroekstraat, Woumen (Diksmuide). Einde voorzien om 16.30u. Deelname is gratis. Org.: Vogelwerkgroep NP De Bron i.s.m. NP IJzervallei. Info: 051 54 52 44, info@debron.be, deblankaart@natuurpunt.be

Zondag 28 maart: Natuurwandeling in het beschermde komgrondgebied van Lampernisse – late winterwandeling

Een algemene kennismaking met en waarnemingen van de dag in het gebied. Afspraak om 09.30u aan het Dorpsonthaarpunt voor de kerk van Lampernisse. Org.: Polderwerkgroep NP De Bron. Info: Peter Bossu, 051 54 52 44, info@debron.be

Donderdag 1 april: Praktijkles moestuinieren in bakken

In deze les zaaien we de heel vroege voorjaarsgroenten zoals erwten, ajuin, pastinaak, rode biet, prei en radijs. In de serre zaaien we tomaten, bonen, courgetten, pompoenen en sla voor om die dan na half mei buiten uit te planten. Afspraak om 14.00u aan Dienstencentrum 't Hofland, Dikkebusseweg 15A, Ieper. Deelname: gratis. Org.: Velt Westland. Info & inschrijvingen: Dirk De Ridder, 057 33 60 63, info.westland@velt.nu

Zaterdag 3 april: Jaarlijkse grote schorre-opkuis in De IJzermording

Let wel: conform de corona richtlijnen is het aantal deelnemers strikt beperkt.

Zeehonden nabij de IJzermording in Nieuwpoort, december 2020 (Foto: Luc David)

Na de droge zomer van 2020 gevolgd door een relatief nat najaar én winter is er heel wat oppervlaktewater vanuit het IJzerbekken richting Noordzee geloosd. Vorig jaar is door de coronamaatregelen de toen geplande opkuis niet doorgegaan. Gelukkig is door ANB-arbeiders achteraf de klus geklaard. Ook dit jaar zitten

we nog in dezelfde situatie. Toch zullen we proberen om de activiteit coronaproof te laten doorgaan met een beperkte groep. Men start op 3 verschillende tijdstippen in de loop van de dag. Wie daaraan wil deelnemen graag inschrijven via onderstaande gegevens. Enkel wie een bevestiging krijgt kan deelnemen! Org.: NP Westkust i.s.m. ANB (afd. Natuur en Bos) en stad Nieuwpoort. Info en inschrijving: Walter Wackenier, 0476 87 70 93, walter.wackenier@scarlet.be

Zondag 4 april: Zondagswandeling Bomen in hun prille lentekleed

Gids Francis neemt je mee op ontdekkingsstocht! Afspraak om 14.30u aan de ingang van het Blankaartkasteel, Iepersteenweg 56, Woumen. Deelname is gratis. Org.: NP IJzervallei. Info: 051 54 52 44, wegens coronamaatregelen is inschrijven verplicht via deblankaart@natuurpunt.be

Woensdag 7 april: Natuur@telier, in het spoor van de Baron en het Blankaartspook

Een dag vol spannende avonturen voor kinderen van 6 tot 12 jaar in de weidse natuur van het Blankaartdomein. Afspraak om 09.00u (tot 16.00u) aan het Blankaartkasteel, Iepersteenweg 56, Woumen. Deelname: NP-leden en Gezinsbond-leden gratis, niet-leden €6,00 p.p. Inschrijven is noodzakelijk. Org.: NP De Bron i.s.m. NP IJzervallei. Info en inschrijvingen: 051 54 52 44, deblankaart@natuurpunt.be

Zaterdag 1 mei: Voegmorgenboottocht op De Blankaart, met ontbijt

Wegens corona starten we dit jaar het vaarseizoen pas in mei (naast 1 mei ook nog op zondagen 2-9-16-23 mei). In de vroege morgen glijden we met de fluisterboot langs rietkragen, luisterend naar het gezang van de ontwakende vogels o.l.v. een deskundige vogelaar. We genieten tevens van de pracht van de opkomende zon boven de Blankaartvijver. Warme kledij en verrekijker zijn sterk aangeraden. Na de tocht wordt een ontbijtpakket aangeboden. Deelname is gratis voor de boottocht. Voor het ontbijtpakket betaal je €12,00 voor volwassenen en €8,00 voor kinderen onder 12

3 veldduiven op een paal in Lampernisse. Foto: Marc Van Daele.

jaar. Afspraak om 05.00u op de parking van het bezoekerscentrum De Blankaart, lepersteenweg 56, 8600 Woumen. Org.: NP IJzervallei. Vooraf inschrijven is voor elke deelnemer absoluut verplicht via deblankaart@natuarpunt.be. Inschrijving voor het ontbijt is pas definitief na ontvangst van uw betaling op rekening BE96 9799 7224 0705 met vermelding: ontbijt/datum/aantal volwassenen en aantal kinderen.

Zondag 2 mei: Vroegmorgenboottocht op de Blankaart, met ontbijt

Info: zie 1 mei

Zondag 2 mei: Zondagswandeling, bloemen van de graslanden

De vele graslanden in het gebied van de Blankaart zijn ook een uitstekende biotoop voor verschillende mooie bloemen zoals de pinksterbloem en de echte koekoeksbloem. Met een gespecialiseerde gids gaan we op ontdekking naar deze bloemenpracht. Afspraak om 14.30u aan de ingang van het Blankaartkasteel, lepersteenweg 56, Woumen. Deelname is gratis. Org.: NP IJzervallei. Info: 051 54 52 44, inschrijven verplicht via deblankaart@natuarpunt.be

Donderdag 6 mei: Praktijkles moestuinieren in bakken

Als de ijsheiligen voorbij zijn, kunnen we courgetten, pompoenen, bonen, witloof, selder en sla in volle grond zaaien. Radijzen, erwten en vroege bloemkool kunnen we nu al oogsten. Afspraak om 14.00u aan Dienstencentrum 't Hofland, Dikkebusseweg 15A, Ieper. Deelname: gratis. Org.: Velt Westland. Info & inschrijvingen: Dirk De Ridder, 057 33 60 63, info.westland@velt.nu

Zondag 9 mei: Vroegmorgenboottocht op de Blankaart, met ontbijt

Info: zie 1 mei

Zondag 9 mei: Wandeling strand en duinovergang voor het Westhoekreservaat, De Panne

Een zoektocht naar strandvondsten langs de waterlijn en een onderzoek van de strand-duinovergang voor het reservaat 'Westhoek' zullen zeker boeien. Afspraak om 10.00u aan het infohuisje op het einde van Schuilhavenstraat (Dynastielaan). Gids is Koen Verschoore. Deelname is gratis. Org.: NP Westkust. Info en inschrijving: Walter Wackenier, 0476 87 70 93, wackenier@scarlet.be

Zondag 16 mei: Vroegmorgenboottocht op de Blankaart, met ontbijt

Info: zie 1 mei

Zondag 23 mei: Vroegmorgenboottocht op de Blankaart, met ontbijt

Info: zie 1 mei

Donderdag 3 juni: Praktijkles moestuinieren in bakken

In deze les zaaien we wortelen, witloof, bonen, sla, groenlof en roodlof. Ook planten we prei, sla en selder. Afspraak om 14.00u aan Dienstencentrum 't Hofland, Dikkebusseweg 15A, Ieper. Deelname: gratis. Org.: Velt Westland. Info & inschrijvingen: Dirk De Ridder, 057 33 60 63, info.westland@velt.nu

Zaterdag 5 juni & zondag 6 juni 2021: Open tuindagen van VELT.

Ruim 200 tuinen die je gratis kunt bezoeken. Jaarlijks meer dan 40.000 enthousiaste bezoekers. Voor info en overzicht van de te bezoeken tuinen: www.velt.be

Zondag 6 juni: Zondagswandeling, op stap met de conservator

NP-conservator Guido Vandenbroucke neemt je mee op zijn terrein. Naast de mooie hoekjes laat hij ook de andere kant van de medaille zien. Het is immers niet vanzelfsprekend het beheer van 400 ha Europese topnatuur aan te sturen. Afspraak om 14.30u aan de ingang van het Blankaartkasteel, lepersteenweg 56, Woumen. Deelname is gratis. Org.: NP IJzervallei. Info: 051 54 52 44, inschrijven verplicht via deblankaart@natuarpunt.be

Zondag 20 juni: Wandeling in het 'Polygonebos' met als thema bosbouw

Afspraak om 10.00u aan het café 'de Dreve'. Gids: Erik Malfait. Deelname: NP-leden gratis, niet-leden €3,50 per persoon of €7,50 per gezin. Org.: NP Wervik. Info en inschrijving: marc.kino@skynet.be

Van 15 juni tot 15 september: Zomercampagne 'Fluistervaren en Broekwandelen in De Blankaart', telkens op woensdag om 14.30u en op vrijdag om 18.00u:

De Blankaart is een waardevol en soortenrijk natuurgebied. Kom mee genieten van de kolonie lepelaars en de bruine kiekendieven. Geniet van de schoonheid van de echte koekoeksbloem en de zwanenbloem. Kom tot rust in de weidse natuur. Nadat je van de fluistervaart op de Blankaartvijver hebt genoten, wandel je terug door de broeken over het Blankaartpad in het gezelschap van een gedreven gids. Totale duur ongeveer 2.30 uur. Activiteit onder voorbehoud van voldoende hoog waterpeil met beperkt aantal plaatsen. Reservatie via deblankaart@natuarpunt.be. NP-leden gratis op vertoon van lidkaart, niet leden €3,50/pp of €7/ gezin, ter plaatse te vereffenen. Gelieve bij aankomst zich aan te melden aan de balie van het bezoekerscentrum.

Zondag 27 juni: Wandeling 'Van oorlogslandschap naar uniek natuurgebied' om 14.00u:

Het oorlogslandschap werd na WO1 een natuurgebied waar vaak zeldzame soorten een plek vonden. Ontdek talrijke oorlogsrelicten en hoe de natuur de voorbije 100 jaar evolueerde in de streek. Afspraak: infobord bij de cafetaria, Palingbeekstraat 18. Totaal 7,5 km. Org.: NP Westland en Milieu-educatieve dienst Ieper. Gids: Rudy Claeys. Deelname gratis mits inschrijving. Inschrijvingen: natuarpuntwestland@telenet.be

Word Wildebroek, begeleidersvorming voor nog meer natuurbeleving!

Bezoekerscentrum De Blankaart zoekt begeleiders die groeien op sleeptouw nemen in de Blankaart en de IJzervallei, en hen via bepaalde vaardigheden natuurbeleving van de bovenste plank serveren. Zin om nieuwe skills te ontdekken of jezelf als gids te versterken? Op zoek naar mogelijkheden om jouw verhaal met nog meer animo in te kleden? Dan is deze vijfdaagse vorming iets voor jou! Nog niet actief in onze regio? Nog niet actief als gids? Ook dan ben je welkom! Aantal deelnemers is beperkt.

Meer info: www.debron.be, www.blankaart.be, www.RLWesthoek.be

Wanneer: juli-najaar 2021

Waar: Bezoekerscentrum De Blankaart

Organisatie: Natuarpunt De Bron, Natuarpunt IJzervallei, Provincie West-Vlaanderen en Regionaal Landschap Westhoek.

Roepende grutto kondigt de lente aan in de Blankaartbroeken (Foto: Wim Debruyne)

Hou vooral ook onze website in de gaten voor veranderingen en/of bijkomende activiteiten.

- Neemt de regionale werking van Natuurpunt vzw waar tussen IJzer en Leie.
- Is door het Vlaamse Gewest erkend als regionale vereniging.
- Lid van Bond Beter Leefmilieu (BBL), West-Vlaamse Milieufederatie (WMF), Trage Wegen vzw.
- Samenwerkingsverband tussen 5 Natuurpuntafdelingen en 4 andere verenigingen.
- Lid worden kan door het aansluiten bij één van onze deelverenigingen en dit door het storten van het juiste bedrag op het bijpassende rekeningnummer. Dan ontvangt u voor dat lidgeld de bijhorende tijdschriften.

COLOFON

NATUURPUNT DE BRON vzw

Secretariaat + documentatiecentrum

De Blankaart, Iepersteenweg 56, 8600 Woumen, Tel. 051 54 52 44

E-mail: info@debron.be - Website: www.debron.be

ON 0442.228.047 + RPR Ondernemingsrechtbank Gent, Afdeling Veurne
IBAN: BE77 0682 1226 6642 - BIC: GKCCBEBB

OPENINGSUREN EN AFSPRAKEN

Op ons secretariaat op het Blankaartkasteel zitten 2 mensen: Katrien Vanhoudt (coördinator bezoekerscentrum De Blankaart) en Peter Bossu (coördinator Natuurpunt De Bron). De openingsuren zijn in principe de normale kantooruren, elke werkdag van 9.00 tot 16.00 u. Onze mensen moeten evenwel ook buitenhuis onze vereniging vertegenwoordigen en onze belangen vertegenwoordigen, daarom graag op voorhand een afspraak maken.

Tussen Kerst en Nieuwjaar: gesloten.

De Bron: Driemaandelijks natuur- en milieutijdschrift.

Versijnt elke seizoenswisseling.

ARTIKEL

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. Overname van teksten of illustraties uit De Bron mag, mits vooraf de verantwoordelijke uitgever te contacteren. Vermeld steeds duidelijk DE BRON!

ABONNEMENTEN

Door lid te worden van één van de deelverenigingen van Natuurpunt De Bron vzw en het vermelde minimumbedrag te storten voor de vereniging van je voorkeur of door €12,50 te storten op rekeningnummer IBAN BE77 0682 1226 6642, met vermelding: 'Abonnement De Bron'.

REDACTIE

Lieven Stubbe - Miguel Ramboer - Guido Vandenbroucke - Rudy Claeys - Peter Bossu

EINDREDACTIE Lieven Stubbe

OPLAG 3.950 ex.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Fauve Maertens - Wim Debruyne - Katrien Vanhoudt - Nele Dehaemers - Mara Bossu - Koen Verschoore - Walter Wackenier - Luc David - Guido Quaghebeur - Fons Verheyde - Pierre Hubau - Dirk Becuwe - Koen Devos - Dieter Coelmier - Kjell Janssens - Geert Spanoghe - Bart Vanwildemeersch - Olivier Douchy - Chris Develter - Kristof Goemaere - Rudy Claeys - Guido Vandenbroucke - Lieven Stubbe - Yves Adams - Rollin Verlinde - Lars Soerink - Wim Bovens - Miguel Ramboer - Patrick (Patje) Debeuf - Piet Hardeman - Johan Carette - Wim Duran - Hilde Vandevelde - Liesbet Lampaert - Hugo Jaeken - Bert Devlieghere - Conny Dubois - Christa Couckuyt - Sofie Butaye - Miquel Milleville - Catherine Sergoors - Willy Lievens - Sancho Vanherck - Stefaan Deroo - Hans Vandenbergh - Bas Waanders - Dirk Wybo - Dirk Becuwe - Rik Vanhulle - Peter Bossu - vildaphoto.net

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Rudy Claeys, Haiglaan 75, 8900 Ieper

DRUK EN LAY-OUT

De Bron is gedrukt op papier, gewonnen uit duurzaam bosbeheer. www.mediatopper.be, Ieper.

9 AANGESLOTEN VERENIGINGEN LIDGELD & VOORDELEN

5 NATUURPUNT AFDELINGEN

Natuurpunt Westland

Ieper-Heuvelland- Mesen-Langemark-Zonnebeke

Contact: Rudy Claeys - Tel. 0479 78 64 31 - natuurpuntwestland@telenet.be

Natuurpunt Poperinge - Vleteren

Poperinge-Vleteren-Alveringem

Contact: Guido Quaghebeur - Tel. 057 33 79 78 - g.quaghebeur@skynet.be

Natuurpunt Wervik

Wervik-Geluwe

Contact: Hugo Jaeken - Tel. 0474928029 - hugo.jaeken@belgacom.net

Natuurpunt IJzervallei

Diksmuide - Lo-Reninge - Houthulst

Contact: Bert Devlieghere - devlieghere.denys@skynet.be

Natuurpunt Westkust

De Panne - Koksijde - Veurne - Nieuwpoort - Alveringem

Contact: Koen Verschoore - koen.verschoore@skynet.be en

Walter Wackenier - Tel. 0495790356 - walter.wackenier@scarlet.be

Jaarlijks lidgeld Natuurpunt: € 30,00. Natuurpuntleden storten lidgeld op rek. Natuurpunt: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB. Als lid van Natuurpunt en wonende in de regio van Natuurpunt De Bron vzw ontvang je: • 4 x Natuurblad • 4 x De Bron.

STICHTING MARGUERITE YOURCENAR

Contact: Piet Hardeman, Tel. 057 44 56 57

piet.hardeman@telenet.be

Jaarlijks lidgeld: € 10, storten op rekeningnummer SMY: BE31 0012 3558 1855, BIC: GEBABEBB. Als SMYlid, ontvang je 4 keer per jaar De Bron. Ben je lid van VELT of Natuurpunt, dan betaal je slechts € 7,50 mits vermelding van je VELT- of Natuurpuntlidnummer.

2 VELT AFDELINGEN

VELT Afdeling Westland

Contact: Dirk De Ridder - Tel. 057 33 60 63 - info.westland@velt.be

Velt IJzervallei

Contact: Wim Maris - Tel. 051 500 626 - Wim@ecotechnieken.be

Jaarlijks lidgeld VELT: € 35,00 - VELT-leden storten lidgeld op rek. VELT-nationaal: BE51 0010 9905 5062, BIC: GEBABEBB. Als lid van VELT, wonende in de regio van Natuurpunt De Bron vzw ontvang je: • 4 x De Bron • 6 x Seizoenen.

JNM AFDELING

JNM Afdeling Westland

Contact: Willem Van Echelpoel - 0476 02 36 82 - westlandjnm@gmail.com

www.jnm.be/afdeling/westland

Eerste jaar lidgeld is € 5,00, daarna jaarlijks lidgeld JNM: € 18,00. zie www.jnm.be/lid-woorden - JNM-leden storten lidgeld op rek. JNM: BE10 0012 2805 9204, BIC: GEBABEBB. Als lid van JNM ontvang je: • 4 x De Bron • 5 x Euglena.

Natuurpunt De Bron vzw

Je wenst ons tijdschrift De Bron te ontvangen, zonder aansluiting bij één van de deelverenigingen, dan kan door het storten van **€ 12,50** op rek. Natuurpunt De Bron vzw - BE77 0682 1226 6642.

Contact: Peter Bossu - Tel. 051/54 52 44 - info@debron.be

Zin om mee te werken met één van de werkgroepen?
Neem contact op met de verantwoordelijke. Doen!

WERKGROEPEN

Polderwerkgroep

Peter Bossu

Zannekinstraat 17, 8600 Lamprenesse

T: 0485 800 769

@: peter.bossu@telenet.be

Amfibieënwerkgroep

Lieven Stubbe

Meenseweg 446, 8900 Ieper

T: 057 21 99 21

@: lieven.stubbe1@telenet.be

Insectenwerkgroep

Rudy Claeys

Haiglaan 75, 8900 Ieper

T: 0479 78 64 31

@: natuurpuntwestland@telenet.be

Paddenstoelenwerkgroep

Ann Top

Donkerweg 2A, 8920 Langemark

T: 057 48 64 11

@: ann.top@skynet.be

Plantenwerkgroep

Johan Carette

Godtschalckstraat 18, 8958 Loker

T: 057 44 49 41

@: johancarette@telenet.be

Vogelwerkgroep

Wim Duran

Klaverstraat 4, 8900 Ieper

T: 0479 90 41 18

@: wim_duran@hotmail.com

Zoogdierenwerkgroep

Kristof Goemaere

Bellestraat 16, 8954 Westouter

@: kristof.goemaere@telenet.be

Trage Wegen Werkgroep

Piet Hardeman

Goeberg 3, 8954 Westouter

T: 057 44 56 57

@: piet.hardeman@telenet.be

WG Bescherming uilen en (roof)vogels

Isabel Lemahieu

Poperingestraat 64, 8640 Vleteren

T: 0474 32 69 98

@: isa.lemahieu@gmail.com

EXPEDITIE
NATUURPUNT

2021

28 + 27 JUNI

www.expeditionnatuurpunt.be
#expeditionnatuurpunt

Wil jij meer bos in Vlaanderen?

natuurpunt

sms BOS naar 8686
en schenk € 4 voor 2 m²

BOS

www.bosvooriedereen.be

Met jouw steun kunnen Natuurpunters extra bos realiseren met 3 garanties: slim aangeplant, goed beheerd en eeuwig beschermd. Zo kunnen de bomen uitgroeien tot machtige bossen vol leven. Na je sms'je kies je € 4 voor 2 m² of € 40 voor 20 m² (waarvan je via een fiscaal attest € 24 terugtrekt). Doe je liever een gift zonder sms? Stort je bijdrage rechtstreeks op BE56 2930 2120 7588 en vermeld 'Gift Bos voor Iedereen - 3333'.